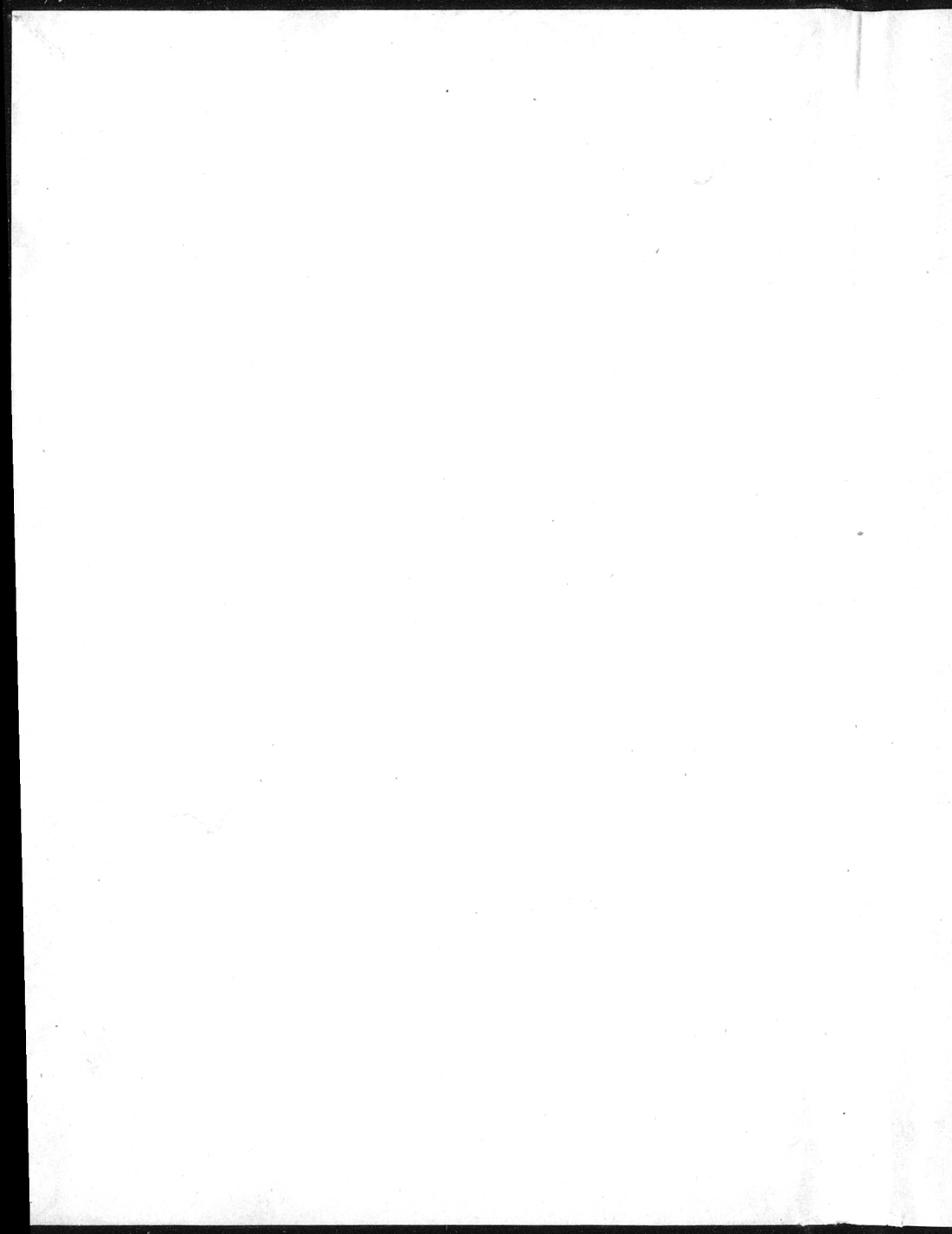

1007

n

F_c WE 1

BIBLIOTHEEK UNIVERSITEIT UTRECHT

2870 618 6

Off. ge. ...
ACHA 541
(Achtje ge.)

JETSKE, DE WEES

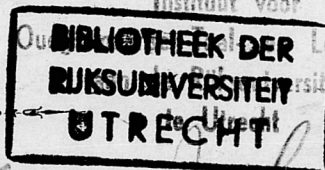
AEF

IT OANNOMDE BERN.

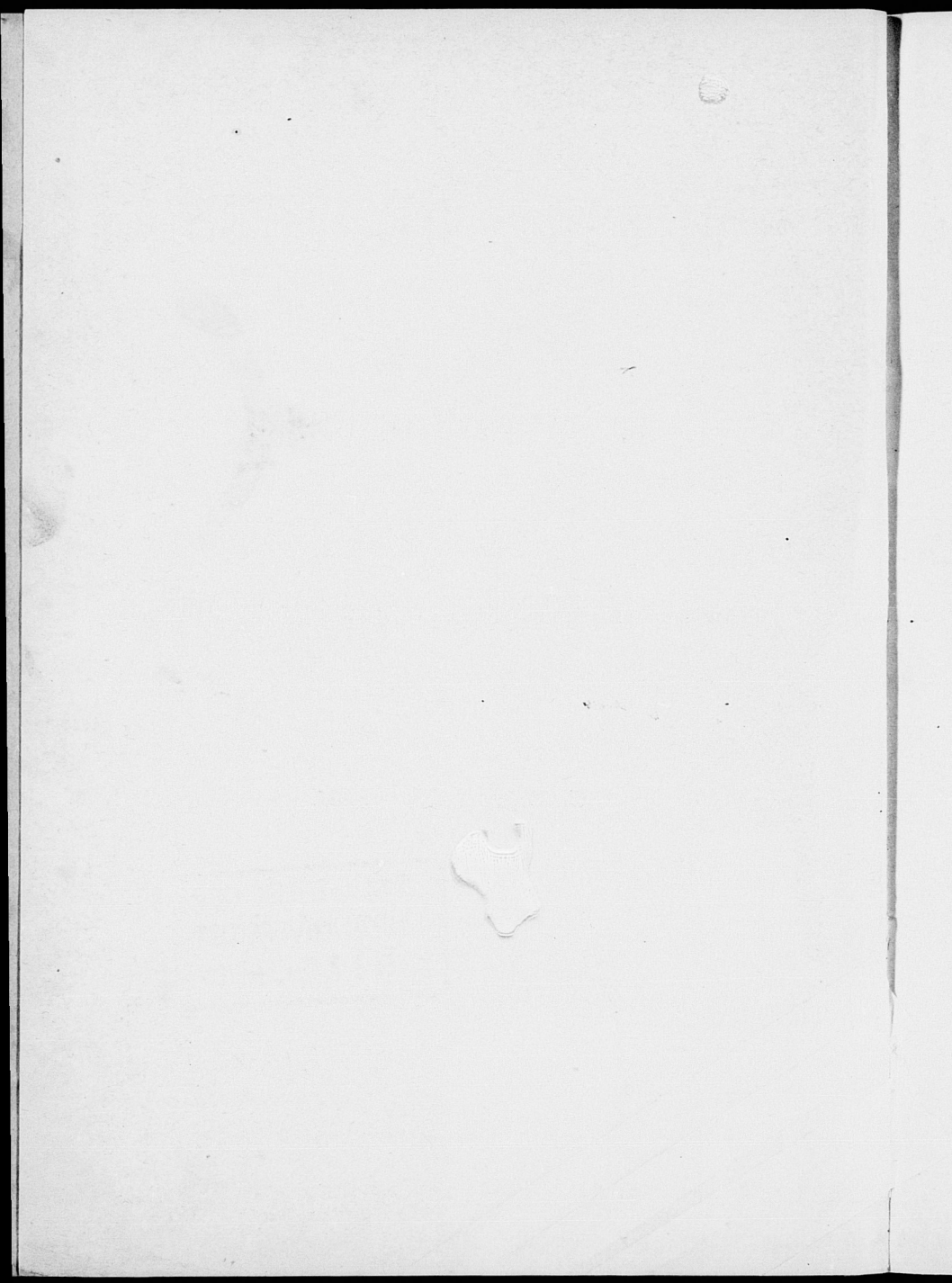
OARSPRONKELIK TOANIELSTIK YN FIIF BIDRIUWEN

TROCH

C. D. van der WEG.

Profr.
NTSJER,
TELENGA.

Can

DE REDERIKERSKEAMER „VAN LENNEP”

TO FRJENTSJER

UT HEECHACHTING EN TANKBERHEID

OPDRAGEN

TROCH

DE SKRIUWER,

(Earelid fen dy Keamer.)

Instituut voor
Oudgermaanse Taal- en Letterkunde
aan de Rijksuniversiteit
in Utrecht

PERSOANEN:

GEALE, in boer.

KLASKE, syn wiif.

THEUNIS, hjar soan.

SJOUKJE, hjar faem.

JETSKE, de Wees aef it oannomde bern fen Gealeboer en Klaske.

ANKE, in spylfaem fen Jetske.

GABE, in bidder.

LYS, byneamd de gnobster, syn wiif.

OEGE SIBBELES, in koaltsjer.

WIKJEMOI, syn wiif.

SIBBELE, hjar soan.

LOLKE, frijer fen Anke.

In Dokter, in Postrinder, in Fjildwachter en in Sjouwerman.

FORDIELING:

1ste Bidriuw: Goede rie is djûr,

2de Bidriuw: Unwaerswolken.

3de Bidriuw: Ljeafde en haet. (Trije moanne letter.)

4de Bidriuw: Ljocht yn de takomst. (Fjouwerjier letter.)

5de Bidriuw: De ûnskild oerwint.

It stik spilet yn de wâlden.

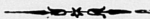

JETSKE, DE WEES

AEF

it Oannomde bern.

TOANIELSTIK YN FIIF BIDRIUWEN.

1ste Bidriuw.

Goede rie is djûr.

It toaniel is in tún mei blommen en beammen, tichte bij in doarp yn 'e wâlden; in rêstbank mei in leuning stiet 'r by dy tún, oan de wei dy 't er by lâns rint. It is Snjeuntojoun en ljochtmoanne.

JETSKE, *de Wees en it oannomde bern fen Gealeboer en Klaske, syn wiif, het nei bûrren wêst om boadskippen. Hja is moai yn 'e klean, het in breed gouden eariisder op en in braskoer yn 'e earm hingjen.*

ANKE, *hjar spylfaem, dochter fen in winkelman, is by hjar, om hjar in eintsje to bringen. Sa komme hja op it toaniel, ûnderwiles it girdyn ophelle wirdt.*

ANKE, *(wylst hja Jetske steande hâldt.)*

Nou mat ik wol werom nei hûs ta, Jetske! it is Snjeuntojoun en den habbe wy ornares in bulte droktme yn 'e winkel.

JETSKE, *(mei in sucht.)*

Och, Anke! it is noch net sa let; in kertierke kin it yet wol lije, kom lit ús hjir elkes sitten gean; it hert sit my hast tsjin de kiel oan; ik mat my eris tsjin dy útprate.

ANKE, (*wylst hja sitten geane.*)

Nou, den net al to lang, hear! hwent as ik lang útbliuw, den kibbet heit en dat haw ik net jerne.

JETSKE.

Der heste gelyk oan, Anke; jimme heit is san bêste man en dy het sa folle oan jimme mem forlin, . . . dy meiste wol foar eagen hâlde.

ANKE, (*wylst hja in trien wei faget.*)

Och ja, Jetske! dat meiste wol sizze. De tiid, seit min wol ris, forsêftet alle dingen; mar it is noch krekt as ús hûs alhiel útstoarn is, sa deadsk is alles om ús hinne. Hja wier ek san bêste mem foar my en foar heit san bêst wiif en hja wier yn 'e winkel sa tige by tige op hjar plak.

JETSKE.

Ja, dat is wier; ik wol jerne leauwe, dat jimme hjar tige misse scille, mar lokkich foar jimme, dat jimme elkoar noch habbe, jimme heit en dou; it kin 'r allegearre noch allyk om gean . . . Och! as ik noch mar ien fen myn beide âlden hie, hwet scoe my dat moai talykje . . . Jimme kinne noch treast oan elkoar sykje; . . . ik haw net ien mear, dêr ik my ris tsjin útrate kin.

ANKE.

O! ik wil wol, dat it noch folle slimmer is, as min yens beide âlden misse mat en sa alhiel allinne as wees oerbliuwt, sûnder broer aef sister; mar foar sokken wirdt, as hja braef binne en goed oppasse, ek al wer soarge. Dyn Omke en Moike, habbe dy omers ek hast like ljeaf as in eigen bern.

JETSKE.

O! ik wol oer Omke en Moike net kleije, dat scoe ûntanker fen my wêze. 't Is wier sa aste seiste: hja soargje foar my, hast sa goed as yens eigen âlden dat dwaen kinne; hja litte my nea fiele, dat ik hjar brea yt, mar O, Anke! it falt dochs sa swier it fen jowne biten hawwe to matten.

ANKE.

Nou, kom! til dêr mar net sa swier oer, Omke en Moike binne ommers lju mei jild, dy nimt it neat ôf astou mei hjarren ytste, en bûten dat, dou fortsjinnest ek in hiele bulte; dou biste, foaral foar jimme Moike, in hiele stipe. As se dy net hienen, den wier hjar libben noch folle treuriger as nou. Fen hjar eigen losbol fen in jonge hadde hja ommers neat as lêst. . . . : Ho giet it tsjinswirdich mei Theunis?

JETSKE.

Dy hâldt him wol ridlik, to minsten, hy sûpt lang sa folle net mear as 'r wol dien het, mar oars kin ik 'r net fen sprekke.

ANKE.

Ho sa, Jets! lit dy it dy den to folle fiele datste in oannomd bern biste?

JETSKE.

Sa twiskenbeiden al, mar as dat mar 't slimste wier, den koe ik it yet wol drage; mar ik kin 't net mear forkropje, dat 'r my jimmer nei rint en ta forkearde dingen siket to forlieden (*Hja bigjint to skriemen.*)

ANKE, (*kriget hjar meilyend by de hân.*)

Och, myn ljeave sloof! is dat sa?

JETSKE, (*noch snikkerjende.*)

O ja, Anke! dou wiste net ho 'n lêst as ik fen him ha.

ANKE, (*lilk.*)

Den moast 'r my ris foar hadde, as 'r my dat lapte, den sloech ik him linich foar de bek.

JETSKE.

Ja, dat seiste wol, mar ho mear as ik him oustikelfe, ho dryster as 'r wirdt.

ANKE.

Den sei ik it tsjin syn âlden.

JETSKE.

Mar der sit him nou just de knotte. Omke en Moike lykje

der wol foar to wêzen, dat Theunis syn eagen op my smyt; ik kin dat oan alles wol fiele en taste. Theunis lit it by hjar foarkomme, dat 'r in bulte fen my hâldt en past wol op, dat hja der neat fen fornimme, dat it him oars nearne om to dwaen is, as om my ûngelokkich to meitsjen. Hy kliemt syn âlden, mei syn ynbânnichheid fen tsjinswirdich, de eagen ticht en lit it by hjarren foarkomme, as dat 'r troch syn ljeafde foar my op 'e goede wei brocht is; en dêrom binne hja der sa foar, dat ik him oannimme seil.

ANKE.

En heste neat mei him op?

JETSKE.

Och, Anke! ho scoe ik hwet mei him op ha; dou wiste ommers like goed as ik ho 'n losbol as Theunis is en ho 'n ûnsedich libben as 'r leit.

ANKE.

Ja, mar as hy him nou ris forbetterje woe, omdat er 't sa mei dy op het. Dou meiste der ek wol om tinke: astou Theunis is krije koeste, den wierste foar goed ûnder dak; jimme Omke en dy habbe in bulte jild, dy binne ryk

JETSKE.

Dat is gjin mienen fen dy, Anke! Scoestou dy sels sa wei smite kinne om dat kâlde jild? Scoestou dy forslingerje kinne oan immen sûnder karakter en sûnder eare, allinne omdat 'r jild het? Né! dat scoeste nea dwaen, dêr kin ik dy to goed foar; mar ek like min moaste dat fen my tinke.

ANKE.

Né, Jetske! dêr heste gelyk oan, ik tink dat ek net fen dy en sa seil Sibbele ek wol wêze

JETSKE, (*sa beare forwindere.*)

Ho komste sa yn ienen by Sibbele, ju!

ANKE.

Omdat ik wol wit, dat dy in bulte fen dy hâldt; hy is gleaun om dy en dou meiste him ommers ek jerne lije.

JETSKE.

Ja, dat is wier; ik wol 'r tsjin dy ek net om flauwe, . . . wy hâlde mear fen 'noar, as ik dy sizze kin en wy habbe enoar it jawird al jown.

ANKE, (*mei forbazinge.*)

Soa! is 't sa fier al? . . . Ik hie it lang wol tocht, mar nou komt it my dôchs noch ûnforwachts oer.

JETSKE.

Ja hin, dat tink ik wol; . . . nou, ik mat sizze: it wier my sels ek mar hwet to gau; mar Sibbele die mar gjin lichten, . . . hy het my it jawird ôf twongen; . . . mar dou moaste dêr net oer prate, hear Anke!

ANKE.

Hear ris, Jetske! dou wiste wol: as wy elkoar soks hwet fortelle, den is dat in geheim en komt nimmen dêr fen hwet to witten.

JETSKE.

Ja, dat is ek sa, oars hie ik it dy ek net sein. Mar lyk as ik sei: it herte sit my hast tsjin de kiel oan en ik moast my ris útprate

ANKE.

Nou, my tinkt, der heste nou oars net folle reden ta; jimme meije elkoar jerne lije seiste en dou woste graech dyn eigen brea ite. My tinkt, it is nou alhiel yn 'e heak, hwent Sibbele is goedlik, dêrby tige oppassend en immen dy 't it wirk ek wol handicht. As ik yn dyn plak wier, den scoe ik tige bliid wêze, wol 'k leauwe.

JETSKE.

Mar Anke, dou forjitste ús Omke en dy; dy habbe my as lyts bern al nei hjar nomd, do myn beide âlden stoaren. Hja habbe my great brocht, mûlk wol yn 'e hope, dat ik wol in goed wiif wirde koe foar hjar soan; to minsten yn de lêste tiden habbe hja dêr sa oer tocht. As hja nou hjar sin net krije kinne, den scille hja my wol fen ûntank fortinke en

Sibbele en my net helpe wolle om it ien aef 't oar to bigjin-
nen. Sibbele syn âlden dy hadde ek net folle en alhiel mei
liddige hannen by 'noar to gean, dat liket my ek net goed
ta. Oan trouwen is dêrom foar earst noch net to tinken en
bliuw ik langer by Omke en Moike yn 'e hûs, den hâld ik
jimmer dat lêst fen Theunis. Ik bin sikerwier myn rie to 'n
ein; . . . ik scoe wol jerne by in oar tsjinje wolle foar faem,
mar dêr scille Omke en dy ek gjin earen nei hadde.

ANKE.

As dat allegearre sa is, den is 't al slim, den is goede rie
al djûr. Hwet seit Sibbele der sels fen, makket dy ek haest
mei trouwen?

JETSKE.

Né, nou 't er myn jawird mar het, wol er wol wachtsje,
seit er, al mat it yet ek fjouwer jier dûrje. Hy wit nou,
seit er, foar hwa 't er arbeidsje mat en tinkt 'r somtyds oer
om him to forkeapjen foar ramplesant; den kinne wy, as er
syn tsjinst út het, mei dat jild in lytse kouweltsery op sette,
seit er.

ANKE.

Och, hearink, Jetske! dat koe ik, as ik yn dyn plak wier,
nea útstean, wol 'k leauwe.

JETSKE.

Dat kin ik ek net; ljeaver noch scoe ik foar Omke en Moike
op 'e knibbels falle en hjarren smeeke om help.

ANKE.

Dat wier ek folle better, dat moaste dwaen, Jetske; jimme
Omke en dy hadde jimmer in bulte fen dy hâlden, dy scille
dy nou ek net forlegen litte. Ik ried dy oan, om it hjar
dalik to sizzen.

JETSKE.

Ja, mar Anke! dou forjitste, dat Theunis der is. Theunis
is hjar soan en howol hja wol witte, dat dy net in goed libben
leit, kinne hja dôchs net folle kwea fen him sjen; it bloed

krûpt hwêr it net rinne kin. Dêr komt yet by, dat hja hope ha, dat 'r troch my wer op 'e rjuchte wei komme seil; en as hja nou witte, dat ik Theunis net habbe wol, den is hjar hope foridele en scille hja my dat mûlk wol tige kwea nimme. Ik leau, dat it noch mar better is, dat wy it noch hwet stil hâlde en mar op goede hoop libje.

ANKE.

Nou, ik wit ek hast net hwet ik 'r fen sizze seil; it is mar sa as ik niis al sein ha; goede rie is hjir tige djûr Mar hark! 't is krekt, as der ien oankomt, hwa scoe dat noch wêze kinne?

JETSKE.

Ja, ik hear ek hwet; (*hja sjocht ris út*) en ik sjoch ek ien oankommen; sjoch! dêr! (*hja wiist Anke mei de hân*) dy kant út.

ANKE, (*hja dikert nei de kant dy 't Jetske hjar oanwiist.*)

Ja, ik sjoch him ek O! nou sjoch ik wol hwa 't is fienstou net hwet, Jets? 't Is Sibbele ommers, dat heste ek wol witten, hear!

JETSKE.

Né, sikersonk net, Anke; Sibbele wist 'r neat fen, dat ik nei bûrren ta wier.

ANKE, (*laitsjende.*)

Nou kom, meitsje my dat net wiis; mar ik nim it dy net kwea, Jetske; ik scoe sels ek neat better wêze Mar omdatstou nou oar selskip krigeste, seil ik mar hinne gean; it wirdt myn hege tiid en den habbe jimme gjin lêst fen my. (*Hja giet opstean.*)

JETSKE, (*kriget Anke beet en lûkt hjar wer op 'e bank.*)

Och, Anke! ho kinstе sa prate; ho scoenen wy lêst fen dy habbe; dou wiste ho 'n bulte as ik fen dy hâld; wy libje ommers alhiel as sisters mei'noar; . . . to, bliuw yet hwet sitten.

SIBBELE, (*komt op.*)

Joun, fammen! sitte jimme hjir noch sa op 'e lette joun
togearre to keuvelfjen? (*Hy giet op 'e ein fen de bank sitten,
bij Anke.*)

ANKE.

Joun, Sibbele! jy habbe ek in goede noas, hear! to minsten
as jo it rûke koene, dat Jetske hjir wier. (*Hja giet oerein en
seit:*) Mar jy sitte dêr net op 't goede plak, kom hjir neist
hjar, dêr hearre jo Ik wol de bast net fen de beam
skiede.

SIBBELE, (*wylst 'r neijer oan Jetske
skikt.*)

Nou, dat liket 'r hwet op; ik miende, dat bast en beam
jimmer iens mei'noar wieren, mar Jets het my noch net ienris
joun sein. Dy liket wol lik op my to wêzen.

JETSKE, (*laitsjende.*)

Né! lik bin ik net, mar dôchs leau ik, dat ik 'r nou hast
oer bin Ik dy gjin joun sein? en ik ha twakear sa
lûd roppen fen, „joun Sibbele” dat min it wit hwêr earne wol
hearre koe. Mar jimme hienen it dalik sa drok mei'noar, dat
stou sa 't liket foar my gjin eagen en earen mear heste.
Nou, ik gun jimme oan'noar, hear!

ANKE.

O, Jetske! hwet biste nou skynhillich; as ik yn Sibbele syn
plak wier, den scoe ik dy dêrfoar is tige kastije.

JETSKE, (*laitsjende.*)

Astou yn Sibbele syn plak wierste, den wierste krekt san
soxis as hy is. Den koe ik ek mei dy dwaen hwet ik woe.

SIBBELE, (*slacht de earm om hjar
hinne.*)

Siz dat yet ris, den scil ik dy helpe.

(*Underwiles is Theunis, de soan fen Gealeboer, glûpende
wize op it toaniel komd mei in stôk yn 'e hân en in kou-
nedek ûnder de earm en het er him efter in beam forskûle.*)

Nou en den kipet hy der efkes efterwei, sjocht dêrby as in divel en skoddet mei de fûsten; mar as ien fen de oaren dy kant útsjocht, den dúkt 'r him wer)

JETSKE, (*jout Sibbele in dúst.*)

Ei, ju! lit my los! . . . dou biste wer alhiel gek.

ANKE.

Ha! ha! nou wirdt hja al eangstich; to Sibbele! ik scoe hjar yet better, as ik jou wier.

SIBBELE.

Sa is se altyd. Anke; . . . in tige great wird dwaen, dat kin hja, mar as 't er op oan komt, den is 't nin byt to bitsjutton; den is Jets dalik forlegen.

JETSKE.

Nou kom! siz mar net tofolle Ik scoe forlegen wêze? Nou, om de feinten to minsten net, hear! dy kin ik oan eltse finger fen de lofterhân wol ien krije en den bliuwstou noch altyd wol oan de rjuchter hingjen.

ANKE.

En dêr seil wol it measte hâldbeet oan wêze, tink ik, sa liket it my mei jimme wol ta Mar hark! wier der net hwet?

(Hja het Theunis efkes heard, dy 't him hast net ynhâlde kin, troch dat 'r sa lilke is.)

JETSKE, (*in bytsje eangstich.*)

Dat haw ik niis ek al ris miend Jonge, Sibbele! as se ús hjir ris bilústeren

SIBBELE.

Ei, hwa scoe ús hjir bilústerje! Jimme binne ek jimmer bang fen jimme eigen skaed.

JETSKE.

Ja, mar Sibbele! yens skaed kin min wol sjen, mar net hearre en wy hadde beide hwet heard, hwet seistou oars, Anke.

ANKE.

Dat scoe ik to minsten wol sizze, ik leau net. dat my dat mist.

SIBBELE.

Den scille jimme wol in nachttûle heard ha yn de beammen
aef in hazze dy 't troch de blommen stritsen is.

ANKE.

Nou, dat is nou sa 't is, mar it is mar 't bêste, dat wy
opstappe; ik mat to minsten nei hûs ta, ik haw hjir
al fiersten to lang sitten. (*Hja giet opstean en ek Sibbele
en Jetske geane oerein*).

SIBBELE.

Den scille wy jou earst thúsbringe, Anke, hwent it is to
let foar jou om allinne to rinnen.

JETSKE, (*gnyskjende*)

Aef dat jimme my earst togearre thúsbringe, den kinne
jimme, as jimm' werom kujerje, jimm' bêst noch ris dwaen.

ANKE.

Och, Jetske! hwet bistou eigentlijk in dogeniet.

JETSKE.

Sokke binne der wol mear, dy 't dat sizze; mar wiste hwet,
Anke? sa hâldt min de manlju it bêste oan 't lyntsje;
. . . . hja binne krekt as de hounen ho mear min
hjarren pleaget, ho mear se fen yen hâlde.

ANKE.

Mar as wy dy nou ris togearre thús brochten, Sibbele en
ik, en den ek togearre werom gongen, den scoeste doch wol
raer sjen, wol ik leauwe.

JETSKE.

Nou, bisykje 't ris.

SIBBELE.

Jonge! hwet binne jimme al wûndere froulju, hwet
kinne jimme aerdich mei noar tsjiere, min mat 'r sikerwier
om laitsje. (*Hy jout hjar elts in earm, Jetske de rjuch-
ter en Anke de lofter en seit*;) Hwet kant matte wy
nou út?

JETSKE, (*lûkt him oan 'e earm en
forjit hjar koer mei baod-
skippen.*)

Dizze kant út, nei hûs ta.

ANKE, (*lûkt him oan de oare earm.*)

Né, dizze kant út, nei bûren ta.

SIBBELE, (*wylst er hinne en wer litsen
wirdt.*)

Lûk my net út'noar, hear! (*Einliks wirdt Anke baes
en geane hja mei'noar ôf.*)

THEUNIS, (*springt nou efter de beam
wei as in wyld, hy sjocht as
'r de divel yn het en skoddet
hjar mei de fûsten efternei
wylst 'r seit:*)

Dat scil ik jimme bitelle sette! Jets! Jets!
tsjin my kinstou wol de sedige spylje, hin! mar yn de
moanneskyn mei frjemde manlju omslingere, dat skammeste
dy net Nou wit ik hwetstou yn dyn skild fierste en
dêr wol ik mear fen ha. Ik haw dy nou yn 'e skjirre en
to wille scilste my wêze, it komt sa mâl as 't komt, en oars
scilste foar my krûpe, dêr kinste op oan (*Hy giet nei de
bank ta*). Och! hwet sieten hja der kreas mei hjar trijen.
. . . . Mei hjar trijen! ja! is 't net om divels to
wirden? Sa'n earme lûsangel as dy Sibbele is
dy siet der mar twisken dy beide moaije fammen yn en
makke mei beide in hiele bulte gekheid en op 't lêst
hied 'r oan eltse earm ien hingjen en sjoude sa mei
hjarren foart en dêr koe ik it sjen ta dwaen, ik!
mei al myn jild en hwet ik mear ha Ja, Jets! mar
ik scil dy wol fine! Mienstou, dat it dy neat wirdich
is, datste fen mines ytste! ik scil dy dat foartoan oars
bitsjutte Skikke scilstou dy foartoan nei myn sin . . .
Ploaije scilstou dy foartoan yn de foegen dêr 't ik dy yn ha

wol To wille scilstou my wêze, yn alles hwet ik fen dy forlangje aef yn 't stôf scilste krâpe foar mijn foeten . . . Yn him! . . . yn Sibbele, seil ik dy fornederje. . . . Wrake! oan him en yn him, oan dy! (*Hy rint, sa likk as in tour, hinne en wer oer it toaniel.*) Wrake, oan him! oan it gebiente ta, wrake! ta datstou út meilijen foar him, dy oan my oerjouwste Earst den seil 'r mûlk fen my ûntlêstige wêze, mar earder ek net Kom! lit my ris hwet op 'e bank sitten gean, om oer to lizzen hwet my nou to dwaen stiet. (*Hy giet sitten en sjocht de koer stean dy 't Jetske forgotten het.*) Hearink, sei! sjoch ris, hwet treft dat moai, 't is as de divel my helpe wol Der stiet hjar koer mei boadskippen noch, dy het hja der siker forgotten. Nou, hja wier ek sa fleunsk en sa sliuw mei hjar Sibbele en hja moast sa hjar bêst dwaen om him allinne foar hjar sels to bihâlden, sa dat hja nearne oars mear om tinke koe. As hja strak togearre weromkomme, Sibbele en Jets, den seil it hjar wol yn 't sin komme, dat hja de koer hjir stean litten het en scille hja wol hird op 'e bank tasette, mar den is de fûgel wei flein, Jets! Ljeave Jets! Sedige brave oppassende, Jets! En den kinstou dy koer nei fluitsje, skritene dimmene, Jets! hwent den is dy yn hannen oergien fen immen derstou mar al to folle de skynhillige tsjin spile heste en dy 't nou dy koer brûke seil om dy in kniper op 'e noas to setten. (*Hy kriget de koer, docht it lid op en seit:*) Hwet scoe dêr wol yn wêze? it lykje allegearre wol pûden mei goed (*Hy reaget 'r mei de hannen yn om.*) Mar né! dêr is ek oars hwet yn, dêr kipet sikerwier ek in flesse mei de hâls ta de koer út (*Hy lûkt de flesse út de koer en set de koer wer del.*) Hwet scoe der yn dy flesse wêze? ik seil ris efkes rûke. (*Hy lûkt de kurk fen de flesse en rûkt eris.*) Dat is wrachtich jenever jonge! dat treft moai, ik haw wol sin oan in sûpke,

ik haw it yn lang net preaun. (*Hy bringt de flesse oan de mûle en nimt 'r in goede slok út, smakt dêrnei mei de lippen, strykt mei de lofterhân oer 't boarst fen boppen nei ûnderen en seit:*) Hê! hwet is dat lekker! (*Hy priuwt yet ris en docht wer allyk*) Hê! dat is dûbeld lekker as min it yn sa lang net hawn het, ik mat yet ris priuwe (*Hy docht dat en makket dêrby al wer de selde beweging en seit mei in lange rêk.*) Hê è è è!!!! dat hiestou net tocht, hin Jets! datste my sa traktearje scoeste (*Syn tonge bigjint nou hwet dûbeld to slaen troch dat de jenever al bigjint to wirkjen.*) Da at hie iestou net to o ocht, hin? (*Hy giet oerein en stuitet it toaniel oer wylst 'r mei de flesse swacit en dy nou en den ris oan de mûle bringt krekt allyk as in dronken keardel docht.*) Ljea eave Jets! moetele Je ets! Sé é dige Jetske! di im mene Jets ke e! (*Sa swaeijende wize komt 'r wer by de bank en wol 'r der wer op sitten gean, mar hy mist de bank en falt 'r by troch rjucht op 'e rêch oer de groun. Sa lizzende swacit 'r noch mei syn earmen en rint de jenever wit wer earne, troch dat 'r de flesse net altyd mei 't iepen omheech hâldt; hy granset ûnderwiles mear as 'r praet, mar dochs kin min sa twisken beiden noch hearre dat 'r seit:*) Ljea ea ve Jets! moe oe tele dimmene Jets! Sé é dige skritene Jets! (*Einliks glydt de flesse him út 'e hannen, falle syn earmen slop by him del en bigjint 'r to snorkjen. Hy sliept In amery dêrnei komme Gabe en Lys op, beide yn in bidlerspak; hja wenje op 'e heide yn in hutsje fen plaggen; hja habbe de klaei op west en geane nou wer op nei hûs ta, om dat it Snjeuntojoun is. Gabe het in bôsk hân-skrobbers op 'e rêch en Lys in rêst knipers*)

LYS, (*sjocht Theunis lissen en seit.*)

Hearink, Gabe! sjochris, der leit in keardel oan 'e wei rjucht op 'e rêch, dat is fêst gjin goed spil.

GABE.

Wrachtich, ja! dat liket mâl, hear! dy koe tordomd wol dea wêze.

LYS.

Né, hark! hy snorket, hearst it wol? Hy is net dea, der scil him oars wol hwet miskearje.

GABE, (*wylst 'r neijer by Theunis komt.*)

Dan scil 'r wol in stik yn 'e kraech hadde, tink ik ja, sjoch! dêr leit in lege flesse by him.

LYS, (*krijet de flesse op en rûkt dêroan.*)

Wrachtich en der het jenever yn wêst, dat rûk ik klear. Nou, as 'r dat flesfol allinne efter de knopen het, den scil 't hwet oanhâlde foar dat 'r wer by de tiid is.

GABE.

Dêr kinste mar donder op sizze, Lys! oan san sûpke hienen wy togearre enôch.

LYS.

Dat leau ik wrachtich, 't is divels, dat dy flesse alhiel leech is; ik hie wol sin oan in sûpke hawn.

GABE.

Sa is 't mei my ek, mar it kin der joun wrachtich net ou; wy hadde dizze wike net folle oproun en iten matte wy ek wol hwet keapje.

LYS.

Ja, it biddeljen jout tsjinswirdich net folle; ús bidriuw, lit ek mar ûnder de algemiene efter útgong, de klaikers wurde ek folle gjirriger. As wy 'r sa nou en den net ris hwet by gnobben, den scoe it wrachtich spanne om earlik troch de tiid to kommen. Dizze wike woe dat ek mar hiel net flotsje.

GABE.

Dat is sa, wy hadde dizze wike dêryn net lokkich wêst, mar mûlk fine wy noch wol hwet (*Nou sjocht 'r de koer mei boadskippen stean.*) en mûlk wol earder as wy tinke, hwent sjoch dêrris (*Hy wiist nei de koer.*) dêr stiet in koer, dy koe ús wol ris fen tsjinst wêze.

LYS.

Dat is sa; mar ik wit leau 'k noch better rie (*Hja wiist op Theunis.*) Sjoeh! dy feint het in gouden haloasje yn 'e bûs, as wy dat ris krije koenen, dat koe ús better helpe. (*Underwiles begjint Theunis wer gransjend to praten.*)

THEUNIS, (*dreamende wize.*)

Moetele ljeave Jets! sidene gou-dene Jets!

GABE.

Ja, mar to divel, Lys! as omkoal is to wekker wirdt, hark! hy praet al.

LYS.

Dat seil wol better gean. . . . hy dreamt en hy het in tige noflikke dream. Hy het it oer Jets; dat seil syn hertlap wol wêze, tink ik. Nou, seil ik foar Jets spylje en den is 'r neat to dwaen, Gabe, dêr kinste op oan.

GABE.

Nou, it is sa, dou biste yn alles sa bihindich, dit seilste ek wol opskipperje en as 'r al to wekker wirdt, den is it noch neat. Sjoeh dêr leit in kouedek, (*Hy kriget dat op.*) den smyt ik him dat oer de kop en den kin 'r sa út 'e sliep wei neat bigjinne.

LYS, (*mei forwûndering.*)

In kouedek, seiste? lit ris sjen. (*Hja bisjocht it*) Ja, wrachtich! en sjoeh der leit ek noch in stôk. (*Hja wiist op Theunis syn stôk.*) Nou giet 'r my in ljocht op Woste wol leauwe, Gabe, dat omkoal in kou ouleverre het?

Mûlk het er 't jild dêrfoar noch wol yn 'e bûse. . . . Dêr matte wy mear fen witte.

GABE.

Wrachtich, Lys! der koestou wol gelyk oan habbe Ik mat mar sizze, dou biste sa snoad as in minske.

LYS.

To minsten sa snoad wol astou biste. As ik net by dy wier, den gong dit bûtenkanske ús al wer forby, hwent dou doarste neat en hest ek nearne forstân fen.

GABE.

Nou kom, liz nou mar net to sangerjen, bisykje mar ris hostou bêst mei him klear komste, mar doch it sa bihindich mûlk, sadat 'r net to wekker wirdt Wirdt 'r dat lykwol, den seil ik dy helpe den smyt ik him dalik it kounek oer 'e kop en byn him dat om 'e strôt fêst, den kin 'r neat begjinne.

LYS.

Bêst hear, Gabe! mar it seil dêr net oan ta komme, leau dat mar. (*Nou bigjint Theunis wer.*)

THEUNIS, (*dreamende.*)

Silverne sidene goudene Jets! dimmene sedige noflike Jets!

GABE.

Hark, Lys! hy praet wer.

LYS.

Ei, ju! hy dreamt mar, pas is op nou (*Hja giet op 'e knibbels by Theunis lizzen en strykt him mei de hân ûnder it kin, tast him yn 'e siden ûnder de foetten en sa hjir en der mear.*)

THEUNIS, (*yn 'e dream laitsjende*)

Hi! hi! hi! Jets! ha, ha, ha, Jets! Dou moaste my net sa kidelje, Jets! O! ho, ho, Jets! stil, Jets! A! ha, ha, Jets! hâld dochs op, Jets! O, Jets! woste ek útskiede, Jets!

. . . . ik kin dat net mear útstean. Jets! Jets! dou makkest my alhiel slucht, Jets! Jê ê ê ets!!! (*Underwiles het Lys him kideljênde wize syn gouden haloasje ounomd, en syn briedetas en syn jildpong út de bûsen krige en dat oan Gabe oerjoun*)

LYS, (*wylst hja Theunis yet ris kidelt.*)

Nou it koudedek, Gabe!

GABE.

En hwet dêr mei?

LYS.

Dat dondert net, jouw mar op. (*Gabe docht dat en nou bynt Lys, dat Theunis om 'e holle.*) Si soa, as 'r nou to wekker wirdt, den kin 'r neat begjinne en is 'r dea forlegen. Pak him nou efkes mei beet, Gabe, den scille wy him hjir wei bringe.

GABE.

Hwêr woste den mei him hinne?

LYS.

Wij scille him efter dy beam lizze; as 'r hjir oan de wei lizzen bleau den koenen hja him eris to gau fine; wy matte earst hwet út 'e reek wêze en nou, gjin wird mear, pak oan nou! (*Nou pakt Lys him by de foetten en Gabe him by de earmen en sa sjouwe hja Theunis efter de beam en komme dêrnei werom*)

GABE, (*nei de koer wizende.*)

Nou matte wy dy koer ek noch mei ha, net Lys?

LYS

Né! om 'e divel net; dy koer litte wy stil stean, hear! dy kinne wy net forbergje en den mocht it dêrtroch eris út-komme hwet wy lapt ha; en bûten dat, wij habbe nou sa goede fynst hawn, dat wy dy koer wol misse kinne. Der sjit nou joun wol in sûpke oer.

GABE, (*kriget syn hânskrobbers wer op*)

Nou, dat leau ik; kom, dan geane wy mar

LYS.

Wachtsje noch efkes, . . . ik seil earst dy lege flesse noch fol sleatswetter dwaen en yn 'e koer sette, den is 't krekt as 'r neat bard is (*Hja docht dat, sahwet efter de skermen en seit wylst hja werom komt en hjar knipers wer op kriget.*) Si, soa, nou bin ik ré

GABE.

Ik ha nea witten, Lys! datstou yn skurkestreken sa trochleard wierste.

LYS

Hwet seiste! skurkestreken! . . . Wy habbe it ommers earlik oan de iepenbiere wei foun! (*Beide ôf en nou komme nei in amery Sibbele en Jetske de oare kant út wei, wer op.*)

JETSKE, (*giet nei de bank en sjocht ta hjar blydskip de koer stean.*)

Hy is der noch, Sibbele! . . . de koer is der noch . . . Och! hwet bin ik blyd, dat ik dy wer ha.

SIBBELE.

Dat leau ik wrachtich; . . . dou hieste der al hwet mei oanrekke, Jetske, as dy wei wêst hie. Om 'r in leugen om to bitinken, dat koe net bêst en om de wierheid to sizzen, dat wier ek al hwet min.

JETSKE.

Ja, Sibbele: dêr heste gelyk oan, . . . min scoe sizze, ho koe ik 'r ek sa sliuw by komme en lit dy koer stean.

SIBBELE.

Och! dat kin de bêste wol ris oer komme en foaral as min sokke dingen yn 'e holle het as wy, oars nou?

JETSKE.

Ja, it is somtyds krekt as ik myn sinnen net goed by eltsjoar ha . . . As ik 'r my goed ynjouw, den wirdt it my fiersten to slim; de takomst liket my foar ús sa tsjuster ta.

SIBBELE.

Och, kom! dat seil wol hwet mei falle, wêz mar net al to ûngerêst.

JETSKE.

Dat seiste wol, Sibbele, mar jonge! it is foar my sa slim; forearst, jimmer san lêst fen Theunis to hebben en den noch, dat ik my oankantsje mat tsjin de winsk fen Omke en Moike, oan hwa ik sa tolle to tankjen ha. En honear seil der noch in ein oankomme? It is wrachtich hast net oer to kommen.

SIBBELE.

Nou, it is net bêst, ik wit ek hast net hwêt 'k er fen sizze seil, goede rie is al djûr. Ien ding wit ik wol, (*Hy slacht de earm om hjar hinne en lûkt hjar by him op 'e bank*) as it dy al to slim wirdt by jimme Omke en dy, gean 'r den mar út en kom den mar by myn âlden, den seil ik sa lang as wy net trouw binne wol om in oar hinnekommen sjen; astou to minsten net lije woste, dat ik ûnder tsinst gean.

JETSKE, (*wylst hja hjar stil út Sibbele syn earmen los makket.*)

Under tsjinst moaste net gean, dat kin ik net útstean en by dyn âlden komme, dat kin ik net dwaen.

SIBBELE.

Mienstou den, dat se dy net mei iepen earmen ûntfinze scoenen?

JETSKE.

O, Sibbele! dêr twivelje ik net oan, leau dat mar, mar forearst wol ik net hawwe, datstou om my dyn âlders hûs forlitte seilste en oard, mei ik jimme heit en mem net ta lêst wêze.

SIBBELE.

Och, Jetske! om my wier dat neat en leau mar frij, dat heit en mem wol jerne hjar stikje brea mei dy diele wolle

JETSKE.

Dat is goed en wol, mar ik mei Omke en Moike sa ek net forlitte, dat scoe ûntankber fen my wêze.

SIBBELE.

Den wit ik 'r gjin rie mear op, oars net, as dat wy ús mar sterk hâlde matte yn de ljeafde dy 't wy foarnoar hadde en mar gedildich ouwachtsje bwet 'r komme scil. As de need op 't heechst is den is ornares ek de rêdding tichte by.

JETSKE

Ja, dat scil wol it bêste wêze Mar, jonge! wy bliuwe hjir ek mar wer sitten to keuvellen (*Hja giet opstean*) ik mat nei hûs ta; it is eigentlik al fiersten to let wurden; Moike en dy scille net witte hwêr ik sa lang bliuw, hja wirde sikerwier ûngerêst.

SIBBELE. (*giet ek oerein*.)

Nou de koer net wer forjitte, hear?

JETSKE.

Né, wier net, dêr heste gelyk oan, Sibbele! it hie der wrachtsjes wol wer op út rinne kinnen Fij! ik bin alhiel yn 'e war. (*Hja scil de koer krije, mar Sibbele het him earst*.)

SIBBELE.

Lit my de koer mar, dy scil ik wol foar dy drage. (*Hy kriget de koer yn de iene han en jout Jetske de oare earm en sa geane hja meïnoar ôf*.)

THEUNIS, (*wirdt nou to wekker, mar is noch lang net by de tiid* Hy krúpt efter de beam wei en stekt de holle op Hy seit :

Hwêr divel bin ik hjir en hwet ding hinget my dêr om 'e kop? (*Hy fielt mei de beide hannen nei syn holle*). Dream ik, aef bin ik to wekker? Jets! bistou der ek noch, Jets! To ju! kom nou en help my dy sliepmâtse eris ôf hâld dy nou mar net sa dea stil, Jets! . . . to! kom mar en kidelje my yet ris, sa aste niis dien heste; dat wier sa noflik, Jets! den krigest de koer ek wer, hear! (*Hy fielt ris om him hinne*.) Mar hwêr earne bin ik

hjir dochts; ik fiel hjir neat as bleate sângroun; bin
 ik den wrachtich bûten doar yn 'e sliep fallen en haw ik
 do miskien dreamd, dat Jets by my wier? Ik miende
 oars sa klear, dat hja my kidele. (*Hy sit nou op syn efterst
 rjuchtop op it toaniel*.) Der is sa 't liket nimmen net
 dy 't my helpe wol den mat ik 't sels mar ris bisykje
 as ik dat ding ek fen 'e kop ôf krije kin. (*Dit lokt him mei
 folle moeite en as 'r it ôf het bisjocht 'r it, hy seit* :) Wol
 fordomd! dat is myn eigen kuedek, ho bin ik dêr sa yn
 bitieze rekke? (*Hy bitinkt him efkes*.) O! nou giet 'r my
 in ljocht op ik haw hwet to sterk oan de jeneverflesse
 rûkt en bin do in bytsje bidwelme wurden en yn 'e sliep
 fallen en do scille de bysfeinten my wol foun ha en hadde
 hja my sa beare in sliepmútse opset. (*Hy docht de beide
 hannen oan 'e holle*.) O! myn earme holle, hwet slacht my
 dy; hwa koe ek tinke, dat dy jenever sa sterk wêze
 scoe; it is fêst ûnforsniene wêst mar op sa'n
 wize kinne se yen ek altyd wol to pakken ha, hwent dy
 bêste jenever kriget min oars nea mear to priuwen; dêr is it
 wetter to goedkeap ta O! myn kopstik; it is
 mar hwet to bot oankomd, hear! Mar hwêr hawik dy
 jenever ek hast wei krige, dêr sit ik al oer to mimerjen
 ik ha wrachtich myn sinnen net goed by'noar;
 stil ris! ja! nou bin ik 'r. Ik haw ommers op
 'e lâster stien, do Sibbele mei dy beide fammen der sa smûk
 op dy bank siet en do het Jets dy koer forgetten en dêryn
 haw ik dy flesse foun Dy koer! ja, dy scoe my
 helpe om Jets to fornederjen; to divel as se dy nou
 ris meinomd ha, den bin ik dêr ek ou. (*Hy giet oerein en
 giet yet al hwet stuiterich nei de bank ta, siket dêr hwet
 'r sykje kin, mar hy fynt neat, hy seit* :) Wol fordomd! it
 is al sa, hear! de koer is al foart, is 't nou net divels? Ik
 hie der sa'n moai plan mei, mar nou is dat ek wer mis,
 alles rint my ek tsjin. Hie dy flesse dêr mar net yn wêst,

den wier alles wol goed gien. O! myn kopwîrk,
 hwet is my dat raer (*hy gappet eris*), en ik ben ek mar neat
 waerm wîrden dêr efter dy beam Ho lang scoe ik dêr
 wol lein ha? ik mat ris dîkerje as ik ek sjen kin ho
 let as 't is. (*Hy scil syn haloasje krije mar fynt dat
 fensels net. Hy bitaest him sels rounom en siket alle
 bûsen nei en wîrdt dêrby ho langer sa ûngerêster; einliks
 boarst 'r út*.) O, God! ik mis myn haloasje, myn skoander
 gouden haloasje! och krimmenîkes! dat habbe se my fêst
 ûntstêllen, dat kin net misse. (*Nou fielt 'r yn de binnen-
 bûse*.) En ek mis ik myn brievetas (*Dêrnei yn de bruks-
 bûse*.) En myn jildpong is ek wei Nou mis ik alles,
 myn haloasje myn bûsjild en de kou op 'e
 heap ta Och, heare minsken! ho scil it nou komme en
 hwet scil ik tsjin heit sizze? O, God! o, God! (*Hy
 bigjint to gûlen, docht de hannen foar de eagen en seit
 langsum en snikkerjende*.) Hwet is nou
 goede rie djûr! (*Hy giet op 'e bank sit-
 ten, leit de earm op 'e leuning en lit syn holle dêrop rêste*.)

It girdyn falt.

2de Bidriuw.

Unwaerswolken.

It toaniel is de wenkeamer fen Gealeboer en syn wiif, Klaske, in gewoane boerekeamer mei in tafel yn 't midden en stoellen dêrom hinne. Fierders in klok, in spegel, in kaske en sa mear. De koffy stiet op 'e tafel to protteljen.

GEALEBOER, *sit by de tafel to krantelêzen en smookt út in lange piip.*

KLASKE, *syn wiif, sit to breidsjen, en*

SJOUKJE, *de faem, to hoasstopjen. Sa wirdt it girdyn ophelle.*

KLASKE.

Hearink. Sjouk! hwet bliuwt Jetske lang út, min scoe dochs net hoopje, dat hja in ûngelok krige het! Dou meiste wol ris útsjen; scoe 't ek tsjuster wêze?

SJOUKJE.

Ei! ho komt de frou dêr by, 't is ommers ljochtemoanne.

KLASKE, *(wylst hja eris ynjit.)*

O, ja! dat is ommers ek sa, mar ik bin dochs net gerêst, hja hie al lang thús wêze kinnen; ik woe wol datstou eris efkes útseachste.

SJOUKJE.

Fij! hwet het de frou wer in ûnrêst.

KLASKE.

Dat wit ik wol, ik bin 't net wend, dat Jetske sa let thús komt.

SJOUKJE.

Né! dat wol ik wol leauwe, mar dat scil wol foroarje, wachtsje mar ris hwet.

KLASKE

Wol! hwêrom scoe dat foroarje, hja kin in ûngelok krije,

dat is wier, mar hwet het hja oars sa lang yn 'e bûrren to meitsjen?

SJOUKJE.

Wol ik de frou ris hwet sizze? It giet mei Jets krekt allyk as 't mei my gien is. Ik kaem, as ik om boadskippen út wier, ek jimmer to let thús nei de frou hjar sin; dêrom mocht ik net mear boadskipriune; mar Jets is gau like fier, tink 'r mar om.

KLASKE.

Né! dat het gjin need, Jets is lang san manljus'gek net, astou biste.

SJOUKJE, (*lilk*)

Manljus'gek? In manljus'gek is dy 't seit! hwet mient de frou wol

KLASKE.

Ik mien, dat de fammen langer mar fiersten to snibbich binne en mar dogge en sizze hwet hja wolle.

SJOUKJE.

En ik siz, dat de frouwen it langer mar hiel net sjen wolle, dat de fammen eris in amery sitte to rêsten as hja it wirk dien ha Lit my den ljeaver mar wer om boadskippen gean, as jimme my hjir net sjen wolle.

GEALE, (*rimpen*.)

Nou kin 't sa ek hast wol, net Sjouk! ik bigjin myn nocht fen dyn britale mûle to krijen. Sjoch nou matris as Jetske ek komt en ek hwet gau, hear!

SJOUKJE, (*smyt it hoasstopjen
der hinne en giet
oerein*.)

Dat seil wol matte, tink ik, mar ik moast it oars mar fordomme.

GEALE.

Ik woe wol, datstou alles fordomste, den koeste moarnier mar oppakke.

SJOUKJE, (*draait hjar om*)

As jimme my seis wike jouwe, den gean ik joun noch foart.

GEALE.

Ik scil dy wol seis wykje, ik skop dy ljeaver, sa aste dêr stieste, ta de doar út.

KLASKE

Och, Geale! meitsje jou net sa lilk om san bekestik fen in faem.

SJOUKJE.

Bekstik aef gjin bekestik! dat docht 'r net ta, mar ik haw in pear to goede hannen oan 'e hûd om my fen jimme traepje to litten.

KLASKE.

Dyn hannen binne goed, dêr haw ik neat op tsjin; astou alhiel sa goed wierste den hie ik 'r frede mei.

SJOUKJE

Dat tink ik wol, as ik jimmer mar eselje wol en jimme foetdweil wêze, den bin ik goed. (*ô/.*)

GEALE.

Ik kin my nea bigripe, Klaske! ho 't jy dy faem noch duldsje kinne.

KLASKE.

Dat sizze jo wol, Geale, mar Sjouk is in bêste faem yn 't wirk, lit hjar den mar hwet mûlryp wêze. It is ornares sa: lit min ien, mei ien lek rinne, den kriget min ien mei tsien werom en binammen sa midden yn 't jier.

GEALE.

Nou, jy matte it witte, jy matte meast mei hjar omgean, mar dit wit ik wol: as 't oan my lei, den scoe ik hjar gau it gat fen 'e doar wize.

KLASKE.

Och! ik hear dat hast net ienris mear Sjouk mei eris hwet tsjin my op spinne it is hjar ek dalik wer forgotten Hja mient it oars net sa kwea.

GEALE.

Nou, elts syn wille sei de jonge en hy hie syn mem oan 't tou. As jy jo fen dy faem útfege litte wolle, dat is jou saek . . . mar sy moast my net foar hawwe, den scoe 'k er gau in ein oan meitsje.

KLASKE.

Ei, as sy strak werom komt, den is 't hjar al wer forgotten en den is hja wer goed tsjin my tink 'r mar om (*It koffydrinken is ûnder dit petear bistindich trochgien. Geale stoppet nou wer op nij syn piip en stekt dy oan, dêrnei nimt 'r de krante wer op. Klaske seil yet ris ynjitte mar de kanne is leech, hja forfolget:*) Hearink noch ta! de koffykanne is al leech, dat is in rare boel, hwent nou kinne Theunis en Jetske neat krije as hja thús komme; . . . ik mei wrachtsjes wol hwet nije sette. (*Hja giet oerein mei de koffykanne yn 'e han.*)

SJOUKJE, (*komt nou wer op en sjocht*
Klaske mei de koffykanne;
hja seit tige goedlik:)

Hwet seil de frou nou?

KLASKE

Ik scoe yet hwet koffy sette, hwent de kanne is al leech.

SJOUKJE.

Jouw my den de kanne mar op, den seil ik dat wol gau dwaen.

KLASKE.

Ei, né! . . . gean dou nou mar sitten, ik seil sels wol.

SJOUKJE, (*wylst hja de frou de*
kanne út 'e hannen kriget.)

Nou kom! hwet scoe dat bitsjutte, to jouw my mar op.
(*Klaske lit hjar bigean en Sjoukje ôf*)

GEALE, (*mei forwûndering.*)

Haw ik nou fen myn libben! . . . Is dat nou dy selde faem, fen niis? . . .

KLASKE.

Jawis! . . . ik haw jo dat niis ommers al sein. Sjouk mient it oars net sa kwea.

GEALE.

Nou, ik mat mar sizze: san pôt iten is in kôkkery fen alles troch 'noar hinne.

KLASKE.

Mar der it spek net yn forgotten is en dêrtroch driuwt it fet op 't lêst jimmer wer boppe. (*Sjoukje komt wer op mei de kanne fol koffy en set dy op 'e tafel. Geale biggint wer to lêzen*)

SJOUKJE.

Si soa, dêr bin ik al wer, frou! . . . Ik haw yet in kantsje fol lekkere koffy ré makke, . . . de sûkerei wier binei op en do haw ik 'r mar hwet koffy mear yn dien

KLASKE, (*laitsjende.*)

Ja, dou wiste wol hwet swiet smakket, hin . . . mar dou heste gelyk, de sûkerei wier op en dêrom scoe Jetske ek nije mei nimme . . . Mar hearink! hwet bliuwt dat fanke dochs lang, . . . heste niis neat fornômd, Sjoukje?

SJOUKJE.

Né, frou! ik ha neat heard aef sjoen, . . . mar wêz om Jetske mar net ûngerêst, dy seil mûlk wol mei Theunis thús komme.

KLASKE, (*wylst hja ynjit.*)

Ei ju! ho komste dêr sa by?

SJOUKJE.

Wol, frou! koe dat sa net ris treffe?

KLASKE

Nou ja! hwet net kin, dat wit ik net, mar ik haw 'r neat fen heard, dat hja sa mei 'noar oupraet ha

SJOUKJE.

Dat wol ik wol leauwe, dat de trou der neat fen heard het, dêr scoenen hja wol op passe.

KLASKE.

Wol, ja! dat mocht ek al hwet, . . . dêr stike ommers neat gjin kwea yn!

SJOUKJE.

Né, kwea nou just net, mar dochs wol min net hawwe, dat in oar alles witte seil hwet min yn útsettinge het. Ik scoe to minsten wol oppasse, dat de frou en dy 'r neat fen wisten, as ik mei Theunis thús kaem

KLASKE.

Nou, dou! dat is ek hiel hwet oars.

SJOUKJE

Wol, hwérom! bin ik net like goed as in oar?

GEALE

Kom, kom! hâld jimme nou mar wer stil, it dûrret net lang den binne jimme wer fjûrslach deilis. (*Hy leit de krante del en giet oerein.*)

KLASKE.

Hwet scille jou nou, Geale?

GEALE

Ik seil ris bûten doar sjen, mûlk kuijerje ik it paed wol in eintsje út.

KLASKE.

Nou, it is moai waer, . . . ik hied 'r leau 'k wol sin oan om in eintsje mei jou to kuijerjen.

GEALE.

Dat kin wol, den reitsje jimme ek net mei'noar oan 't fjuchtsjen, as ik foart bin.

SJOUKJE

Ei, kom! hwet mient de boer wol!

KLASKE, (*wylst hja oerein giet.*)

Ja, fij Geale! hwet ha jou altyd wûnder praet. (*Geale en Klaske ôf*)

SJOUKJE, (*allinne.*)

Si soa, bliid, dat ik is efkes allinne bin. Min mat sa op

yens wurden passe, wol min net deilis wurde en den is de âld boer noch folle minder as de frou. De boer ropt mar dalik, dat ik wol foart gean kin, krekt as 'r tinkt, dat ik dêr bang fen bin Nou, it mocht hwet! As ik 'r hjir út-reitsje, den wird ik by oaren wer mei iepen earmen ûntfinzen, tammen binne 'r enôch brek en ik nim myn hannen mei dos, dat wier net sa slim Om ien ding scoe 't my lykwol spite, as ik hjir nou wei rekke. 't Is om Theunis, as ik dy ris bilûrkje koe, dêr scoe ik wol sin oan ha. . . . den wier ik 'r moai út De boer en de frou scille der oars net sa swiet oan wêze. dy hawwe it mear mei Jets op sa 't liket, ik koe dat niis wol wer fiele, do ik sa hwet om 'e kant hinne prate Theunis sels, wol ek net rjucht hingje, dy liket it ek mear mei Jets op to hawwen as mei my, howol hja him somtyds raer oustikelige kin. Ik seil him ek ris in goede ourekken jaen as 'r my wer mei syn gekke streken oankomt, mûlk helpt dat wol, . . . in minske trachtet jimmer nei it forbeane Kom! ik seil my sels yet mar ris ynjitte, oars haw ik dy lekkre koffy ek hast forgees ré makke. (*Hja docht dat.*) Der mocht wol in kloentsje yn, scoe 'k tinke, dat komt sokke koffy wol ta. De frou sei: ik wist wol hwet swiet smakke, nou, dat is sa mar hja soarget 'r sels wol foar, dat ik net folle lekkers krij, dêrom mat ik my sels mar rêdde (*Hja giet nei de kast en hellet der in great swart kloentsje út en docht dat yn hjar kopke. Hja het mei iens ek in stik koeke mei nomd en giet nou wer op 'e stoel sitten; hja seit:*) Si soa sa kin ik it wol ou, lit hjar nou allegearre noch mar hwet weibliuwe; mei in kopke lekkere koffy en in kloentsje dêr yn en in stik koeke dêr by, kin Sjouk it lang allinne rêdde As Theunis den letter myn frijer noch ris wirdt, den is 't alhiel yn 'e ês (*Hja drinkt eris út en byt ris fen de koeke, dêrnei seit hja:*) Hwet seil it de boer en de frou sear dwaen, as hja ris komme to witten, dat Jets sa

great is mei Sibbele Oeges en dat hja fen Theunis neat witte wol Nou, ik mat ek sizze: it is ek wol hwet ûntankber fen Jets, . . . mar dat mat hja witte, nammeste mear kans bliuwt 'r foar my oer. (*Hja het de koeke wer yn 'e han en seil dêr wer fen bite.*)

JETSKE, (*komt op, hja het de lêste wurden fen Sjoukje heard*)

Hwet mat ik witte, Sjoukje?

SJOUKJE, (*kjel, stekt gau de koeke yn 'e bus en kriget wylst hja oerein giet, hjar kopke mei it kloentsje dêryn yn 'e han, hja seit:*)

Hearink. Jets! hwet makkestou my kjel; ho biste der sa stil yn komd.

JETSKE.

Wol, de doar stie op en do gong dat hiel maklik.

SJOUKJE.

Ja, it is ek sa, jimme Omke en Moike binne der niis út-gien. (*Hja giet foart*)

JETSKE.

Hwêr seilstou nou hinne?

SJOUKJE

Ik seil efkes de doar ticht dwaen.

JETSKE.

Dat hoecht net, dy haw ik al ticht dien, . . . mar hwêrom nimste dat kopke mei?

SJOUKJE.

Ei! dat seil ik efkes leegje, dat is alhiel fol koffytsjûk, . . . dy kanne skenkt sa út! . . . (*ôf*)

JETSKE, (*allinne.*)

Ik wit net, as dat wol goed spil is mei Sjouk, hja waerd heislike kjel do ik 'r sa stil ynkaem en nou giet hja dalik foart mei hjar kopke, kwanskwize om it fen koffytsjûk to

leegjen, mar der seil wol oars hwet yn wêst ha as koffystûk en ek miende ik, dat hja hwet yn de bûse stiek. As Moike dat eris kaem to witten, den wier Sjouk hjar tiid hjir gau út Kom, nou mat ik earst myn boadskippen marris útpakke (*Hja docht dat en leit alle pûden mei goed op 'e tafel.*) Alles is 'r noch, hear! jonge, as dy koer is wei wêst hie, den hie it in forlegene boel wurden. (*Hja kriget de flesse út 'e koer en seit:*) Kom, dy is 'r ek noch (*Hja bisjocht de kurk.*) It liket wol, dat de kurk 'r ôf wêst het, mar dat seil dochs sa net wêze, (*Hja bisjocht nou de flesse tsjin 't ljocht oan.*) de flesse is to minsten noch goed fol, mar dy jenever liket my net sa hiel klear ta. Ik haw oars tsjin keapman Wâtse sein, dat ik fen de alderbêste hawwe moast. Scoed 'r him ek ris forsind ha? Ik mei wol ris efkes rûke ho dat is. (*Hja wol de kurk fen de flesse lûke om to rûken, mar nou komt Sjouk krêkt wer op, hwêr Jetske op hjar bar nou sa heislike kjel fen wirdt en dêrom de flesse mar gau weiberget.*)

SJOUKJE, (*gnyskjende*)

Wird mar net sa kjel. Jets! priuw marris efkes!

JETSKE.

Ei, ju! hwet miskearret dy, ik seach marris as de kurk 'r wol goed op siet.

SJOUKJE

En ik miende, datstou de kurk er ôf hieste.

JETSKE, (*snausk.*)

Soa! tinkste den, dat ik ek san slynder bin lyk astou ien biste? Den krige ik ljeaver in kloentsje yn 'e koffy, sa great, dat it boppe ta it kopke útkipe, aef ik stiek in stik koeke yn 'e bûs.

SJOUKJE.

Wistou hwa 't slynders binne? Dat binne sokke dy 't er yn stiltme in fêste frijer op nei hâlde en den twiskenbeiden noch hwet mei de boer syn soan omknoeije.

JETSKE.

Ik woe wol, datstou fleachste, Sjouk! It liket wol datstou 'r jimmer nocht oan heste om it in oar lêstich to meitsjen, mar min moast dy mar net hearre, hwent dou biste net wiisder. (*Hja kriget nou de boadskippen ten 'e tafel, om dy to bergjen en giet dêrmei ôf.*)

SJOUKJE, (*allinne, wylst hja oer it skouder hinne, Jetske efternei sjocht*:).

Dy is ek al wer yn 'e wjukken sketten mar dat hawwe hja dêr foar, as hja miene, dat hja mar alles mei my dwaen kinne en tsjin my sizze meije Sa matte hja Sjouk mar oankomme. (*Geale en Klaske komme nou wer op*)

KLASKE.

Binne Theunis en Jetske noch net thús kommen, Sjoukje?

SJOUKJE.

Jetske al, frou, mar Theunis noch net

GEALE.

Is Jetske al thús, seiste? Hja is ús dôchs net tsjin komd, ho kin dat mûlk wêze!

SJOUKJE.

Ei, boer! Jets scil de dyk wol omgien wêze en sa binne jimme elkoar misroun.

KLASKE.

Mar dat is ommers folle fierder om.

SJOUKJE.

Nou, hwet scoe dat! as min goed selskip het, den siket min wol ris de langste wei.

GEALE.

Wier hja den net allinne?

SJOUKJE.

Dat wit ik net; do hja yn 'e hûs kaem, do al, mar ho hja it ûnderweis bawn het, dat kin ik net sizze, dêr wier ik net by.

KLASKE, (*snausk*)

Dou tinkste alle herten by dyn eigen, sa astou sels biste woste ek hawwe dat in oar wêze scil. Dou meiste dy wol skamje, Sjouk!

SJOUKJE

Ik my skamje, omdat ik my wolris fen in feint thús bringe lit?! It liket wol, dat it de frou al forgetten is, dat se ek jong wêst het De frou scil eren de katten ek wol ris yn 't tsjuster kneppele ha, lyk as Jets en ik nou dogge.

GEALE.

Kom, kom! hâld dy nou mar wer stil! it rint wer fierder nôch, scoe 'k sizze, gean mar nei efteren en rop Jets eris, hwet docht dy der?

SJOUKJE, (*wylst hja hinne giet*)

Wit ik it? Mûlk siket hja wol in nije kurk op 'e flesse. (*ôf*.)

GEALE, (*giet sitten*.)

It is langer in wearlichse rare boel, hjir. Elts spint mar tsjin yen op en elts docht mar hwet 'r wol Der liket oeral mar ûnwaer oan 'e loft to wêzen.

KLASKE, (*giet ek sitten*.)

Ja, it libben scoe yen hast ta in lêst wirde; de iene bui is net oerdreaun, as de oare bigjint wer op to kommen Earst habbe wy 'r san lêst fen hawn, dat Theunis sa los wier en nou 't dy better liket to wurden. scil Jetske it tsjin ús yn 'e kant lizze Dat is nou de tank 'r foar, dat wy hjar great brocht ha; mar dêrom net ik haw it altyd wol tocht.

GEALE.

Den moasten jou hjar mar earder foartstjûrd ha.

KLASKE.

As it myn sisters bern wier den hie ik dat ek al lang dien.

GEALE

Wolle jy dêr mei sizze, dat ik it nou dwaen mat?

KLASKE.

Ik wol der oars neat mei sizze, as dat ik 'r wol op passe scil, om my net al to folle mei jou sibben to bimoeijen

GEALE.

Klaske! Klaske! dat is gjin mienen fen jou jy habbe ommers jimmer like folle fen Jetske hâlden as ik.

KLASKE, (*tige moeilik*)

Dat wit ik wol, mar hwêrom sizze jy den, dat ik hjar mar foartstjûre matten hie?

GEALE.

Och, dat wier net sa slim miend, kom! lit ús mar wer frede slute. (*Hy rikt hjar de hân ta, dy 't hja oan-nimt*)

KLASKE.

Och ja, Geale! dat is ek folle better, wy matte foaral gjin deilisskip hawwe. As alles ús tsjin rint, den habbe wy elkoars stipe wol dûbeld nedich.

GEALE.

Ja, dat is sa, lit ús dat foar eagen hâlde, hwet 'r ek komme mei.

JETSKE, (*komt op.*)

Joun, jimme! kom, binne Omke en Moike wer thús? Hea, hwet seach ik raer op, dat jimme foart wieren, do 't ik thús kaem.

KLASKE.

Soa! dat hoecht dy oars net sa nij to dwaen! sok lang bliuwen astou dochste . . . Mienstou, dat wy nea ûngerêst wirde?

JETSKE

Och, hearink! is it oars net, dêr hoege jimme net sa ûngerêst om to warden.

GEALE.

Soa, net! ik tocht oars fen wol, 't is wrachtich al njeugen ûre.

JETSKE.

Ei, nou! 't is ommers ljochtemoanne en moaiwaer en nou haw ik in omkuyerke makke.

KLASKE.

Bistou den de hiele wei omroun? dôchs net allinne, scoe min hoopje?

JETSKE, (*hwet bidrimmele.*)

Né! keapmans Anke, het my in ein brocht.

GEALE.

Allinne?

JETSKE, (*krijet in stoel en giet sitten.*)

Och! dat kin nou neat skele, ik bin ommers al goed thús komd.

GEALE

Dat kin wol hwet skele. As Anke allinne by dy wier, den moast dy ek allinne werom en dy is like min allinne bitroud, as dou.

JETSKE.

Nou, mûlk hie dy wol selskip, hearink noch ta, hwet meitsje Omke en Moike jimmer in droktme.

KLASKE.

Soa! my tinkt, datstou der oars net oer kleije kinste, mar wiste ho 't is, Jets? Jimme binne nea tofreden; ho mear frijdom min jimme jout, ho mear jimme fen yen easkje. 't Is nea goed.

JETSKE.

Ei! dat mat Moike net sizze; ik bin sa tankber foar it jinge Omke en Moike my takomme litte. Ik wol wol dwaen hwet Omke en Moike tinke.

GEALE.

Sa lang as 't mei dyn sin oerien komt, mar as dat net sa is, den giestou ek al mei dyn eigen stive holle troch.

JETSKE, (*tige moeilik.*)

Hwet haw ik den misdien? It liket wol, dat Omke en Moike tige min oer my tofreden binne. Siz it mar hwet 'r oan miskearret, dat haw ik folle ljeaver, as dat jimme sa om 'e kant hinne prate.

KLASKE, (*mei forbazinge.*)

Kom! nou ek dat noch? Habbe wy dy dêrfoar great brocht?

JETSKE, (*skriemende.*)

Och, Moike! wêz dochs net sa hird tsjin my Is it myn skild, dat myn bêste âlden sa gau stoarn binne en is it myn skild, dat jimme my oannomd ha?

GEALE.

Né! dat is net ien syn skild! ús skild ek net, it wier allinne út ljeafde, dat wy dy oannomd en great brocht ha As wij dat net dien hienen, den hiestou nou mûlk neat mear wêst as in earne boeretaem.

JETSKE.

Dat hie ik ek mar ljeaver hawn, as dat ik sa faek hearre mat, dat ik mar in oannomd bern bin.

KLASKE.

Dêr ha wy 't al! dat is nou de tank foar al ús goed dwaen.

GEALE.

Ja, 't is heislik, o, Jetske! wy hienen it sa goed mei dy foar, wy woenen dy wol jerne oannimme as ús eigen bern, mar dou haste dêr mar gjin eagen en earen foar, sa 't liket.

JETSKE.

Ik seil my mar stil hâlde, hwent ik wit net hwet ik mear sizze aef dwaen seil Omke en Moike lykje mar net leauwe to wollen, dat ik san bulte fen jimme hâld.

KLASKE.

Dat meiste wol sizze; oan wurden leauwe wy net mear, as de dieden de wurden net wier meitsje.

JETSKE.

Den freegje ik yet ris: ho mat ik my den hâlde?

GEALE.

Astou hwet fen ús hâldste, den scoestou ek wol hwet mear fen ús Theunis hâlde.

KLASKE.

Ja, wij hienen fêst tocht, dat jimme joun meinoar thús komme scoenen en ik koe wol oan 'e faem hearre, dat dy 'r ek sa oer tochte.

JETSKE.

De faem is in rabster, dy seit folle mear as hjar moai stiet.

KLASKE

Ja, de faem seil ek wol net doge, . . . it seil op 't lêst sa wol útkomme, dat wy allegearre forkeard binne en dou allinne goed.

JETSKE.

Né! lit my allinne mar forkeard wêze, it kin op my wol ôf . . . Mar as ik den sa forkeard en sa ûntankber bin, den is 't mar better, dat ik my foartoan sels sykje to rêdden, hwent den bin ik jimme goed dwaen net mear wirdich. . . . Ik bin den mei iens fen it lêst ûntslein, dat Theunis my oan docht.

KLASKE.

Hwet seiste! Theunis dy lêst oan dwaen? . . . Biste den hearrende dôf en sjende blyn? . . . en fielde den net, ho Theunis alles dwaen wol om dy to bileavjen?

JETSKE.

Ik wol gjin kwea fen Theunis sizze, omdat 'r jimme soan is, . . . mar ik kin him better as jimme him kinne

GEALE.

Nou! sa haw ik it ten myn libben net heard. . . . 't Is allinne om dy, dat Theunis him sa forbettere het, . . . 't is allinne syn ljeafde foar dy, hwêrtroch 'r wer op 't goede paed keard is, . . . 't is yn dyn macht om him op dat goede

paed to hâlden en nou sjochtste yn alles noch kwea?
Jets! Jets! ik miende net datstou sa koeste.

JETSKE

Omke! ik haw Theunis altyd jerne as in broer leaf
habbe wollen, mar mear as in suster koe ik net foar him
wêze Yn de lêste tiden lykwol, het Theunis him sa
tsjin my hâlden, dat ik foartoan alle achting foar him forlin
ha Nou witte jimme ho 't-ik 'r oer tink; it hege wird-
moast 'r dôchs ienkear út.

GEALE, (*springt oerein.*)

Wol! hab ik fen myn libben! meitsje datste hjir wei
komste, ik wol dy net mear sjen

KLASKE.

Ja, toe Jets! jouw dy mar ôf en meitsje datste op bêd
komste. Aste dy goed bisliepen heste en moarnier ynsjochste
datste forkeard hannelste, den kin it mûlk allegearre noch
torjuchte komme

JETSKE, (*wylst hja de triennen mei
de skeldoek weifaget en
oerein giet.*)

Dat nea! (*Hja giet skriemende ôf.*)

KLASKE, (*tsjin Geale.*)

Nou, hwet sizze jo nou, Geale! hwet sizze jy nou
fen san serpint?

GEALE, (*giet wer sitten*)

Wol! as ik net sa lilc wier, den scoe 'k er om skrieme
kinne, dat san sloof net better hjar eigen bêst ynsjocht.

KLASKE.

Ja, en wy reitsje dêrtroch alhiel fen ús doele. Wy mien-
den twa blide herten to meitsjen en nou blykt it, dat wy
alhiel misrekkene ha Ik hoopje noch, dat Jetske ta
ynkear komme seil, as is it ek allinne mar om ús jonge, hwent
as dy syn sin net kriget den bin ik net sûnder eangstme oer
him. Hy het nou ienkear syn sinnen op Jetske set.

GEALE

Nou, it is sa, howol ik bikinne mat, dat Jetske, nou frij hwet yn myn achtinge dale is

KLASKE.

Ja, der mat al frij hwet tiid oer hinne rinne en hja mat al tige blike litte, dat hja birou het, foar dat ik hjar wer sa goed bihannelje kin as eren.

GEALE.

Dat scoe 'k tinke Mar om op hwet oars to kommen hwêr scoe Theunis sa lang bliuwe?

KLASKE

Ja, dat kin ik my ek net bigripe Fij! wy prate oer dy jonge en tinke 'r net ienris om dat 'r noch net thús is.

GEALE.

Dat is sa, mar ik mat mar sizze: ik wird nou wrachtich ûngerêst.

KLASKE.

Ik bin al bang, dat 'r to let oan 't spoar komd is.

GEALE

Dat hoechde oars net as 'r goed oppaste, aef it moast wêze, dat de kou de reis hast net dwaen koe Ljouwert is noch al in hiel ein.

KLASKE

Ja, as jy eris wer in kou forkeapje, den matte jo 'r by bittinge om hjar net wer sa fier ou to leverjen

GEALE.

Dat is better leau 'k, de noed is eigentlyk al to great en binammen mei san farsk oukealle kou; mar ik koe 'r nei myn sin in skoan bult jild foar krije en dêr docht min wol ris hwet om.

KLASKE.

Dêr ha jo gelyk oan en min sjocht dat ek altyd fen to foaren net sa yn, mar myn goede gunst! as Theunis nou alhiel fen Ljouwert ôf rinne mat, hwet wirdt

dat in reis Der giet nei healyje njeugeuen ek gjin trein wer.

GEALE.

Né, en den kin 't wol middennacht wurde, foar dat 'r thús komt.

KLASKE.

Ja, en den mei al dat jild by him, hy het syn gouden haloasje ek yn 'e bûse, as se him mar net oanpakke.

GEALE.

Fij, Klaske! hâld jou stil, ik mei 'r net om tinke.

KLASKE

Né, en jy kinne him ek net to miette rinne, hwent as jimme elkoar is mis rounen, den wier it net bêst.

GEALE, (*giet oerein.*)

Dêr habbe jy gelyk oan, mar ik seil dochs it paed eris útsjen.

KLASKE.

Nou, dat kinne jo dwaen, den seil ik ûnderwiles in byt iten ré meitsje foar Theunis; dy jonge seil wol honger habbe, as 'r thús komt

GEALE.

Dêr kinne jo op oan, hy seil hwet lêste. (*ôf.*)

KLASKE, (*allinne, giet oerein.*)

Kom, nou seil ik de itensboel mar ré krije. (*Hja docht dat; kriget in oansnien healbrea, in grau bôle, bûter en tsiis en ek wirdt de panne mei spek net forgetten; hja giet sitten en biggint to itensnijen, earst it brea.*) Theunis mat mar in aerdich hymke brea ha, tinkt my, mei in goed stik spek 'r op, dat kin in gatsje stopje. (*Hja snijt in stik brea fen trije fingers tsjûk en leit der in lape spek op fen komsa*) Si soa, dat past krekt yn in boere mage; dat is better as al dy grientespillen en mear fen dy fladderijen; lit dêr de stêdlju mar op om haffelje en foar myn part 'r hjar gallich oan ite. Geale en Theunis kinne de griente wol bouwe, as de stêdlju it mar ite wolle den wasket de

iene hân de oare. Kom, nou ek noch hwet bôle en in stút 'r by. (*Hja snijt twa stikken bôle hast like tsjûk as it brea en bileit it iene mei bûter en tsiis en it oare mei spek, as hja dat dien het seit hja.*) Nou noch in stút. (*Hja siket op 'e tafel.*) Hearink! baw ik de stúten noch forgetten? kom, den mat ik noch efkes oerein. (*Hja docht dat en hellet twa stúten en giet wer by de tafel sitten.*) Dy scil ik ek beide mar ré meitsje. (*Hja docht dat, de iene wer mei bûter en tsiis en de oare mei spek, dêrnei seit hja:*) Si soa! sa kin 't foarearst ek wol scoe 'k sizze, as ik noch hwet sûpenbrij, aef tsjûkstrou, aef griene earte stean hie, den koe ik him dêr noch wol hwet fen opwaermje; mar dat is 'r net mear, dat hawwe dy beide arbeiders to middei allegearre opiten Ik wit net ho 't Geale der by komt om sokke lju op 'e kost to nimmen, dy slokke alles 'r troch en den kinne hja by 't wirk de groun net rikke sa grou binnen hja den. Den dûrret it ornares net lang aef den krije hja toast, hwent dat giet sa as min earst to folle iten het en den giet it op de súptânne ta en sa dwaende giet 'r in bulte tiid forlin (*Hja giet oerein*) Nou woe ik wol ris witte ho Jets it makke het, scoe hja ek op béd gien wêze? Ik scil Sjouk eris efkes freegje (*Hja ropt by de doar:*) Sjouk! kom hjir ris efkes!

SJOUKJE, (*komt op.*)

Hwet mat ik, frou?

KLASKE.

Dou hoechste neat, mar siz my eris is Jetske ek op béd gien?

SJOUKJE.

Ja, it stie 'r fêst net bêst foar mei hjar, hja skriemde triennen as balstienen en do ik hjar frege hwet hjar skeelde, do sei hja tsjin my: dat rekket dy net Soa sei ik, rekket my dat net! nou forsûp den foar myn part yn dyn eigen triennen.

KLASKE.

Fij, Sjouk! sok raer sizzen.

SJOUKJE.

Dat seit de frou nou wol . . . mar as min sa oustikele wirdt fen immen der min meiljen mei het en dy dat meiljen oars net ienris fortsjinnet . . . scoe min den net kûgels wirde?

KLASKE.

Mar hwêrom scoe Jetske gjin meiljen fortsjinje, hja is ommers in wees. hja het gjin âlden en wier, as hja ús net hie, eigentlyk sa folle as allinne yn 'e wrâld.

SJOUKJE.

Mar just omdat se jimme het en sa folle oan jimme to tankjen het, mocht hja dy tank ek wol ris iepenbierje . . . mar fluite! . . . hja docht krekt oarsom.

KLASKE.

Seit hja den kwea fen ús?

SJOUKJE.

Wol né! dat nou just net, frou, . . . mar twisken sizzen en dwaen is in great ûnderskie.

KLASKE.

Mar hja docht ús ommers ek gjin kwea, Sjouk!

SJOUKJE.

Net rjucht streeks, mar dochs docht hja wol hwet, dat jimme net bêst oanstean scoe as jimme dat wisten.

KLASKE.

Hwet is dat den?

SJOUKJE.

Och, frou! ik wol oars gjin kwea fen Jetske sizze, mar ik mei it ek net langer for jimme swije . . . Jetske het in frijer, der 't jimme neat fen witte, wol 'k leauwe

KLASKE.

Ei, kom! dat scil dy wol misse, aef mienstou dêr ús Theunis mûlk mei?

SJOUKJE.

Né, Theunis net! . . . as it dy wier, den scoe ik my wol stil hâlde, hwent den scoenen de boer en de frou it sels wol sjen.

KLASKE.

En jouns heste noch sein, dat Theunis en Jetske mûlk wol togearre thús komme scoenen.

SJOUKJE.

Nou ja, dat die ik mar omris to hearren hwet jimme dêrfen sizze scoenen.

KLASKE.

Ik wit net, Sjouk! . . . ik leau datstou 'r nou hwet yn om bigjinste to praten; . . . dat wol to minsten net yn mij del.

SJOUKJE.

Dat jimme it net leauwe wolle, dat mat de frou en dy sels witte, ik kin jimme it gelove net jaen, . . . mar de tiid seil 't ienkear wol útmeitsje, dat ik gelyk ha en mûlk wol earder as wy nou tinke. (*Nou wirdt de doar opdien en komme Geale en Theunis mei alle gewelt op. Klaske en Sjoukje springe fen kjeltme oerein. Theunis tige forsutere falt op 'e neiste stoel del en gûlt as in mâl houn, so oerstjur is 'r. Geale is ek alhiel fen syn saken.*)

KLASKE, (*alhiel forbûke*)

Och, hearink! hwet seil ús nou oerkomme?!

GEALE.

Freegje ljeaver hwet ús oerkomd is! . . . Hja habbe Theunis oanpakt en him alles ounomd.

KLASKE, (*hja slacht de hannen yn 'noar en ek Sjoukje docht dat:*)

Oanpakt sizze jo! . . . is 't wrachtich sa? . . . den haw ik dêr al foarfieling fen hawn, hwent hwet haw ik niis tjin jou sein, Geale! . . .

GEALE.

Ja, it is sa, en wier ik do dalik mar foart gien, mûlk wier

ik den noch earder noch komd om Theunis to helpen, hwent
hja hadde him oan dizze kant fen de bûrren to pakken hawn,
seit er.

KLASKE, (*wringt de hannen sa oer-
stjûr is hja.*)

Och! och! en dat wiles wy hjir sa gerêst mei'noar sieten!
(*Hja giet nei Theunis ta.*) Och, myn ljeave jonge!
habbe se dy ek dea makke? lit my eris sjen. (*Hja
kriegt Theunis by de hân.*) Libbeste noch wol?

THEUNIS, (*snikkerjend en langsum.*)

Ja, mem! ik libje . . . , noch al mar
ik haw . . . omtrint dea wêst . . . Hja hadde
my . . . omtrint . . . smoard . . . en nou . . . bin ik
noch . . . sa tril . . . deril . . . derich! (*hy gappet.*)
O! o a a a!!!

KLASKE

Den moaste mar gau in lyts slokje ha, dat seil dy wol goed
dwaen. (*Tsjin Sjoukje.*) To Sjouk! helje de flesse gau eris
. . . . Jetske het jouns krekt in flesfol bêste jenever meinomd.

SJOUKJE.

Kom, frou! dat wol ik wol jerne dwaen, fij! ik moast der
al lang om tinzen ha, mar ik bin ek alhiel út 'e rifel, sa bi-
gruttet it my om dy goede Theunis. (*Hja faget sa beare de
triennen út de eugen en giet ôf.*)

KLASKE.

Och! dat sloof, net! Sjouk wit mei hjar sels ek hast gjin rie.

THEUNIS.

Ne! dy is foar my folle better as Jets! Sjoukje
scoe it . . . nea tastean dat hjar frijer my sa
ta takele

GEALE.

Hwet woste dêrmei sizze, jonge!

THEUNIS.

Dat seil ik jimme wol sizze, as ik earst mar hwet bikomd

bin Dêr komt Sjouk leau 'k wer oan, mem! Fij
ik bin noch sa tril deril derich. (*Hy gap-
pet wer.*) O! o a a a!!!!

SJOUKJE, (*komt op mei de jenever
flesse en in romer.*)

Dêr is de flesse al frou, wol ik Theunis mar in romerfol yujitte?

KLASKE.

Ja, to! doch dat mar, de hannen stjitte my sa oan, ik
scoe dat sels hast net ienris dwaen kinne wol 'k leauwe.
(*Sjoukje set nou de romer op 'e tafel en jit dy fol. Klaske
en Geale geane ûnderwiles sitten*)

SJOUKJE.

Nou, Theunis! dêr stiet in lekker slokje foar jou, priuw
nou mar ris

THEUNIS.

Och! scoestou my de romer net efkes oan de mûle halde
wolle, Sjouk? ik doar sels hast net hwent ik bin noch
sa trilderich.

SJOUKJE.

O! mei alle soarten fen ljeafde, hjir mar byt
'r mar goed yn. (*Hja hâldt him de romer oan de mûle.*)

THEUNIS, (*docht nou in goede hap
mar spuit it dalik wer
út, hy seit:*)

Och hearink, Sjouk! hwet biroerd goed jouwste my dêr to
drinken, dat het mear fen sleatswetter as fen bêste jenever.

KLASKE.

Ei, jonge! dou wiste net mear ho de jenever smakket, dat
komt fest omdatstou it nea mear krigeste Ho scoe dy
jenever net goed wêze! Jetske het se to joune krekt helle.

THEUNIS.

Nou, it kin weze, dat it dêrfen komt en dat ik it mis
ha, mar ik leau it net priuw jimme sels mar ris. (*Nou
jit Sjoukje wer in romerfol yn en Geale priuwt dêrfen.*)

GEALE, (*wylst 'r tige priuwket.*)

Theunis het gelyk, dat is mar hwet flau wetter en oars neat, hear! . . . priuw jimme ek marris. (*Nou priuwe Klaske en Sjouk ek en sjugge der beide like fiis fen.*)

KLASKE.

Och, sei! hwet is dat raer goed.

SJOUKJE.

Ja, dêr scoe min de koarts fen krije . . . mar nou giet 'r my in ljocht op.

GEALE

Hwet mienstou dêrmei, Sjouk!

SJOUKJE,

Wol boer! ik wit klear, dat Jets ûnderweis selskip hawn het en ik tink hast fen Sibbele Oeges, hwent dy het hjar alhiel bigeistere. Nou seil hja dy ûnderwei's wolris goed trak-tearre ha en het hja dêrnei de flesse wer fol wetter dien, dat kin hast net misse, wol 'k leauwe

KLASKE.

Ei, Sjouk! ho komste der by, sa ûndogens kin Jetske dochs net wêze.

THEUNIS, (*bigjint better to praten.*)

Nou, ik wit net mem! . . . ik leau, Sjouk koe wolris gelyk ha. : . . hwent nou 't Sjouk dat seit, giet 'r my ek in ljocht op . . . Ik hie Sibbele al yn 'e rekken foar de jinge dy 't my oanpakt het, hwent howol ik him net sjoen ha, kaem dochs de stimme my wol bikind foar en nou 't Sjoukje dat seit, bin ik 'r yn ienen, dy stimme wier fen Sibbele en fen nimmen oars

GEALE.

Och, hearink! men scoe dochs net hoopje, dat myn sisters-bern, dêr skild mei oan het!

THEUNIS.

Né! dat hoecht dêrom sa net to wêzen, heit! Ik fetsje nou de hiele saek wol. Sibbele het Jetske thûsbrocht en dy het underweis de flesse eris tige oanspritsen en dêr komme aller-

hande forkearde dingen út foart. (*Hy slacht de eagen foar-del, krekt as skammet 'r him.*) Ik haw der eren ek ûnderfining fen hawn 't Is skande foar my, dat 'k it sizze mat.

KLASKE, (*giet oerein en strykt him mei de hân oer 'e holle*)

Och, myn bêste jonge! praet dêr mar net mear oer, hwet foarby is, is foarby; wy binne sa lokkich datstou ta ynkear komd biste. Hâld dy foartoan mar oan it goede fêst, myn jonge! den kinne wy, hwet ienkeard bard is, wol ferjitte en bistou ús dûbeld ljeaf.

GEALE.

Lit Theunis nou fierder fortelle, mem!

KLASKE.

Dat kin wol, mar den mat 'r by de tafel komme, nou 't ik him net in slokje jaen kin, mat 'r mar hwet waarme koffy ha en in byt iten, dat seil him ek wol helpe.

THEUNIS.

Dat kin wol mem, hwent ik bin noch al hwet trilderich.

SJOUKJE.

Seil ik den marris ynjitte, frou?

KLASKE

Ja, Sjoukje, dat kin wol (*Hja kriget Theunis by de earm en liedt him nei de tafel, hwêr hja nou allegeare bjsitten geane. Klaske rikt Theunis it brea mei spek ta en seit:*) Hjir, Theunis, der is in stikjen iten foar dy.

THEUNIS.

Danke, men! nou, dat kin aerdich hwet helpe Mar ik wol earst jerne hwet drinken ha, seil ik earst marris opdrinken? Den kin ik dêrnei fierder fortelle en matte jimme, as ik útpraet bin, mar ris mei noar oerlizze ho 't wy mei de saek oanmatte, wylst ik myn iten op yt. (*Hy drinkt syn koffij op.*)

GEALE.

Dat liket my goed ta, ik bin tige nijskierrich om 'r mear fen to witten.

THEUNIS.

Nou den mar hwêr wier ik ek hast oan ta komd?
 O ja! ik bin 'r al wer. Ik hie jimme krekt forhelle,
 dat nei alle wierskynlikheid Sibbele Jetske thûs brocht het en
 troch hjar omreitsen traktearre is. . . . Do is 'r allinne wer
 omkomd en het 'r my foun, wylst ik op 'e bank siet to rêsten,
 dy 't der oan de wei stiet njonken de tún fen mynhear Krol-
 sma. Mûlk dat ik wol efkes yn 'e sliep fallen bin hwent ik
 wier nei al dat rinnen sa wirrich as in maits. Do het 'r stil
 myn kouedek krige en my dat oer de holle flapt en om 'e
 hals fêst boun en sa dwaende koe ik neat sjen en mar in bytsje
 hearre. . . . Nou kinne jimme it oare allegearre wol riede.

GEALE. (*yn him sels.*)

Wol, fordomd! hwet liep oerlein, net? Mar net lie-
 pernôch om 'r sa foar wei to kommen, Sibbele! . . . wachtsje
 mar ris hwet, feint! Gealeboer is 'r ek noch en dy
 seil dy wol to pakken nimme. Earst scoeste ús, ús Jetske
 ouhandig meitsje en nou Theunis noch oanpakke en alles ont-
 stêlle! dat seil ik dy bitelle sette, feint!

KLASKE.

Hwet wolle jy den dwaen, Geale?

GEALE.

Sjouk mat Jets roppe, den seil ik dy earst ûnder hannen
 ha. Underwiles kin Theunis syn iten opite en den geane wy
 dêrnei togearre nei de fjildwachter om mei him Sibbele to
 pakken en as it mûlk is, it haloasje en it jild wer to krijen.

KLASKE.

Mar as 't noch ris oars útkaem, Geale, as Sibbele dêr
 net ris skild oan het, ho den?

GEALE.

Dêr is gjin mis op, Theunis het ommers syn stimme heard,
 seit er.

SJOUKJE.

En ik wit klear, dat Sibbele Jetske thûs brocht het en ik

haw ek sjoen, dat hja de kurk fen de flesse ôf hie. Kom ik seil hjar mar roppe. (*of.*)

KLASKE.

Och! och! hwet matte wy hwet bilibje; och, Geale! scoe ik mar net better wêze, dat wy de saek mar rêste lieten? . . .
Wy reitsje dêrtroch en foaral ús Jetske op allemanstongen.

GEALE.

Der helpt neat oan, it kwea mat strafft wurde en den kinne Jets de eagen ek ris iepen gean. Is 't net heislik, dat hja jimmer ús Theunis, dy bêste jonge, oustikelt en san divel as Sibbele oanhâldt?

THEUNIS

Och, heit! Jetske seil nou wol ta ynkear komme en den wol ik it hjar jerne forjaen, dat hja sa weasich is. (*Nou komt Jetske op yn hjar nachtjak.*)

SJOUKJE, (*is efter hjar en jout hjar in triuw yn 'e rêch en seit sûntsjes:*)

To slynder, meitsje hwet ou.

JETSKE, (*wylst hja hjar omdraeit nei Sjoukje, ek sûntsjes:*)

Pas op, Sjouk! astou net hawwe woste. dat ik dy forklap. (*Hja komt by de tafel en giet op in stoel sitten, hja seit:*)
Och, hearink! hwet hear ik! . . . is 't mei Theunis net goed?

GEALE.

Né! lang net, ik tochte, dêr scoestou wol hwet fen witte. (*Underwilis sit Theunis to iten.*)

JETSKE.

Ik der hwet fen witte, Omke? Ik wier ommers al op bêd, foar dat Theunis thús kaem.

GEALE.

Nou kom, wêz yn ienen mar net sa mûlryp, fortel ús earst mar ris hwa 't dy thús brocht het.

JETSLE.

Wol! hwa scoe my thús brocht ha, ik ha jimme jouns al sein, dat keapmans Anke my in eintsje brocht het. 4)

GEALE.

Dat is 'r mar om hinne praten; dou woste, aef dou doarste it net sizze, nou, den scil ik it wol dwaen : Sibbele Oeges het dy thús brocht

SJOUKJE.

Ja, Jets! lich der mar net om; do ik ef kes bûten-doar dikere ha, nei datstou thús komd wierste, haw ik him it paed útgean sjoen.

JETSKE, (*snausk.*)

Ei, slynder! hâld dy stil, ju! doarstou ek noch prate?

SJOUKJE.

As ik de wierheid foar ha, den doar ik alles sizze en hwa 't hjir in slynder is, dat wit de frou wol.

KLASKE.

Ja, Jetske! wy hadde hjir in raer gefal. Omdat Theunis sa foralterearre thús kaem, scoe ik him gau in lyts slokje jaen. fen dy jenever dystou meinomd heste en nou blykt it ús, dat 'r wetter yn dy fesse is, ynplaets fen bêste jenever. Ho is dat sa komd?

JETSKE, (*forlegen*)

Och hearink, Moike! dat kin net wier wêze.

GEALE.

Wier is 't; wy hadde it allegearre preaun en wol ik dy nou ris sizze, ho dat komd is? Dou heste ûnderweis, Sibbele traktearre en dy sels mûlk ek en do hawwe jimme de fesse wer fol wetter dien.

JETSKE, (*boarst yn triennen út.*)

Och, Omke! hwet is dat in swiere biskildiging en tagelyk ek in greate leugen. Het dy smoarge faem jimme dat wiis makke?

SJOUKJE.

Pas mar op dyn eigen smoarge dingen; as de biwizen sa goed tsjin dy binne, den hoech ik de boer en de frou neat wiis to meitsjen.

JETSKE.

It liket wol, dat jimme my altegeare ha matte. Jouns

habbe Omke en Moike al tige tsjin my oan sitten, nou bigjint dy faem ek noch, as Theunis nou ek noch mei oanfalt, den stean ik allinne tsjin jimme meinoar oer, ik earme wees!!!

GEALE.

Ja, wol earme wees! Mar dat hie oars wêze kinnen, Jetske! astou ús sin mar dwaen wollen hieste en dy net for-slingerste oan dy gemiene Sibbele.

JETSKE, (*rimpen*)

Dat is gjin forslingerjen, Omke! as ik Sibbele ljeaf ha omdat 'r deuchdsum is, Sibbele scoe gemien wêze? Dat wol ik net hearre en dat mei ik net oer my gean litte. Der meije mear sokke goede wêze better feinten binne der net. Hja bilasterje him dy 't oars sizze.

GEALE.

Dou biste sjende, blyn, Jets! en dêrom biklei ik dy; mar ienkear matte dy dochs de eagen iepen gean en dêrom mar ho earder ho better Sibbele het, nei dat 'r dy thús brocht en in moaije rûs út dyn fesse yn hie, Theunis yn it nei hûs ta gean oanpakt en him alles omtstellen en sa dalik geane wy nei de fjildwachter om it oan to bringen.

JETSKE, (*springt mei in wylde gjalp oerein.*)

O! a a!!! Sibbele in dief!!! dat is in forflokte leugen! O! a a!!! Moike! help my! Ljeave Omke! siz, dat it in leugen is! Omke! Moike! och, wêz net sa wreed!!! Moike! help my!! help Sibbele!!! (*Hja wol Moike beet krije mar dy waerd't hjar ôf en nou falt hja mei in wylde laits yn ûnmacht oer it toaniel*)

It girdyn falt.

3de Bidriuw.

Ljeafde en haet.

TRIJE MOANNE LETTER.

It toaniel is de wenkeamer fen Oege Sibbeles en Wikjemoi, syn wiif. In tige ienfaldige keamer mei in tige earmoedige tafel, ek sokke stoellen en oar húsrie.

JETSKE de wees sit by de tafel mei de hannen oer' noar. Hja is nou tige súterich yn 'e klean en het in smel silveren eariisder op. Sa wirdt it girdyn ophelle.

JETSKE. (*giet mei in swiere sucht oerein.*)

Kom! ik mat wol hwet thé sette; as Wikjemoi to wekker wirdt, den seil hja wol sin oan in kopkefol ha. (*Hja makket de thé ré en seit ûnderwiles:*) Och, och! nou haw ik hjir al trije moanne by Sibbele syn âlden wenne en sa lang het Sibbele al yn de finzenis sitten Trije moanne yn foararrêst! en dat yet ûnskildich! Mat it rjucht den san langsum forrin ha en is 'r san foarbireidinge nedich om in saek goed to ûndersykjen? Is it rjucht, om immen sa lang fen syn frijdom to birôljen en oan syn sibben to ûntnimmen, allinne op oanklachte fen san divel as Theunis is? Habbe den de triennen fen syn bêste âlden op nimmen mear ynfloed en seil ús bea, om him los to litten, nea forheard wirde? Mat syn sike mem den to groune gean en syn âlde heit de rêch kromje ûnder it pak dat him oplein is? En mat ik it dulsje, dat hja myn Sibbele, myn takommene, myn alles, sa mishannelje, sa it libben forgalje, sa syn frijdom ûntnimme? hy! de earlikheid sels, hy! de bêste út de bêsten, hy! de ljeafhabbenste soan en de oppassendste jonge dy 't er is!! (*Hja wynt hjar ho langer hwet mear op*)

Is 'r den gjin rjuchter mear dêr boppe, dy 't de ûnskild
 fordiecht en de skildige straft? Is 'r den gjin heit
 mear yn 'e himmel! gjin heit foar de earne wezen, dy hjir
 op ierde alles forlin ha? . . . Hwêroan haw ik 't fertsjinne,
 dat ik sa lije mat?! Hwêroan, Sibbele syn âlden! dat 'r
 hjarren, op hjar âlde dei, noch san kroane op 'e holle set
 wirt?!. . . . Ik freegje, hwêroan?! (*mei for-
 heffing fen stimme.*) Dat is dyn skild, Theunis! divel
 yn minske oansjen! dat is dyn skild, sûplap!
 dat is dyn skild, oanrânder fen eare en ûnskild!!! Ik
 seach dy hjoed noch rinnen mei de holle omheech, grutsk as
 in kalkoenske hoanne, yn it bitrouwen, datstou de striid woen
 heste, nou 't Sibbele efter de traly's sit en mûlk hjoed syn
 fonnis kriget en ik ta earmoed forfallen bin; mar dat scil
 dy sûr opbrekke O! it is neat, earmoed to lijen, moaije
 klean, goud en silver misse to matten! 't is neat, dat
 yens eigen goede namme lije mat, as yens gewisse mar sûver
 is! mar it goedsikis oansjen to matten, dat it ljeafste
 hwet min op ierde het, yn it slyk weitrape wirt, dat
 de ienige persoan, dy 't troch syn deuchden yens herte woun
 het en foar hwa min mei blydskip yens libben jaen scoe,
 forgrusele wirt!! o! dat is net to sjen! dat
 is net to dragen!! dat is net út to stean!!! En
 dêrom, Theunis! wrake oan dy! wrake! ta salang
 datstou ûntmaskere biste! wrake! ta dat de ûnskild fen
 Sibbele oan it ljocht komt en hy, lyk as eren, de holle wer
 frijmoedich opstekke kin en dou oan syn foetten krûpste en
 smeekeste om forjiffenis Ha! dou mienste datste it mar
 allinne mei in swak en hulpleas fromminske to dwaen heste . . .
 mar de ljeafde en de haet scille my kreft jaen, der
 kinstou op oan en nea scil ik rêste foar datstou for-
 plettere oan Sibbele syn foetten leiste. (*Hja giet wer sitten
 en nimt hjar breidsjen op en seit nou folle kalmer:*) Mar
 Theunis syn âlden, Omke en Moike, dy hadde jimmer sa goed

foar my wêst en it lêst dat hja my oan dien ha, dienen hja, forblinde troch de liepens fen hjar ûndogenske jonge, sa 't hja miene, ta myn eigen bêst Ik wol 'r hjar dêrom gjin skild foar oan rekkenje en it seil my sels swier falle as ik hjar yn 't lijen bringe mat troch hjar soan to ûntmaskerjen; mar dôchs kin ik net oars. De ûnskild fen Sibbele to fordiedigien, dat mat by my boppe alles gean en lokt dat, den kin it net oars, as Theunis rekket 'r foar. (*Nou komt 'r út it bêdsté in stimme fen Sibbele syn mem dy 't ljende is: (*)*) Jetske! ik haw san toast, scoene jy my ek in bytsje drinken jaen wolle?

JETSKE, (*oerein.*)

O, ja! Wikjemoi, mei alle ljeafde, hea! binne jy nou al to wekker? Ik miende. dat jo noch sa swiet sliepten. (*Hja bringt Wikjemoi in kopke thé.*)

WIKJEMOI, (*langsum.*)

Ik haw al hwet sliept, Jetske, mar swiet sliepe, dêr is gjin tinken oan, as ik to wekker bin, den tink ik jimmer oan Sibbele en sliep ik twisken beiden al ris hwet, den dream ik oer him.

JETSKE.

Och, Wikjemoi! jy matte jo net al to ûngerêst meitsje oer Sibbele. Hy is ommers in sterk jongkeardel, hy kin wol hwet útstean en dêrby is hy ûnskildich, dat docht him de holle der wol boppe hâlden.

WIKJEMOI, (*langsum en slepende.*)

Och, ja! Jetske. oan syn ûnskild twivelje ik ek net; dat kin in mem fen san bêste jonge net dwaen; mar de fortinking leit op him en in oare frage is it, as 'r syn ûnskild

(*) Dit bêdsté kin min yen wol efter de skermen forbiele as 'r mar twisken twa skermen yn, girdinen hingje op in wize as foar in bêd, den is 't net iens nêdich dat 'r immen op 't bêd leit. Wol min ljeaver in ledikant op it toaniel mei Wikjemoi der yn, dat kin ek like goed.

biwize kin. Dat hja syn foetstappen foun ha neist dy fen Theunis, dat pleitet sa tsjin him.

JETSKE.

Mar, Wikjemoi! hja hadde myn foetstappen en dy fen Anke en fen mear oaren dêr ommers ek al by foun. Ho folle geane 'r net de wei lâns, dy 't der efkes op dy bank sitten geane to rêsten.

WIKJEMOI.

Ja, dat is wier, mar dy oare wirde net biskildige en Theunis hâldt mar fol, dat 'r Sibbele syn stemme heard het, do 't er oanpakt waard.

JETSKE.

Theunis is in gek en in dogeniet. Dy kin alles wol sizze, mar dat is noch gjin biwiis. En biwiis fen skild mat 'rearst wêze, foar dat hja Sibbele straffe kinne.

WIKJEMOI.

Dat is wol sa, mar al litte hja him los, omdat hja him neat biwize kinne, sa lang as syn ûnskild net oan 't ljocht komt, bliuwt dochs de fortinking op him rêsten en dat kin Sibbele nea útstean.

JETSKE, (*bimoedigjend*)

Nou kom! til dêr mar net sa swier oer, dat seil wol hwet mei falle en oars scille wy him dat troch ús ljeafde wol forgoedsje. As 'r fielt, dat 'r yet trije herten fol ljeafde foar him klopje, den kin oars de hiele wrâld him neat mear skele.

WIKJEMOI, (*mistreastich*)

Och! Jetskeljea, dêr tinke jy forkeard oer; 't is foaral syn ljeafde foar jou, hwêrom Sibbele san priis op syn goede namme stelt. Nea seil 'r it weagje om jou in namme oan to bieden dy 't bismodse wirdt, earder giet 'r de wide wrâld yn nei in oarde, dêr hja him net kinne.

JETSKE.

En den ús hjir mei'noar etter litte? Né! dat seil nea barre, sa lang as ik 'r bin. Ljeaver scoe ik de skild op

my nimme, as dat ik Sibbele fen syn âlden gean litte scoe . . . Mar komoan jy matte noch hwet rêst nimme, jy formoeije jo al to folle, trachtsje yet hwet to sliepen. Dokter het ús sa oplein, dat wy oppasse moasten, . . . 't Wier nou aerdich yn 't betterjen mei jou, sei 'r, en dat kinne wy ek wol sjen; mar dôchs koe to folle swierichheid alles noch wol bidearre en dêrom mat jo nou wer hwet stil wêze, hear Wikjemoi! . . . Kom! ik scil de girdinen mar wer hwet oandwaen, aef wolle jy earst yet hwet thé?

WIKJEMOI.

Né, tank jo, Jetske, tankje myn bern. Och! hwet binne wy lokkich yn ús lijen, dat wy jou noch hadde en dat jy ús sa bysteane.

JETSKÉ.

En ik bin lokkich, dat ik noch treast en ûnderdak by de âlden fen myn Sibbele fyn. (*Hja docht de girdinen ticht.*) Rêst wol, Wikjemoi! (*Hja komt wer nei soaren en forfolget* :) Och! dat âlde sloof, ho scil it dêrmei komme as Sibbele eris foroardiele wirdt. Ik scoe wol sizze, dat dêr gjin freze foar hoecht to wêzen, mar min is dôchs net gerêst, foar dat min wit ho it is. Der barre somtyds sokke rare dingen . . . Sibbele scoe de earste net wêze dy 't ûnskildich straft waard! . . . Mar dat is ek it slimste . . . Dochs as komt 'r al los, sûnder dat syn ûnskild dúdlik blykt . . . hwet den noch? . . . Ik haw der oan 't nou ta net oan tocht, mar 't is sa lyk as syn mem seit: . . . Sibbele scil it nea goedsikks fordrage as syn namme net suver wer foar 't ljocht komt, ik leau dat wol mei Wikjemoi, ik kin Sibbele dêr wol foar. (*Hja giet wer op 'e stoel sitten en faget de triennen út 'e eagen*) O! ho scil it den komme, . . . ik wol oan myn eigen lijen net ienris tinke . . . mar och! dy âlde minsken . . . syn heit en mem . . . ho scil it dêrmei komme. Alde Oege giet nou al krom ûnder syn leed en Wikjemoi kin dat, scoe 'k wol sizze, net oerlibje. Nôch wit hja der net fen, dat it

rjucht hjoed útspraek docht; nôch wit hja der net fen hwet swird 'r boppe hjar holle hinget en ho swier de slach wêze kin dy 't hjar tabrocht wirdt. (*Hja docht de hannen gear en slacht de eagen omhegen*) O, God! o, God! jouw ús kreft om dat jinge to dragen hwet 'r op ús skouders lein wirdt en sparje foar ús de âlden fen myn bêste Sibbele. (*Hja leit de holle foaroer op 'e tafel en nou komt Dokter op.*)

DOKTER, (*wylst 'r de hoed ôf docht en de stôk yn de hoeke fen de keamer set.*)

Goe'n dei, jongfaem! . . . hwet miskearret der nou oan, binne jy nou ek al siik?

JETSKE, (*steckt de holle op.*)

Dei, dokter! né, ik bin net siik, mar it leit allegearre sa swier om my hinne, it libben is my hast ta in lêst.

DOKTER.

Och, kom! is dat nou ek praet foar san kreas jongfaem, der it libben noch sa folle swiets foar habbe kin?

JETSKE, (*giet oerein.*)

Och! hwet swiets scoe it libben noch foar my, earme wees dy 't ik bin, habbe kinne . . . Fen myn sibben wird ik forstaet, . . . ik wird ûnderhâlden fen in pear earme minsken, dy 't nauwerneed yn hjar eigen needdrift forsjen kinne en de ienichste op hwa al myn hope boud wier, sit yn de finsenis. Hwet scoe 'r nou noch foar my oerbliuwe? (*Hja jout Dokter in stoel.*)

DOKTER, (*giet sitten.*)

Kom! kom! net sa jimmeroan oan 't swierste ein fen de balke tille; as de need op 't heechste is, is ornarek ek de rêdding tichte by. Hjoed moast de rjuchtbank útspraek dwaen en mûlk is Sibbele nou wol op reis nei hûs ta; to minsten ik haw fen neiby heard, dat it de rjuchter oan oertsjûgende biwizen ûntbriek om Sibbele foar skildich to forklearjen en dat de saek wol eingje scoe mei him los to litten.

JETSKE, (*giet ek wer sitten.*)

As dat de ein is, dokter, den habbe wy noch net folle woun.

DOKTER.

Ho sa net! dêr fetsje ik neat fen.

JETSKE.

Och, dokter, frij litting troch brekme oan biwiis, is noch gjin ûnskildig forklearing. Den bliuwt Sibbele noch ûnder fortinking en scille hja him like folle mei de finger efternei wize, as dat 'r foroardiele wirdt.

DOKTER.

Nou, kom! dat seil sa slim net gean, de measte en dêr-ûnder de bêste minsken, habbe enôch meilijen mei jimme en mei Sibbele en dy kinne him 'r wol foar, dat 'r net yn steat is om sokke dingen to dwaen, as hwêfen hy bitichte wirdt

JETSKE.

Ik tankje jou foar dy wolmienende wurden, dokter; dat is den to minsten noch ien ljochtstrieltsje yn de oars, sa tsjustere neare nacht.

DOKTER.

Ei ja! twivelje mar net oan de takomst. Hâld oan it ge-love fêst, dat de deuchd ienkear triomfearje seil, dat makket de lêst dy 't op yens skouders leit, lichter en forsêttet de soargen fen 't libben. Mar hwêr is âlde Wikjemoi? Ik scoe yet efkes by hjar sjen, mar hie hjar troch ús praten wrachtich hast al forgotten.

JETSKE.

De âlde frou leit op bêd, dokter.

DOKTER.

Op bêd! is hja den wer minder wurden?

JESTKE

Né, dat just net, mar dôchs wolle hjar kreften net rjucht oanwinne.

DOKTER.

Den mat hja biliven net to folle op bêd lizze; 't wier bet-

ter. dat hja mei sok moai waer de doar út wier; it bêd nimt ek kreften.

JETSKE, (*mei forbasing.*)

Mar dokter! jy habbe my sa oplein, dat ik tige op hjar passe moaste.

DOKTER.

Dat is wier, mar ik hie der net mei yn 't each dat hja jimmer op bêd lizze mat. Ik woe dêrmei mar sizze dat jimme hjar sa folle mûlk opfleurje moasten, op dat hja net al to swiersettich wurde scoe, mar dêrfoar is 't bêd net it rjuchte plak; den is 't by moai waer lyk as 't nou is, yn de frije natûr folle better, . . . hwêr de blomkes hjar kleuren en geuren yn 't rounte spriede, hwêr de bijkes sa gounsje en de fûgeltsjes kwele en sjonge. Dat forrûmet it herte, hwent dat is eat, dat in heger macht ús takomme lit en dat gjin kweade minsken ús ûntnimme kinne Kom! ik mat marris by Wikjemoi sjen en as 't hwet kin seil ik hjar it bêd útjeije en nei bûten ta. (*Hy giet nou nei 't bêd ta en docht de girdinen iepen*)

JETSKE, (*is dokter folge, hja haldt hjar de lea fêst fen eangstme en seit wylst hja neist dokter by 't bêd stean giet:*)

Is Wikjemoi to wekker?

WIKJEMOI, (*gappjende.*)

Nou, fanke, sahwet, ik slûmere san bytsje, mar ik dreamde ek al wer; mar hwet is 'r, is 'r swierichheid?

JETSKE.

Nê, dat net, dokter is der, dy scoe efkes by jou sjen.

WIKJEMOI.

Hea. sei! is dokter dêr? . . . O, ja, dokter stiet der omers by jou, Jetske; fij sa raer, dat ik dat net earder sjoen ha, ik haw fêst myn eagen net goed iepen hawn . . . Dei, dokter!

DOKTER.

Dei, Wikjemoi, ho is 't nou mei jon?

WIKJEMOI.

Och! hwet seil ik sizze, dokter, it giet yet al, mar de bêste puntsjes binne der ôf en dy scille der ek wol nea wer oan-komme.

DOKTER

Né, dat wol ik ek leauwe; om wer sa fluch te wir-den as do hja tweintich jier wieren, dat seil wol spanne.

WIKJEMOI.

Dat forlangje ik ek net, dokter; ik scoe net jerne it selde paed yet ris lâns wolle. Wol hjit it libben swiet to wêzen en mûlk is 't dat foar in hopen minsken ek wol, mar as min op yens alde dei ûnderfine mat, hwet wy ûnderfine, den wier jong stjerren folle better.

DOKTER.

Hou, hou! hwet, sa mâl net; niis seijen jy dat jo dreamd hiene, mar nou wol 't ik wol leauwe, jy hadde fêst net s'an noflike dream hawn.

WIKJEMOI.

Dêr kin ik oars net oer kleije, dokter.

DOKTER

Fortel ús den ris hwet jy dreamd ha.

WIKJEMOI.

Ik dreamde oer ús Sibbele, dokter.

DOKTER.

Dat tocht ik wol, dat koe ik wol riede.

WIKJEMOI.

Ja, hin? Nou ik dreamde, dat Sibbele út de finsenis ûntslein wier en do waerd ik sa bliid.

DOKTER

Dat wol ik wol leauwe, dêr wieren reden ta.

WIKJEMOI.

Ja, mar myn blydskip dûrre mar efkes, hwent Sibbele wier

sels net sa bliid en do wier it as er fen my oudwaelde, ho langer sa fierder. Ik rôp him werom mar hy hearde my net; . . . ik woe him efternei rinne, mar myn âlde skonken wegeren my hjar tsjinst. Do lake er my noch ienkear út de fierte ta en wei wier er. Do haw ik in binauwde tiid hawn, in tiid dy 't my wol in iwichheid talike, mar dôchs . . . einliks kaem Sibbele werom; mar do wier er hiel oars wurden, hiel oars yn 'e klean en ek hied 'r bird om 't kin en in knevel ûnder de noas en like 'r yn alles wol in hear to wêzen. Ik koe him earst net en krekt do er him bikend makke en my om 'e hals foel, rôp Jetske my en waerd ik to wekker . . . Och, hie ik mar yn dy sillige wille ynrêst, dokter, dan hie ik foar dat wrede ûntweitsen biwarre bleaun.

DOKTER.

Mar den hiene jy 'r ek nea wille fen smeitje kinnen, dat jo dream noch ris nei komt.

WIKJEMOI.

Tinke jy den dokter, dat myn dream in biteikenis het?

DOKTER.

Yn 't algemien. Wikjemoi, leau ik net folle oan dreamen, omdat dy meast al foart komme út oerspanning fen de geest aef fen 't lichem, mar der kinne útsûnderingen op 'e rigel wêze; en mocht nou in diel fen jo dream, ta jou leed, eris neikomme, hâld den oan it gelove fêst, dat ek it oare diel like goed nei komme kin; dat kin foar jou in stipe wêze ûnder it lijen . . . Mar nou hwet oars, . . . ik hawniis tsjin Jetske sein, dat ik jou it bêd útjeije scoe en nei bûten ha, dat mat nou mar ris wêze tinkt my.

WIKJEMOI.

Fij, dokter! hwet ha jy it nou wer raer; jy witte jimmer wer in kwinkslach oer it meast earnstige petear hinne to smiten.

DOKTER.

Miene jy den net dat it tinken is?

WIKJEMOI.

Né, wis net! ho scoe ik nou bûten doar kinne, ik kom hast net ienris mear fen 't bêd ôf.

DOKTER.

Dat is 't krekt; jy lizze fiersten to folle op bêd en kinne sa nea alhiel better wirde. Jy matte der út yn it friske moaije waer, dat jout nije moed en nije kreften. Jetske mat jou mar efkes de klean oan helpe, den seil ik sels mei jou nei bûten gean.

JETSKE

Wikjemoi het de klean binei allegearre oan, dokter, hja is dalik ré.

DOKTER, (*wylst er hwet efterút giet en syn hoed en stôk kriget*)

Moai sa. pak oan den mar. (*Nou bigjint Jetske Wikjemoi to helpen en komt foart dêrnei mei hjar yn 'e earm op it toaniel. Dokter giet hjar to miette en siet:*) Kom oan, dat giet goed. Nou mar nei bûten, . . . hjir is myn earm (*Hy biedt hjar de earm oan*) krij my mar beet.

WIKJEMOI.

Fij, dokter! dat giet nea goed, ik doar der wrachtich net tsjin oan.

DOKTER.

Hwêrom net, joâlde man sjocht 'r neat fen en Jetske seil ús net forklappe. (*Jetske kin net litte om hjirom to laitsjen*)

WIKJEMOI, (*glimkjende*)

Nou wirdt it noch mâlder, fij dokter, hwet kinne jy der raer bykomme; jy witte yen mei jo frjemde kunsten jimmer wer hwet op to fleurjen, as is it oars ek noch sa slim.

DOKTER.

Wol nou! dat is ommers ek folle better as jimmer dat kriteren kleijen, dat helpt ommers dôchs neat. Dy 't in frij gewisse het, kin ek frij de holle opstekke en mat nea de moed for-

lieze Foarút nou mar. (*Hy wol mei Wikjemoi ôf gean mar sa 't hja oan it skerm ta binne. komt Oege, Wikjemoi hjar man, op hjar to miette.*)

OEGE, (*hy sjocht forheard op.*)

Hwet seil 'r nou barre?

DOKTER, (*laitsjende*)

Sjoch sa raer Oege! ik woe, dat jy noch hwet wei bleaun wieren; ik hie sin oan jou jong wytke krige en hja oan my en nou scoenen wy 'r krekt tegearre op ôf.

OEGE, (*ek glimkjende*)

Mar as ik hjar nou net ris misse wol, ho komt it den, dokter?

DOKTER.

Den seil ik it wol slûpe litte matte, mar dôchs woe ik wol efkes mei hjar kuijerje en as jy dat net bitrouwe, den meije jo ek mei gean, jouw Wikjemoi ek mar in earm, it waer is to moai om langer yn 'e hûs to sitten. (*Nou jout Oege syn wyfke ek in earm en geane hja mei hjar trijen ôf.*)

JETSKE, (*allinne komt nei foaren.*)

Hwet is dat in wûnderlike dokter, mar hy mient it goed en wit ek wol hwet er docht. Under syn bihanneling wirdt in siik minske soun, hast sûnder yn to nimmen en in swier-settich minske fleurich en opgerûmd; en as it rike lju binne aef earme, dat is him like folle, dêr makket hy gjin ûnderskie yn; dat dogge alle dokters him net nei. Ik wol leauwe, dat hy by al syn grappen en gekheid, dôchs in tige meilijend en goedlik herte yn him draecht en dat hy yn elts lijend minske in broer aef sister sjocht, dy 't oanspraek het op syn help. Ik bin troch him sikerwier sels hwet opgerûnder wurden; . . . it is mar lyk as dokter seit: min mat de hope nea forlieze, ho tsjuster de takomst ek liket, hwent dat allinne kin yen steande hâlde Kom, ik seil ûnderwiles hja mei'noar kuijerje, de théboel mar wei bergje, hwent fen it thêdrinken seil net folle mear komme; 't is better dat ik mar hwet koffy

set, den kinne hja as se werom komme in kopke koffy drinke. Mar earst mat ik yet ris sjen ho moai hja mei'noar kuijerje (*Hja sjocht nei bûten út hjar efternei*) Nou, sjoch my dat ris oan; Wikjemoi stapt twisken dy beide manlju yn, hast sa fluch as in jongfaem, dat seil hjar goed dwaen. (*Hja draeit hjar om nei de tafel ta en nou komt Theunis, in bytsje oansketten fen de oare kant op. Jetske wirdt tige kjel en mat hjar oan de tafel fêst hâlde om steande to bliuwen, hja bringt mei moete út*) Theunis! dou hjir!! . . . doarste it weagje?!!! Is myn lijen noch net greater nôch?!!!

THEUNIS, (*hwet stjitterich en tige fleunsk, wylst er hwet hin en wer stuitet.*)

Da . . . at hinget fen dy sels o . . . ou, fanke! A . . . astou wer by ús yn 'e hûs komme wo . . . oste den is a . . . alles wer fo . . . orgetten en biste wer ús âlde Jets, lyk a . . . as eren. Heit en mem ha . . . abbe . . . my hjir hinne stjû . . . urd om dy dêrom to . . . o freegjen; hja hadde der san lêst fe . . . en, datstou by frjemden y . . . yn earmoed seiste, wy . . . ylst it by u . . . us hadde kinste a . . . as in bern to hûs. (*Hy komt stuitsjende neijer*) En ik wol dy e . . . ek jerne forja . . . en, datste sa hounsk tsjin my biste, hwe . . . ent dou wiste Je . . . ets, ho folle a . . . as ik fen dy hâld en ho goed i . . . ik it dy mien. (*Hy wol hjar by de hân krije.*)

JETSKE, (*komt nou wer ta hjar sels, hja lit de tafel los en riist omhegen krekt as hja yn ienen folle langer wirdt. De eagen rolje hjar wyld yn 'e holle, hja grypt de tange en mei in drigende blik op Theunis seit hja, tige foars wei.*)

Gjin stap neijer astou net ha woste, dat ik dy de hersens forpletterje.

THEUNIS, (*bigjint better to pruten;
dêrby falsk laitsjende mar
dochs hwet bidremmele,
bliuwt er stean en seit:*)

A, ha! . . . is myn fûgelste noch jimmer like wylde? . . .
Binne de wjukjes noch net enôch koarte en fielt hja den net,
dat se yn in kouke opsletten sit en my net omtsnappe kin?

JETSKE, (*fol fortwiveling.*)

Boal! minskemoardner! gemiene sûplap! earerover! . . .
heste den net ien sprûtselstje earefieling mear yn dy, en
mienstou, dat alles en elts foar dyn lege lusten bûke mat?

THEUNIS.

Och, hâld al dy ljeave nammen mar efterút, Jetske; dat
is dôchs allegearre mar om 'e nocht, ik wird der hjit noch
kâld fen. Allinne dit kin it útwirkje, dat troch dyn tsjin-
stribbeljen, myn oerwinning hwet greater wirdt, hwent it
eintsjebislút seil dôchs wêze, datstou tajouwste en foar my
knibbelste om forjiffenis.

JETSKE.

Dat nea! né, dat nea! . . . ljeaver wol ik bidlje, ljeaver wol ik
fen honger stjerre, as dat ik dy to wille wêze seil. Ik haetsje!
ik forachtsje dy! mear as ik sizze kin.

THEUNIS, (*fljeunsk en langsum.*)

En ik ~~haw~~ dy sa ljeaf, Jets, o! ik haw dy sa ljeaf. (*Hy
wol de earmen om hjar hinne slaen en seit:*) Kôm oan
myn herte, Jetske, en lit de ûle in douke wurde.

JETSKE, (*yn fjûr.*)

Kom my net neijer! (*Hja slacht nei him mei de tange.*)

THEUNIS, (*fettet de tange beet en
omtskûrt hjar dy; hy seit
wylst er de tange efter
him del smyt:*)

Ik seil myn poeske de neilen hwet koartsje, hja scoe my
oars noch ris klauwe kinne.

JETSKE.

Gemiene skurk !

THEUNIS.

Omdat ik my de hersens net ynslaan lit ? Dat is út goederbêst foar dy, fanke, hwent astou dat lapste, den scoenen se dy ek gau bringe op it plak der 't Sibbele is.

JETSKE.

Dat hie ik ek folle ljeaver, as dat ik noch langer troch dy lije mat.

THEUNIS.

Dat tink ik wol, mar mienste datstou den by Sibbele yn 't selde hokje kaemste ? Mis, hear ! dêr yn 't tichthûs hâlde hja 'r gjin frijerij op nei.

JETSKE, (*skriemende.*)

Och ! och ! dat ik dat ek noch hearre mat, och ! hwet seil ik bigjinne ? (*Hja falt op in stoel del en docht de skeldoek foar de eagen, hja seit noch :*) O wé, feint ! as Sibbele eris thús komt.

THEUNIS.

Dat het gjin need, hertsje ! dy kriget hjoed syn fonnis en wirdt den foar goed opbirgen.

JETSKE, (*springt wer oerein.*)

As dat bardt den seil ik him helpe ! Den seil ik út ljeafde foar him, myn goede namme priis jaen. O ! dou wiste net hwêr in deuchdsum fromminske ta yn steat is, dy 't ljeafhet út it djipste fen hjar herte.

THEUNIS, (*falsk laitsjende.*)

En ho scoeste dat ha, Jets ?

JETSKE.

Ik seil nei de rjuchter gean en him sizze. datstou my dat haloasje en dat jild jown heste, omdat omdat (*Hja docht de skeldoek wer foar de eagen en boarst yn triennen út.*)

THEUNIS, (*makket hjir brúkme fen
en slacht de earmen om
hjar hinne wylst er seit :*)

Doch mar ljeaver hwetstou sizze scoeste, Jetske, den scil ik
sjen as ik noch net hwet foar Sibbele dwaen kin, ik bin net
haetdragend.

JETSKE, (*mei in wylde skreau.*)

Oa! a! a! a!!! lit my los! help! help!!
(*Hja slacht him de fingers yn 't oanlit.*)

THEUNIS, (*wylst er hjar beide hannen
mei syn iene beet fettet.*)

Noch al sa rimpen, myn fanke?

JETSKE. (*yet lûder*)

Oa! a! a! a!!! help!! help!!!

THEUNIS.

Dêr is nimmen om dy to helpen, kom, jouw dy mar del!!
(*Nou komt Sibbele op dy 't los litten is*)

SIBBELE, (*sjocht mei in eachopslach hwet 'r
geande is. Hy is mei ien sprong by
Theunis en Jetske, fettet Theunis by
de kraech fen syn jas, slingert him
mei alle kreft yn 'e hoeke fen de
keamer wylst er seit:*)

Dêr bistou mis mei, Theunis! lege, gemiene forrieder!
ik bin 'r om Jetske to helpen (*Nou fangt er Jetske yn
syn earmen op dy 't yn ûnmacht driiget to fallen en seit
wylst er hjar pattet:*) Myn ljeave, ljeave Jetske!!!

JETSKE, (*troch eangstme en blydskip oerrompele
bigjint to swimen, hja docht de eagen
ticht en bringt noch mei moete út:*)

Myn ljeave, bêste Sib be le

THEUNIS, (*komt nou kritende fen pine wer oerein en
wylst er Sibbele de júst taskoddet seit er:*)

O, feint! dat scil ik dy bitelle sette.

SIBBELE, (*mei in drigend each, wiist, wylst er
Jetske mei de lofter earm fêst haldt
mei de rjuchter hân nei de doar en
seit :*)

Dêr is de doar, Theunis ! meitsje datste der út komste,
astou noch noed fen dyn libben stieste. (*Theunis hjir troch
bieangste makket, wylst er skean oer 't skouder sjocht nei
Sibbele en Jetske, dat 'r foart komt.*)

It Girdyn falt.

4de Bidriu w.

Ljocht yn de takomst.

It toaniel is wer 't selde as yn 't earste bidriu w. It is fjouwer jier letter. Jetske en Anke komme togearre earm yn earm it toaniel oerkujjerjen.

JETSKE: *is noch tige suterich yn de klean mei it silveren eariisder op.*

ANKE: *is tige eptich yn 'e klean mei it hier moai opmakke Sa wirdt it girdyn ophelle.*

JETSKE. *(wijlst hja by de rêstbank stean bliuwt.)*

Lit ús hjir hwet op 'e bank sitten gean, Anke. Sûnt dy jounne, jy witte wol hokker ik mien, kin ik dizze bank net foarby komme sûnder hjir efkes to rêsten.

ANKE.

Och, gean ljeaver mei nei úsers ta, jy komme nea mear yn 'e bûrren ; to, Jetske ! doch dat nou eris.

JETSKE

Né, Anke ! dêr kin ik net oergear komme.

ANKE.

Hea ! hwérom net ?

JETSKE.

Och, ik wit net ; 't is krekt as ik my net mear ûnder de minsken jaen doar ; ik bin der alhiel ouwend.

ANKE.

Mar dat moast ek nea sa wêst ha ; jy moasten jou âlde moade hâlden ha. Hwet kamen jy eren folle by ús oan hûs.

JETSKE

Ja. Anke, mar de tiden binne foroare en mei de tiden ek de omstannichheden.

ANKE.

Dat is wier, Jetske ; mar wy, heit en ik, bin net foroare ;

wy hâlde noch jimmer like folle fen jou; . . . ja, ik doar wol sizze: nou yn jou lijen noch mear as eren yn jou lokkige dagen.

JETSKE.

O, Anke! ik wit wol, dat jimme it bêst mei my miene, mar der binne ek oaren. (*Hja lûkt Anke by hjar op 'e bank en nou geane hja beide sitten.*) Der binne san bulte, Anke, dy 't my it ljeafste op 'e rêch oansjogge.

ANKE.

Och! dat is meast ynbiëding fen jou.

JETSKE.

Né, Anke, dat is 't net. leau my . . . yn tiid fen need leart min earst yens frjeunen kinnen; ik wol sizze: den leart min earst de wiere fen de falske frjeunen ûnderskieden en o! den bliuw' er fen de earste san bytsje oer.

ANKE.

Nou leau ik, dat jo hwet oerdriuwe, net Jetske?

JETSKE

Dat liket jou sa ta, Anke, omdat jy foar jo sels noch gjin oare ûnderfining opdien ha. Jy wirde ten elts achte en eard, mar jy hadde ek nea sa yn 't lijen sitten, sa as ik.

ANKE.

Ik wit net, Jetske, ik kin hast sa min net oer de minsken tinke.

JETSKE.

Ik wol ek net sizze, dat de minsken sa min binne; it is sa de gewoane gong yn 'e wrâld; de iene minske folget de oare dêryn nei, sûnder dat hja der nou just kwea by tinke.

ANKE.

O! ik wol net sizze, dat 'r sokke net ûnder binne; mar ik mat ek sizze dat jy der sels oanlieding ta jouwe, jy sûnderje jo ek fen alles ôf. Dêrby, ik kin ek 'enoch dy 't meilijen mei jou hadde en dy 't jo bikleije.

Jetske, (*ûntmoedige*)

Meilijen mei my hadde! my bikleije! mar hwet helpt my dat?

Hwet helpt 't de earme sike, as de dokter al meilijen mei him het en him biklaget, as er it jinge dokter foar skriuwt net krije kin, omdat er dat net bitelje kin? Hwet helpt it de drinkeling, dy 't op 't hipke is fen to fordrinken. as 'r al hûndert en mear op 'e wâl steane om him to bikleijen, mar net ien fen hjarren it weagje doar om him nei to springen en to helpen? Meilyen mei my habbe! my bikleije! hwet helpt my dat, as min net in wird fen treast aef bimoediging foar my oer het, as min, yupleats fen my op to sykjen, my skoudert en bang fen my is, as fen in wyld dier? (*Forheftich wylst hja in blom ouplôkket.*) Sjoeh dit blomke, hwet is dat moai in 't wier? en hwet rûkt it lekker! (*Hja rûkt oan it blomke.*) Hwa scoe it net ljeafje? En dôchs as it moarn forwile der hinne leit en hja hjar kleuren en geuren mist den wirdt it hast fen nimmen mear opmirken, ien inkele miskien dy 't it biklaget en seit: ho wreed, dat se dat blomke sa skeind ha Sa, Anke, giet it my ek! Eren, do ik noch it oannomde bern wier fen Omke en Moike, wier ik ek moai, ik wol sizze: moai yn 'e klean, en waerd ik fen elts biwûndere; mar sûnt in wrede hân my út myn plak skûrd het, bin ik in forwile blom allyk, dy 't troch de measten net mear sjoen wirdt en troch sommigen fortrape. Hwet komt it ek op in inkeld blomke oan? . . . en hwa kin it needlot oukeare, dat in weeske treft?

ANKE, (*meilijend, slacht de earme om Jetske hinne en lûkt hjar tsjin hjar oan.*)

't Is slim, Jetske. tige slim! ik wol dat net ûntkinne, mar dôchs, jou forgeliking giet net alhiel op

JETSKE, (*wylst hja de holle fartrouwelyk tsjin Anke oan leit;*)

Hwêrom net, Anke?

ANKE.

Omdat in blom, ho moai dy ek is, fier by in minske to 'n efteren stiet en gjin witnis het fen hjar eigen bistan.

JETSKE, (*steekt de holle wer forheftich op.*)

Mar dat is it krekt! Omdat in blom net wit hwet 'r om hjar hinne en mei hjar bardt, dêrom het hja ek gjin fieling fen it unk, dat hjar treft. Mei in minske is dat hiel oars. (*Hja flyt hjar wer tsjin Anke oan.*) O, Anke! min scoe somtyds winskje, dat min in blom allyk wier, den wier it libben net san striid.

ANKE

Mar den hie it libben foar ús ek net dy waerde, dy it nou somwilen habbe kin.

JETSKE, (*mismoedich.*)

Och, hwet waerde scoe it libben noch foar my habbe kinne?

ANKE.

Neat, as jy de holle moedleas hingje litte, mar in hiele bulte, as jy moedich en fol bitrouwen de striid fol hâlde, hwent den seil jo einliks oerwinne De deuchd wirdt ienkear bileane.

JETSKE, (*noch mismoediger*)

Ik wit net, Anke, as dat altyd wol wier is, to minsten hjir oan dizze side fen 't grêf net, min sjocht der san bulte foarbielden fen. Der binne san bulte minsken dy 't yn unk en lijen berne wirde, yn unk en lijen hjar libben foart slepe en yn unk en lijen stjerre.

ANKE.

Mar mei de witnis, dat hja hjar bêst dien ha, mei de rêst en de frede yn 't gemoed, dy 't in trij gewisse yen jout; mei de hope yn it herte op in better libben oan de oare side fen 't grêf! O, Jetske! is dat gjin bileaning, is dat gjin oerwinning?

JETSKE, (*hja flyt hjar noch tichter tsjin Anke oan.*)

O, Anke! myn bêste, myn ienichste frijeundin, it is my sa goed by jou to wêzen. Jy witte jimmer wer in ljochtstrieltsje yn myn tsjuster gemoed to bringen, . . . mar och, scoenen wy ús sels ek misliede mei sa to tinken? . . . Scoe ik my sels dy rêst en dy frede wol taeigenje meije, dy 't jy sa moai foar my skildere ha? Pleitet myn gewisse my wol frij?

ANKE.

Wol! hwêrom net? Habbe jy eigen oansjen en greatens net farre litten, út ljeafde foar Sibbele? Habbe jy, nou fjouwer jier lang, net in stipe wêst foar Sibbele syn âlden, hjar mei rie en die by stien, in treast foar hjar wêst yn hjar lijen en in helpster yn hjar need? En binne jo dat selde net wer wurden foar Gealeboer en Klaske, nei dat Theunis hjar forlitten en hjar yn lijen efter litten het? . . . En wirde jo dêrfoar net bileane troch de ljeafde fen Oege en Wikjemoi, . . . troch de ljeafde fen jo Omke en Moike, dy 't jou wol jerne wer as hjar eigen bern oannimme wolle?

JETSKE, (*steckt de holle wer op.*)

Mar just dat lêste, Anke, bringt my somtyds mei my sels yn twastriid. Scoe it net meast myn skild wêze, dat Theunis syn âlden forlitten het en alles meinomd hwet er mar krije koe en dêrby in bulte skilden neilitten, sadat hja sels binei earm binne as hja dy allegearre bitelle ha?

ANKE.

Wol, Jetske! ho komme jo dêr by? Jy koene Theunis dochs net oan in lyntsje hâlde.

JETSKE.

Dat wit ik wol, Anke; mar as ik Theunis syn wiif wurden hie, den wier 'r mûlk wol thús bleaun.

ANKE.

Scoe dat den in lokkich houlik wêst ha? Hienen jimme den ljeafde, oprjuchte ljeafde foar'noar? . . . En ho den mei Sibbele?

JETSKE, (*hja fljst hjar wer tsjin Anke oan.*)

O né, Anke! ik haw nea ljeafde foar Theunis hawn en hy like min foar my. Syn taliz wier oars net, as om my yn 't angelok to bringen, lyk as er Sjouk dien het.

ANKE.

Den freegje ik yet ris: en Sibbele den?

JETSKE.

Nê! dy koe ik net ousizze. Hy is nou al fjouwer jier foart en ek ha wy yn lang gjin tiding fen him hawn, mar nòch is myn ljeafde like sterk as eren en sa mûlk noch sterker. Him seil ik tabihearre as komt er nea werom; . . . foar him seil ik bidde nacht en dei; . . . syn lok seil myn heechste wyt bliuwe as is it ek, dat er dat lok siket oan de side fen in oar wiif.

ANKE

Mar dat docht er net, Jetske, né, dat docht er net; dêrta is Sibbele-to braef en to eabel, dêrta het ek by him de ljeafde to djippe woartels sketten. Nea seil er syn Jetske forjitte. . . dat fiel ik oan my sels, Jetske, nou 't ik ek wit hwet ljeafde, hwet wiere, oprjuchte ljeafde is

JETSKE, (*steckt de holle wer op*)

Hwet is dat, Anke! hear ik goed?

ANKE, (*wylst hja nou op hjar bar de holle tsjin Jetske oan leit*)

Ja, Jetske, jy hearre goed Ja ik ha ljeaf út it djipste fen myn herte. . . . ik ha ljeaf sa as allinne myn bêste frjeundin, myn bêste Jetske ljeaf habbe kin en dêrom, Jetske, bin ik hjoed by jou komd; ik woe it jou fortelle foar dat jo it fen in oar hearden. Oan heit, moasten jy de earste wêze, dy hearde fen myn lok, dy kaem to witten, dat Lolke en ik elkoar it jawird jown ha. O, Jetske! ik fiel my sa himmels lokkich. (*Nou hâldt hja hjar stil, mar ek Jetske docht dat. Nei in amery steckt Anke de*

holle op en seit, forwûndere omdat Jetske neat seit :)
 Mar ho haw ik it nou, Jetske, binne jy net bliid mei myn lok ? (*Hja sjocht Jetske oan dy 't de triennen oer de wangen rolje.*) Hwet 'nou, skrieme jy ? Het dan myn bikentenisse krekt in tsjinoerstelde útwirking by jou, as ik my foarsteld hie ?

JETSKE, (*hja saget de triennen mei de skeldock wei en seit noch snikkerjende :*)

't Is neat, Anke ! né, it is neat. Ik bin tige bliid mei jou lok, sikersonk, Anke !

ANKE.

't Is al hwet, sa komme jy 'r net ou ; ik mat witte hwérom jo sa drovich waerden, do 't ik jou myn lok fortelde.

JETSKE

Och, Anke ! 't is al wer oer, tink 'r mar net mear oan. Sjoch my mar oan ! (*Hja trachtet to laitsjen.*) Sjoch ! ho bliid as ik bin.

ANKE.

Sa beare, mar yn wierheid binne jo net bliid ; jy kinne my net misliede ; ik kin jou dêrta to goed en witte mat ik it hwet 'r oan miskearret ; ik haw as jou trouwste frjeundin dêr wol rjucht op.

JETSKE.

Dôchs binne jy mis, as jo miene, dat jou lok my net oan 't herte giet. O, Anke ! dat scoe ommers ûntankber wêze fen my, as ik myn bêste frjeundin net alle goods tawinske.

ANKE

Mar hwet is it den dochs, dat jou op nij sa mistreastich makket ? hwent yet ris, ik mat dat witte om it út 'e wei to rûmjén. Myn lok en myn blydskip scoen' 'r ûnder lije, as it bistean bliuw. To siz it my.

JETSKE.

Och, Anke ! ik wol wol oan jou bikenne, dat it net goed fen

my wier, mar it is nou al wer forby. Och ! nim it my net kwea en forjouw it my, dat ik hwet to folle oan my sels tochte en oan it nije unk, dat my yn jou lok treffe kin

ANKE, (*forbaesd*)

Nou wirdt it noch málder, dêr fetsje ik neat feun ; to liz my dat ris út, ho 't myn lok jou unk wirde kin (*Glimkjende.*) Aef hiene jy altomets ek eagen op Lolke smiten ? Pas op, Jets ! hwent den koe 't er wrachtich wol ris op út rinne, dat ik kwea op jou waerd

JETSKE

Och, Anke ! jy mat 'r de gek net mei habbe ; ho scoe ik nou eagen op Lolke smite, dat wit jo ommers wol better.

ANKE.

Nou, ik wit net, ik seil to minsten foartoan it each al hwet yn 't seil hâlde en ek seil ik Lolke warskouwje, dat er hwet oppasse mat.

JETSKE, (*tige moeilik.*)

Fij, Anke ! sok raer praet.

ANKE, (*slacht de earmen wer om
Jeske hinne en lûkt hjar
oan :*)

Nou kom ! gryn nou mar net, jy wit ommers wol, dat it sa net miend is.

JETSKE.

Ei né, dat is ek sa en ik nim it jou ek net kwea, hwent ik hie it wol fortsjinne, dat jo my hwet kastijden.

ANKE.

Hwêroan den ?

JETSKE.

O, Anke ! do jo my jou lok meidielden, do tocht ik dalik : och hearink ! nou is Anke ek, sa net alhiel, den dochs foar in great diel foar my forlin ; sy, myn ienichste frjeundin, dêr ik sa folle oan to tankjen ha, omdat hja my treaste kin en trou bleaun is, hwet oaren ek sizze aef dogge.

ANKE, (*lûkt Jetske neijer oan.*)

En hwêrom scoe dat sa net bliuwe kinne, Jetske?

JETSKE, (*hjar tsjin Anke oantlije-
ende*)

As Lolke eris oer my tocht lyk as de measte minsken en it dêrom net lije woe, dat jy by my kamen, hwet wier ik den ûngelokkich.

ANKE, (*bimoedigjend.*)

Den kinne jo Lolke net, as jy sa oer him tinke.

JETSKE.

Ik hoopje om my sels, Anke, dat ik mis bin en to folle ûnnutte soargen ha.

ANKE.

Dy habbe jy, . . . leau mar frij: myn frjeun scil foar Lolke in broer wêze en myn frjeundin in sister, allinne omdat er my ljeaf het. Allang het Lolke eris mei my nei jou ta wollen, om jou ek syn frjeunskip oan to bieden, mar ik haw dat keard, omdat ik ús boask net earder bikend ha woe; mar nou scil dat wol hast ris barre, hwent Lolke fynt it oardiël fen de wrâld en de praetsjes fen de minsken ek like min, as ik.

JETSKE, (*opgerûmder.*)

O, Anke! tûzenkear tank foar dy wurden, sy ûntlêstigje my fen in swier pak en nou: ûntfins myn bêste winsken, wêz lokkich, iwich lokkich mei'noar en forspried dêrtroch ek lok en seine om jimme hinne.

ANKE.

Dat hoopje ik, Jetske, dat hoopje ik! Mocht ek noch ienkear dat lok it diel wirde fen twa ljeavjende herten, dy 't fier fen'noar ou, lykwol sa nau torienige binne; . . . mocht dat ek gau it diel wirde fen myn frjeun en frjeundin: Sibbele Oeges en Jetske, de wees.

JETSKE, (*mei triennen yn de eagen*)

In idele winsk, Anke!

ANKE, (*bimoedigjend.*)

Hwa wit, lit ús hoopje (*Nou hearre hja yn de fierte goed oankommen dy 't wol ûnklear lykje to wêzen, sa lûddriftich binne hja; mar min kin 'r neat sen forstean hwet hja sizze.*)

JETSKE.

Hearink Anke, hark! hwet is dat der komme, wol 'k leauwe, goed oan dy 't ûnklear binne.

ANKE.

It giet to minsken tige lûddriftich ta, mar hwet hja sizze is noch net to forstean. Mûlk habbe hja wol to folle preaun.

JETSKE

Den meije wy ús wol sa lang forskûlje, dat hja ús forby binne; ik haw it net op sok dronken folk.

ANKE.

To minsten net op sokke as dizze, hwent ik scoe sa oan 't lûd wol sizze, dat it dy bidlers binne, dy 't hjir Snjeuntojouns wol mear troch reisgje, Gabe mei de hânskrobbers en Lys de gnobster.

JETSKE.

Ja dy bin it, dat mist net, ik hear it nou ek, kom lit ús hjir wei gean

ANKE.

Den mar sa lang efter de beammen, den hoege wy hjar net forby. (*Hja dogge dat en nou komme Gabe en Lys op; Gabe is hwet stuiterich en falt op de bank del.*)

LYS.

Hwet seilstou nou, Gabe?

GABE.

Dat rekket dij net. (*Hy hellet in flesse út de bûs en bringt dy oan de mûle.*)

LYS.

Rekket my dat net? (*Hja pakt Gabe de flesse út de hannen.*) Hwet hoechstou jimmer sa to sûpen?

GABE.

Dat giet net ten dines, Lys!

LYS.

Soa, giet dat net fen mines, . . . ik scoe oars tinke fen ek sa goed fen mines as fen dines. (*Hja draeit hjar om in bringt to mûk gau efkes de flesse oan de mûle.*)

GABE.

Der hestou gelyk oan hwent as 't er op oaukomt, den giet it fen úses beide net, . . . den giet it fen Gealeboer sines

LYS.

Hâld dy de bek, Gabe! . . . helje nou gjn âlde keallen út de sleat . . . hja mochten ús hjirris bilûsterje.

GABE.

Wirdste bang, Lys? . . . ik wit net hwet ik langer oan dy ha, . . . dou biste lang sa dryst net mear as foar fjouwer jier, dostou Theunis Geales hjir op dit selde plak sa kidele heste

LYS.

En dou wirdste ho langer sa dommer . . . folle forstân heste nea hawn, mar sûnt wy hwet better yn ús dwaen komd binne, heste it bytsje datste noch hieste alhiel wei sûpt, en seilstou troch dyn domme streken noch meitsje, dat wy yn 't tichthûs to lanne komme.

GABE.

Nou, . . . den hiene wy de kost foar 't iten en in goede kost ek . . . better as de soldaten krije, haw ik wolris heard. Nou hadde wy it net sa rûm en matte swalkje dat it hwet docht; hwent sûnt datstou sa bang wurden biste en neat mear to gnobjen wiste, haw wy ek gjin inkeld bûtenkanske mear.

LYS.

Dou biste gek en ûntankber der by; . . . fen sparjen wiste net, . . . dou forsûpste alles en as den de boel wer op is, den wolste mar hawwe, dat ik my op nij yn 't gefaer jaen seil om wer hwet to krijen . . . Nou as de kâns dêrta goed liket, den bin ik 'r net fij fen, dat wistou ek wol, mar dy

kans is net jimmer like goed en ik kin ek lang sa goed net mear op dy oan; dou helpste my fen de wâl ôf yn de sleat.

GABE.

Kom, kom! hâld mar op mei dyn forwitingen, dat jout ús neat; ik kin fen dy ek wol in hiele bulte lizze to kletzen, mar dêr komme wy neat fierder mei. Gean hjir mar ljeaver by my sitten en lit ús de rûsje oudrinke en mar wer op goede hoop libje.

LYS, (*wylst hja sitten giet.*)

Dou hast oars drank enôch hawn, Gabe, mar lyk astou seiste rûsje der komt neat fen en as wy dit fleskefol toegearre opdrinke, der scil ek net sa folle kwea fen komme, . . . it jout ek wer nije moed.

GABE

Sa is 't mar krekt, Lys! . . . kom, drink nou marris en lit my den ek ris priuwe.

LYS, (*bringt de flesse nei de mûle.*)

Nou! op ús âlde frjeunskip, Gabe! (*Hja docht in pear goede swolgen út de flesse en rikt dy dêrnei oan Gabe oer.*)

GABE.

Ik tankje dy, Lys! en dêrby op in lokkige takomst allinne yn frede en iendracht ha wy dy to wachtsjen. (*Hy docht ek in goede slok.*)

LYS

Wistou hwet ik nou al tocht hie, Gabe?

GABE.

Nou hwet?

LYS

Der de kat ienkear goed mûze het, dêr giet hja wolris wer hinne. Ik woe dat ek ris yn tapassing bringe en ús to joune hjir earne hwet deljaen. As wirdt de bút ek net sa great as dy 't wy hjir ienkear foun ha mei hwet minder kin wy ek wol ta.

GABE.

Mar ik kin net ynsjen, dat hjir hwet to finen is, Lys; aef it moast wêze, dat wy joun, as 't tsjuster is, troch mynhear Krolsma syn tún glûpe om ris to sjen as dêr ek hwet fen ús gading is.

LYS.

Nou, ik wol dat net forsmaedsje, as wy oars neat op dogge, den kinne wy dat wol ris bisykje, mar ik hie nou eigentlik oars hwet yn 't each.

GABE.

Hwet den, Lys?

LYS.

Dou wiste wol, dat 'r sa Snjeuntojouns mannich bûtenfaem nei bûrren giet om boadskippen, dy 't hjar as 't tsjuster wirdt wer troch in frijer thús bringe lit. Foar sokke ljeavjende pearkes stiet dizze bank op it rjuchte plak, hwet yn de beammen forskûle en op in krúswei hwêr it foetpaed yn de greate wei útkomt. Min kin op dizze bank alle kanten útsjen sûnder sels noch sjoen to wurden. Jamk bardt it, dat san pearke, dat hwet to lang sit to frijen, út 'e haest op 't lêst it ien aef 't oar, dat hja út de bûrren meinomd ha, forjitte, en sa is hjir foar dyjinge dy 't dêr syn wirk fen meitsje wol, wolris in goede fangst to dwaen. Dou kinste 'r op oan, Gabe, as dizze bank eris prate koe, den scoe hja hwet witte to fortellen.

GABE.

Dêr kinste mar donder op sizze, Lys! mar ik sjoch nou yn, dat ik niis to folle sein ha, dou biste noch like goed útsliept as eren ik rop myn wurden werom, hear!

LYS

Den karstou it goed hwet ik foarstel?

GABE.

Wis en donders, mar mei ik earst noch hwet sizze?

LYS.

Jawol hwet is dat ?

GABE.

As wy hjir de hiele joun bliuwe scille, den scil ús de mage op 't lêst wol bigjinne to jûkjen ; wy habbe noch al in aerdich sûpke hawn, it scoe mûlk wol goed wêze, dat wy ek hwet dregers yn de mage krigen.

LYS.

Der hestou gelyk oan, mar ho scille wy dat ha ?

GABE.

Der wit ik wol rie op, 't is nou noch net sa let ik koe wol efkes nei 't doarp tarinne om in healpoun spek en foar twa dûbeltsjes stuten to heljen, den habbe wy to minsten hwet. Dou kinste sa lang allinne de wacht wol hâlde.

LYS.

Ja, mar dat bitrou ik dochs net rjucht.

GABE.

Hea, hwêrom net ?

LYS.

Ik bin bang datstou jenever keapeste foar it jild, dat ik dy mei jou, hwent it is mar net oars, dou lêste it al to graech.

GABE.

Hear ris, Lys ! ik wol der nou net lik om wirde, nei dat wy sa koartlyn de frede wer sletten ha ; mar stel my ris op de prûf en jouw my krekt sa folle jild mei as ik nedich ha ; dou seilste sjen, dat 'r iten foar mei komt.

LYS.

Nou hawar den, (*hja telt Gabe it jild ta*) der binne fjouwer dûbeltsjes, sa komt it krekt út, twa foar 't spek en twa foar de stuten ; gean nou mar gau hinne en ringen wer komme, hear !

GABE.

Jawis! ik bin hjir mei in tongerslag wer. (*of.*)

LYS, (*allinne, rint hwet hin en wer.*)

Nou koe ik, ûnderwiles as Gabe nei bûren ta is, oars noch wol efkes hjir aef der sjen as 'r earne ek hwet is to finen; hjir allinne to sitten, dat forseelt mar. Kom, mar de hoeke fen de thûn om en nei de foardoar fen mynhear Krolsma ta. Ik seil my der foar dwaen as in onfoech swak minske dy 't troch de tredde dei's koarts tige yn 't lijen is en nou hast net fierder komme kin. Den seil ik hjar wol by 't herte krije en kin ûnderwiles wol ris om my hinne sjen, as 'r joun by tsjuster ek hwet is to fangen. De knipers matte mar op 'e rêch en Gabe syn hânskrobbers seil ik sa lang mar efter dy beammen bergje. (*Hja docht sa, mar mei dat hja de hânskrobbers efter de beammen bergje seil sjocht hja Anke en Jetske dêr ek; hja stapt fen kjeltme wer torêch en docht in wylde gjalp. Anke en Jetske komme nou ek wer foar 't ljocht; Jetske skoarfoetsjende en alhiel oertsjûr, mar Anke moedich en dryst.*)

ANKE, (*hja giet rjucht op Lys ta en seit:*)

Hwêrom wirde jy sa kjel fen ús, minske?

LYS, (*stjitterjende*)

I ik wird net kjel fe en jimme.

ANKE

Hwêrom diene jy den san wylde gjalp en stapten jo sa gau torech?

LYS, (*is hjar sels al wer master.*)

Der sprong in grouwe pod by my op en dêr bin ik sa eangstich fen.

ANKE, (*mei oandriuw wylst hja noch neijer op Lys ta giet:*)

Dat is net wier, Lys! dat binne mar praetsjes om ús om de thûn to lieden.

LYS, (*sabeare forwûndere.*)

Lys! sizze jo, sa hjit ik net, minske!
dêr binne jy mis mei.

ANKE.

Der bin ik net mis mei, ik seil jou wol mear sizze
jy hjitte Lys en jo bynamme is „de gnobster.”

LYS, (*forheftich.*)

Hwet sizze jy der? pas op, hwet jo sizze, hear!

ANKE, (*mei noch mear neidruk.*)

Ik siz fen „Lys de gnobster” net san moaije namme,
in 't wier?

LYS.

En ik siz yet ris pas op hear! Meitsje net, dat
myn bloed sûpe wirdt, ik kin allinne tsjin jimme beide
oer net folle bigjinne, mar sa dalik komt hjir immen dy 't
mei my reisge is en den seil it op jimme lân waeije.

JETSKE, (*bang, lukt Anke oan de klean.*)

Anke, hâld jo mar stil en lit ús hjir wei gean.

LYS, (*tsjin Anke*)

Krekt sa, jongfaem; lit in earme stumper, lyk as ik
bin, mei rêst. dat is folle better. Jy lykje noch al meilijen
mei in earm sloof to hebben; . . . dat komt fêst derfen dinne
dat hja net fen san hege kom ôf binne as dizze moaye faem,
(*Hja wiist hjirby op Anke.*) to minsten as 't er oan is to sjen

JETSKE, (*wylst hja Anke yetris
oan de klean lûkt.*)

Och toe, Anke! lit ús gean.

ANKE.

Né, Jetske, dat net! wy habbe goed heard en wy
witte nou hwet dit wiif yn hjar skild fiert. Ik lit my troch
hjar praetjes, ho moai aef ho mâl dy ek binne, net misliede
en ek net bang meitsje. Wy habbe hjir tafallich eat heard
fen in greate misdied, dy 't al fiersten to lang yn 't tsjuster
bleaun is en dêr wol ik nou mear fen witte.

Lys.

Nou fetsje ik 'r neat mear fen hwet jy miene; jo hâlding en jo warden binne my suwer in riedling.

ANKE

En jou hâlding en jou warden, tsjûge beide, dat jo in trochtrape dogeniet binne

JETSKE, (*earnstich*)

O, Anke! hâld doch op.

Lys, (*tsjin Anke*.)

Ik mocht om dy lije, dat myn frjeun mar kaem om dy eris tige ou to ranseljen, mar den scoe de goede it mûlk mei de tsjoede omtjilde matte en omdat ik net ha wol, dat dy oare jongfaem, dy 't my noch al goedlik ta liket, ek in triuw kriget scil ik mar hinne gean. (*Hja kriget hjar knipers en hân-skrobbers op en scil foart gean, mar nou giet Anke hjar ringen yn 'e wei stean en jout hjar in triuw, hwêr troch hja op de bank tolanne komt.*)

ANKE, (*seit der by*)

Né, Lys! sa komme jy net fen ús ôf.

Lys, (*springt wer oerein en driget*
Anke mei hjar bosk knipers
dy 't hja yn de hân het.)

Lap dat yet ris, den slach ik dy blyn

JETSKE, (*alhiel oertsjûr.*)

O, Anke! myn bêste Anke! . . . ik kin jou net mear; . . . sjoch dochs hwet jy dogge

ANKE, (*hja bliuwt moedich stean*
en wardt Jetske ôf.)

Né, Jetske! ik scil gjin stap wike en Lys scil my ek net omtkomme.

Lys.

Dat scil ik dy oars bitsjutte. (*Dermei ûnderhellet hja de hân mei de knipers der yn om Anke in goede mep to jaen, mar nou springt Jetske twiskenbeiden om Anke to bifeili-*

gjen en fangt de slach op dy 't sa bot oankomt dat hja op de bank del falt. Dalik kriget Anke hjar beet om to sjen ho 't mei Jetske is en dêrfen makket Lys brûkme om út 'e wei to kommen, mar nou komt Lolke, Anke hjar oanstearde, op en giet Lys yn 'e wei stean)

LOLKE, (*fiert Lys torêch*)

Hwet is hjir bard ?

ANKE, (*hja heart Lolke syn stemme sjocht op en seit :*)

Lolke ! jy der ? pak dat wiif en pas op, dat hja net foartrint

LOLKE.

Mar ik freegje yet ris hwet is hjir bard ?

ANKE.

Dat seil ik jou sizze, as ik earst Jetske wer hwet ta hjar sels ha. (*Hja is ûnderwiles drok mei Jetske beusich mei rûkersgoed en sahwet hinne. Lys bisiket it yet ris om Lolke to omtkommen ; dit sjocht Anke en dêrom seit hja, rimpen :*) Pak hjar, Lolke ! (*Lolke seil dat dwaen mar nou seit :*)

LYS, (*drigjende mei in âld mês yn de hân.*)

Kom my eris oan !

LOLKE.

A soa ! is it sok wirk, kom ! den mat ik mar oare metten mei jou meitsje (*Hy pakt Lys dalik by de pols en knypt hjar dêr sa yn dat hja, ten pine, it mês falle lit ; mei de oare hân hellet Lolke in ein tou út de bûse en seit :*) Ik haw oan dit tou in kaeltsje yn it lân brocht, nou kin dat foar jou moai tsjinst dwaen. (*Dermei bynt er Lys oan de beam fêst.*)

LYS, (*lammetearjende.*)

Och, myn goede minsken, hwet wolle jimme dochs mei my ! ik doch ommers nimmen kwea.

LOLKE.

Ik kin 'r ek net sa tolle goed ynsjen, dat hja de iene mei de knipers ranselje en de oare mei it mês drige.

JETSKE, (*is underwiles wer ta hjar sels kommen, hja stekt de holle op en seit:*)

O, Anke! is dat wiif al foart?

ANKE, (*wylst hja Jetske yet ris rûke lit:*)

Foart is hja noch net, Jetske! mar hja is ûnskealik makke; Lolke het hjar oan de beam fêst boun.

JETSKE, (*forwûndere riist noch fierder oerein*)

Lolke, sizze jy, is dy hjir?

LOLKE, (*komt nou neijer.*)

Ja, Jetske; it tafal het my hjir hinne dreaun en ik leau, op 'e rjuchte tiid.

ANKE, (*bliid en bimoedigjend.*)

En nou is jo lijen út, Jetske! wy witte nou hwa Theunis bistellen het en wy scille hjar oan 't gerjucht oerleverje.

JETSKE.

Och, lit dat sloot mar rinne, Sibbele swalket, as er noch libbet. dochs yn de wide wrâld om hwêr earne witte wy net en nou het it libben foar my ek gjin waerde mear. Hwet helpt it my as dit minske nou noch straffe kriget?

ANKE.

Net sa moedleas, Jetske! de holle omhegen der komt ljocht yn de takomst, alles kin noch torjuchte komme.

LOLKE.

Ik leau, dat it ek al to let is, Jetske, om Lys rinne to litten; (*hy wiist mei de iene hân de wei út.*) Sjoch der komt Gabe oan, mar hy sit ek al like goed oan 't lyntje as

syn wiif; de fjildwachter is by him en het him to pakken. (*Lys sjocht ek út en wirdt nou tige únrêstich.*)

ANKE, (*sit noch altyd by Jetske
mar giet nou oerein en
by Lolke stean.*)

Den het dy grif ek wer in fyt útewei rjuchte, oars hienen hja him net oppakt, sa komt âld en nij by'noar. (*Tjin Lys*) Hja moasten Gabe bêtter ûnderjuchte ha, Lys! hy liket lang sa liep net to wêzen, as jy.

LYS.

Och, sloof, ik ha jou dat niis al sein ik hjit net Lys, en ik kin ek gjin Gabe, ik bin in earme widdou, jimme habbe in forkearden foar.

ANKE.

Ik leau jerne, dat wy in forkearden foar ha in bêsten to minsten net. (*Nou komt de fjildwachter op mei Gabe, dy 't de hannen op 'e rêch fêst boun binne en tige stuitet.*)

DE FJILDWACHTER.

Goe'n joun, meinoar; kom, dat liket wol ridlik it wirk der 't ik om útstjûrd bin is my maklik makke, it wiif fen dizze man moast ik mei him opsykje en as ik my nou net forsjoch, den is hja der al oan dy beam fêst boun.

GABE, (*sjocht Lys nou ek en seit
op syn dronkenman's.*)

Hea . . . ea . . . ea, . . . Lys! . . . sistou . . . e . . . ek oan 't lyntsje?

LYS.

Hwa bistou? . . . ik kin ky net!

GABE.

Kinstou . . . dyn . . . ei . . . eigen . . . be . . . be . . . bêste Gabe net mear . . . seistou, . . . bi . . . istou . . . den sa dronken, Ly . . . ys? Fij . . . ij . . . dou mei . . . eist dy wol . . . hwet ska . . . amje, . . . dou wie . . . ierst altyd

sa lilc op my as ik eris i . . . in slokje kriich . . . e . . . en
 nou biste sels . . . noch folle . . . mi . . . inder. Ik kin
 dy . . . y . . . nou ek net hwet dree . . . eechs yn de mage
 jaen; . . . hwent wiste, . . . ik hie . . . ie . . . foar it jild
 in slokje kea . . . eape . . . en moast do . . . o . . . wol
 hwet stuten . . . lie . . . iene en dêrfoar ha . . . aw hja my
 nou to pa . . . akken nomd.

Lys

Dou biste in skiep.

GABE.

Sa . . . a . . . goedlik i . . . in 't wier?

It Girdyn falt.

5de Bidriu w.

De ûnskild oerwint.

It toaniel is wer it selde as yn 't trêdde bidriu w, de wen-keamer fen Oege Sibbeles en Wikjemoai. 't Is op in neimiddei, fjouwer wike letter.

JETSKE, *de wees, sit allinne by de tafel to breidsjen, sa wirdt it girdyn ophelle.*

JETSKE, *(yn hjar deise klean, sjocht op en leit it breidsjen del.)*

Allinne thús! . . . hwet is dat forfelend. Wikjemoi het oars noch net sa lang foart wêst en hja mat 'r is út, dat sloof, dat docht hjar goed. Hja scil, tink ik, wol nei 't lân kujukere wêze, Oege to miette. As dat eris wer bardt, den gean ik mei hjar, den mat de doar sa lang mar yn 't slot; ik haw 'r in mier oan om allinne yn 'e hûs to wêzen. Eren joech ik dêr neat om, mar sûnt Theunis my hjir sa oerfallen is. bin ik jimmer sa eangstich as ik allinne bin. (*Hja breidet wer in mannich stekken en hâldt hjar efkes stil* *) 't Is oars to bernaffich om der nou noch skriten fen to wêzen; 't is ommers al langer as fjouwer jier lyn, dat dat bard is en Theunis swalket fier fen hûs yn de wide wrâld om, . . . dy kin my neat dwaen. (*Hja breidet yet hwet*.) . . . Theunis foart en Sibbele foart en fen Sibbele hast nea mear tiding! . . . as hja elkoar is metten, den gong it nea goed. Mar de wrâld is sa great, . . . dat scoe al wûnder treffe matte (*Hja breidet wer*.) As wy nou mar wisten hwêr earne Sibbele wier, den koenen wy oan him skriuwe en den koed 'r thús komme, hwent hy kin hjir nou syn holle mar wer dryst opstekke; de minsken witte nou allegearre, dat er

*) Eltse bar hjirnei, swijt hja efkes ûnder it breidsjen.

ûnskildich is en nimmen seil 'r him mear op oansjen. (*Hja bigjint wer to breidsjen.*) 't Giet my to minsten sa. Myn frjeunen binne allegearre sa swietsjeswei werom kommen en sy, dy 't my yn myn lijen it measte skouderen, biiverje hjar nou it measte om my oan to heljen. 't Is as hja wer goed meitsje wolle, hwet hja eren oan my misdien ha. Och, ja! . . . de minsken binne oars net sa min. (*Hja breidet wer in mannich stekken.*) Sa is 't den ris de iene en den wer de oare syn bar; elts kriget syn diel yn dit libben, ek fen 't lijen. Nou 't de loksinne foar my en foar Sibbele syn âlden, wer in ljochtstrieltsje oer het, nou het hja hjar foar omke Geale en moike Klaske forskûle. Earst wier de ûnsedige forhâlding twisken Theunis en Sjouk in greate tsjustere wolke hwêr de sinne hjar efter forskûle; dêrnei de flucht fen Theunis en nou doare hja de eagen alhiel net mear nei de sinne opslaen, nou 't hja witte, dat ik ûnskildich sa lit ha en hja dêrfen foar in great diel de skild drage. 't Is as hja minske-skou wurden binne, de moed liket 'r alhiel út to wêzen. Hja litte de hannen slop hingje en de boerkerij rekket alhiel yn 't efterst. 't Mat hird foroarje, oars reitsje hja noch alhiel yn lijen en earmoed, as hja to minsten yet hwet libben to goede ha; mar dat koe wolris net sa lang mear dûrje. 't Is hjar oan to sjen, dat it hjar nei giet; hja likje âld boppe hjar jierren en wirde griis foar hjar tiid. (*Hja breidet wer.*) Ik mat moarn wol ris wer by hjar sjen, ik haw 'r yn gjin wike wêst en hja binne myn help nou sa nedich. 'k Kin sjen, dat it hjar goed docht as ik gau ris by hjarren kom; hja witte wol, dat ik hjar alles forjown ha en dat ik nea forjitte kin ho folle goed ik eren fen hjar hawn ha. Wol jerne scoenen hja wolle, dat ik wer by hjarren kaem to wenjen, mar dat kin ik nou net dwaen. Dat kin ik net dwaen om Sibbele syn âlden. Dy hadde my al langer as fjouwerjier as in eigen bern bihaunele yn de tiid hwêryn ik oars binei fen elts forlitten wier en nou scoe it ûntankber fen my wêze, as ik by hjarren

wei gong; to mear, omdat Wikjemoi sa folle swakker wirdt en hja dêrtroch allinne de hûshalding net mear nei komme kin. Wier Sibbele nou mar wer thús, den koe dy wol op hjar passe en ik nei omke en moike gean, mar sa lang as dat sa net is, mat ik myn tiid mar hwet twisken hjarren fordiele Ja, wier Sibbele mar thús! mar mûlk komt dy nea werom. Mûlk libbet er net mear, omdat wy yn lang gjin tiding ten him hawn ha Ik kin it net leauwe dat er ús, syn âlden en my, forjitte koe. (*Hja leit it breidsjen del en giet oerein.*) Né, dat koe Sibbele net dwaen, dêr kin ik him to goed foar, mar sa folle wierskienliker is it, dat er wei is!!! (*Hja wirdt tige moeilik en faget mei de skeldoek de triennen út de eagen, einliks bikomt hja wer en grypt hja wer nije moed.*) Mar ik mat my mar sterk hâlde, is 't net om my sels den om Oege en Wikjemoi. (*Hja rint hwet hin en wer.*) Hwet bliuwe Oege en Wikjemoi lang út, ik mat wol ris nei hjar útsjen (*Hja giet nei de doar docht dy op en sjocht út, mar komt foart dêrnei werom, hja seit:*) Ik sjoch hjar noch net, mar dêr komt in oaren oan, ik scoe wol sizze, dat it de postrinder is; mar hwet scoe dy hjir dwaen matte? Wy krije binei nea in brief, aef scoed 'r mûlk ien fen Sibbele ha? Och! hwet wird ik raer scoe 't ek ris in dea biricht fen him wêze kinne? O! dy slach scoe to swier wêze en ik bin hjir mar allinne!!! (*Hja giet nei de tafel, hâldt hjar dêroan fêst en falt op 'e stoel del. Hja boarst yn triennen út. Nou wirdt 'r oan de doar roppen.*)

Folk yn?

JETSKE, (*wol opstean gean, mar falt wer torêch, hja seit súntsjes.*)

O! ik kin net

(*Der wirdt yetris oan de doar roppen.*)

Folk yn ?

(*In nije set fen Jetske om op to stean lokt hjar like min.*)

JETSKE, (*wylst hja de rjuchter hân
op 't herte leit :*)

O ! myn earm herte, hwèt jaget my dat !

(*De postrinner foar de oarde kear gjin andert krijende,
smyt in brief de keamer yn en lûkt de doar mei alle ge-
weld ticht.*)

JETSKE, (*komt dêrtroch wer hwet
ta hjar sels.*)

Bliid, dat er foart is, nou hoech ik my to miusten net tsjin oer de postrinder to formanjen. (*Hja sjocht om hjar hinne en sjocht de brief lizzen.*) Dêr leit de brief, aef ljeaver, 't briefke, hwent it liket my ta, dat it mar in lytsen ien is ; dat jout my wer hwet moed, hwent as 'r fen, aef oer Sibbele wier, den scoed 'r wol greater wêze. (*Hja giet oerein*) Kom, ik mat de dryste skoer mar wer oandwaen en eris sjen oan hwa dat briefke heart, oan Oege en Wikjemoi, aef oan my. (*Hja giet nei de brief ta, kriget dy op en sjocht nei 't adres.*) 't Is mines, myn namme stiet 'r op en hy komt ek net fier wei, hwent der stiet mar ien postmerk op, dat fen ûs eigen doarp. Fy ! hwet kin min yen al foar neat oerstjûr meitsje. (*Hja sjocht yet ris nei 't adres*) Nou sjoch ik wol hwêr 't er weikomt, hy is fen Anke, 't is dâdlik hjar hân Fij ! fij ! dat ik dat net earder sjoen ha, hwet kin min yen sels al forby rinne Mar hwet nij's scoe Anke wol hawwe ? ik mat wol ris sjen. (*Hja makket de brief iepen en lêst :*)

Bêste Jetske !

Ik mat jou nedich is sprekke, hwent ik haw in boadskip oan jou, dat gjin útstel mear lije kin Dêrom kom ik hjoed noch, tsjin de joun, by jimmes Ik kom net let en bliuw mis- skien hwet lang, om 't is moai waer en 't wol wêze kin, dat Lolke my wer hellet Jy matte it net ousizze, hwent dat

helpt jou neat, we komme dôchs en 't is dêrta ek al to let.
As jy dit briefke krije, den bin ik mûlk al ûnderweis.

Nou, ta straks den

JOU ANKE.

(*Hja docht it briefke ticht en triuwt it by 't jak yn, hja seit:*) Nou! nou! dat is de stôk mar by de doar, hear! Net ousizze, skriuwt hja hwent dat helpt neat. Ik mat it den mar nimme sa 't is, mar den mei ik wol gau hwet oan 't oprêdden; it is hjir tsjinswirdich neat net himmel en as Lolke joun ek komt Fy! hwet mat min al raer hinne en wer kinne Niis alsa wier ik sa oerstjûr, dat ik hast op myn skonken net stean koe en nou mat ik yn ienen sa yn 'e skrep om hjir alles in bytsje eptich to krijen. Wier Wikjemoi nou mar thús, den koe dy my noch wol etkes helpe Mar komoan, dat praten jout ek allegearre gjin byt it mat mar handich oan 't wirk. (*Nou himmelt hja de tafel ou en berget hjar breidsjen op.*) Hwet boadskip Anke ris habbe scil, dat scil my ris lêste. (*Dêrnei wriuwt hja de stoellen en stoven ou.*) 't Scil wol oer hjar troujurk wêze, tink ik, mar dêr is oars ek net san haest by. (*Hja bigjint it hús oan to feijen en ûnderwiles komme Oege en Wikjemoi op. Oege yn syn wirkpak en Wikjemoi hwet forklaid.*)

WIKJEMOI, (*sjocht Jetske skreppen.*)

Hwet nou, Jetske! binne jy op nij bigoun to himmeljen? haw ik it to moarne net goed dien?

JETSKE.

Ei ja, Wikjemoi, dat skeelt oars sa folle net; as wy mar mei ús eigen folk bliuwen, den koe it sa wol; mar wy krije joun koffydrinkers en dêrom woe ik it yet mar efkes oer-dwaen.

WIKJEMOI.

Krije wy koffydrinkers? wol forbaesd! dêr habbe jy my ommers neat fen sein.

JETSKE

Dat koe ik ek net dwaen, hwent ik wit it sels noch mar krekt.

WIKJEMOI.

Soa! den is't hwet oars, is 't hjir den niis alsa oansein?

JETSKE.

Ja en né, ik haw in briefke krige oer de post.

OEGE.

Hea sei! hwa komme den, Jetske?

JETSKE.

Ei! 't is Anke mar, hwet het dat fanke my in skrik op 't liif jage, mei hjar briefke skriuwen.

WIKJEMOI.

Ho sa?

JETSKE.

Wol! dat briefke waerd my broecht troch de postrinder en jimme witte wol, as dy hjir komt, den bin ik jimmer sa oandien.

WIKJEMOI.

Ja, 't is ek sa, mar mat 'r nou sa heistere wurde allinne omdat Anke hjir komt?

JETSKE.

Né, dêr is 't allinne net om, hja skriuw my, dat hja hwet lang bliuw en dat Lolke hjar mûlk wer helle.

WIKJEMOI.

Soa! den is 't hwet oars; mar hearink, Jetske! ho seil dat komme! wy habbe neat yn 'e hûs. gjin inkeld stikje koeke en der is ek neat yn 't fleske. Jy mochten it wol ousein ha.

JETSKE.

Dat koe my neat helpe, hwent Anke skriuw my, dat ik dêr wol frij fen koe, omdat hja den lykwols kamen

OEGE.

Den wier dat de stôk mar by de doar, nou, ik mat sizze: dat is ek mar it bêste as min soks yn 't sin bet.

WIKJEMOI.

Jy habbe goed praten, Oege, mar as jy 'r sa folle mei út to stean hiene as wy, den scoenen jo ek wol oars prate. As wy neat op 'e tafel ha en de lju dêrom net fetsoenlik ûntfinse kinne, den krije wy dêr de skild fen.

OEGE.

As 't dêr om is, den wit ik 'r wol rie op; den seil ik wol efkes nei bûrren ta om ien en oar to heljen

WIKJEMOI.

Nou, dêr scoene jy my in hiele doarn mei út 'e foet helje. As jy dat dwaen wolle, den haw ik 'r frede mei.

JETSKE

'k Scoe oars wol sizze, dat ik mar efkes hinne moast, hwent it begruttet my, dat Oege nou dalik al wer foart mat, mar ik bin ek bang, dat Anke ringen komt en den kin Wikjemoi allinne de boel sa gau net ré

OEGE.

Né, dat kin net; jimme matte hjir togearre ien en oar mar hwet rêdde en den gean ik efkes om boadskippen Hwet scoe dat, san kuijerke foar san jongkeardel, as ik bin! . . .

(*Wikjemoi en Jetske laitsje hjirom.*)

WIKJEMOI.

Wol! wol! min scoe sizze hwet noch in forbiëlding, net? Mar dat is nou dêr oan ta; as jy hinne scille, den mat jo earst in oare broek en fesje oandwaen en dêr jou nije kile oerhinne. Doch dat mar gau, den seil ik jou ûnderwiles in boltsje smare, den kinne jy dat earst opite.

OEGE.

To den mar. (*Of; Jetske is ûnderwiles drok oan 't op-rêdden, de learen lape en de wriuwdoek geane oan ien wei hin en wer, den hjir oer en den der oer.*)

JETSKE, (*hja seit ûnderwiles:*)

Anke skriu w my, dat hja in nedich boadskip oan my hie, Wikjemoi.

WIKJEMOI, (*wylst hja in bolstje smaert*)

Soa, bern! hwet scoe dat wêze kinne?

JETSKE, (*jimmer troch arbeidsjende.*)

Ja, dat freegje ik my sels ek eltse bar ou, dêr mimerje ik de hieltyd oer.

WIKJEMOI.

't Scil wol oer hjar trouwerij wêze, tink ik. (*Hja makket ûnderwiles de koffy rê, set kopkes en pantsjes út en de klintsjepot op 'e tafel.*)

JETSKE.

Dêr haw ik ek alris oer praktisearre, mar dat kin ik oars ek hast net tinke, hwent hja wit wol, dat ik dêr mar lêst fen ha.

WIKJEMOI.

Och, hwêrom! As min sels net krije kin hwet min winsket, dêrom hoecht min in oar syn lok noch net to binjen.

JETSKE.

Mar dat doch ik ek net, Wikjemoi! ik winskje Anke en hjar jerne alles ta hwet mar goed is, mar dat nimt net wei, dat it my swier falt, dat ik sels dat lok net hawwe mei.

WIKJEMOI.

Mar alle hoop is ommers noch net wei, Jetske!

JETSKE.

Né, dat is wol sa, mar dôchs wirdt myn hoop hast alle dagen lytser. 't Is mûlk net goed, dat ik it siz, mar dy ûnsikere tastân is binei net mear to dragen

WIKJEMOI.

Kom! kom! sa meije wy net. Wy witte wol net ho 't mei Sibbele is, mar dat syn ûnskild oan 't ljocht komd is dat is al ien greate treast. Wy kinne him folle gerêster neisjen, as Gealeboer en Klaske it hjar jonge dwaen kinne.

JETSKE.

O, ja! dat is ek sa. (*Hja wriiwt en himmelt ûnderwiles noch troch.*)

OEGE, (*komt wer op yn oare kleam.*)

Nou bin ik al ré, wyfke! hwet mat 'r nou helle wirde?

WIKJEMOI.

Dat scil ik jou sizze, mar gean earst efkes sitten en yt den jo boltsje op. den scil ik jou ris ynjitte. (*Oege giet sitten en byt yn syn boltsje en Wikjemoi jít yn. Hja seit ûnderwiles:*) Jy matte twa dûbeltsjesse koeken mei nimme, in krintebôle en in wite bôle, in healfean twiebakken en foar in dûbeltsje sigaren, fen dy bêste, dy 't sa lekker rûke, kanielsigaren leau 'k as 't binne, foar 't stik in cint. Ik wol net fen dy healecintesse habbe, dat is fen dat minne tûch, dêr stjonkt in dei letter it hiele hûs noch fen Den mat 'r ek noch in heale flessefol barndewyn by sûker ha wy noch wol, leau ik Nou, scoene jy dat allegearre omthâlde kinne?

OEGE, (*wylst er syn koffy op drinkt.*)

Dat scil 't wol, tink ik.

WIKJEMOI.

Lit it my den ris hearre.

OEGE.

Ik mat helje (*Hy bitinkt him efkes.*) twa dûbeltsjesse krintebôllen, in healfean wite bôllen twa twiebakken foar in dûbeltsje cintesse kanielkoeken gjin heale cintesse in haelfleske fol bêste barndewyn mei sigaren

WIKJEMOI.

It is al fier mis, ik tocht it wol, dat wirdt sa allegearre gjin byt To, Jetske! skriuw it efkes mei potlead op in stik pompier, oars komt it allegearre forkeard út. Der leit wol in ein potlead en in thépûde yn 't tafelslaed.

JETSKÉ.

Kom, Wikjemoi ja dat liket my better ta. (*Hja siket potlead en pompier út it tafelslaed en bigjint to skriuwen.*)

WIKJEMOI, (*wylst hja Oege yetris ynjit.*)

Goed dûdlik, hear! hja matte it goed lêze kinne

JETSKE.

Ja, Wikjemoi! dêr seil ik wol foar soargje.

WIKJEMOI, (*hja kriget in greate earmkoer en set dy by Oege del.*)

Nim dy koer mar mei, dêr kin alles wol yn. (*Hja rikt Oege jild ta, in goune en in heale goune.*) En dêr is jild, dêr kinne jy alles wol mei bitelje, . . . ik wol gjin skild yn 'e winkels habbe, dat komt yen ornares djûr te stean (*Oege wol it jild oannimme mar Wikjemoi lûkt it werom en seit:*) Né, hou! ik wit yet better rie; ik seil it jild as Jetske it skriuwen dien het yn dy pûde dwaen en den sa yn 'e koer lizze, den kin it to minsten net wei wirde.

JETSKE. (*het it skriuwen dien.*)

Nou stiet alles 'r op hwet jo sein ha, Wikjemoi! wol ik it jou efkes foarlêze?

WIKJEMOI.

Dat kin wol.

JETSKE. (*lêst*)

Twa dûbeltsjesse koeken, in krintebôle en in wite bôle, in healfean twiebakken, foar in dûbeltsje bêste sigaren en in heale flesse fol barndewyn . . . Is 't sa goed, aef wolle jy 'r noch mear by ha?

WIKJEMOI.

Jy moasten 'r noch al by skriuwe, dat it kanielsigaren wêze matte fen 't stik in cint. Oars stopje hja Oege fen dy stjonkstokken yn 'e hannen. Dêr moasten ek noch al foar in stûr lange pipen by en in fean bêste blanke tabak.

JETSKE.

Kom! den seil ik dat 'r noch by skriuwe. (*Hja biggint wer to skriuwen. Oege drinkt ûnderwiles syn koffy op.*)

WIKJEMOI, (*rikt Oege in wiete skûtel-
doek oer en seit:*)

Fei jou dêr earst noch hwet mei om 'e holle, jy binne neat
net himmel yn 't oanlit.

OEGE, (*krijet de skûteldoek oan en
rost him dêr tige mei om 'e
holle, dêrnei seit er:*)

Is 't nou goed?

WIKJEMOI.

Ja, it liket to minsten hwet better, mar jy sitte ek raer yn
't bird; as 't jou net to folle tiid ounimt, den moasten jy jo
yn 'e bûrren mar efkes skeare litte; . . . dêr seil fen 't jild,
dat jo meikrije, wol in botsen oersjitte, tink ik.

OEGE.

As jy dat sa ha wolle, den wol ik dat wol dwaer, mar dat
hie ik oars sels ek wol fortsjinje kinnen.

WIKJEMOI.

Dat is sa, mar dêr habbe jo nou gjin tiid ta, lit it mar
efkes yn 'e bûrren dwaen.

OEGE

Bêst, hear!

JETSKE, (*hja leit it potlead del.*)

Nou is 't leau ik, yn oarder, Wikjemoi! wolle jy it earst ek
noch ris sjen?

WIKJEMOI.

Né, dat hoecht net, it seil nou wol goed wêze, dat bitrou
ik wol. (*Hja krijet de pûde oan, docht it jild dêryn en leit
it yn de koer. Dêrnei jout hja de koer oan Oege oer en
seit:*) Hawar, nou mar op reis.

OEGE

Kom, ik bin ré, as ik myn stôk noch ha.

JETSKE.

Den seil ik dy wol gau krije. (*Hja giet ôf om de stôk to
heljen en ûnderwiles stiet Wikjemoi by Oege en himmelt*

syn klean mei de hân noch hwet ou. Jetske komt werom mei de stôk en seit:) As 't jou bleaft, dêr is de stôk al.

OEGE.

Moai sa, den gean ik mar. (*Hy giet*)

WIKJEMOI.

Net lang bliuwe, heit!

OEGE.

Né, ik seil hinne rinne en werom fleane.

(*Wikjemoi en Jetske laitsje hjirum.*)

WIKJEMOI.

Nou matte wy ús ek hwet forklaeije.

JETSKF.

Ik to minsten, mar as jy in skiene skeldoek foar dogge, den is 't goed. Doch jy dat earst mar, den seil ik ûnderwiles ien en oar noch hwet foarnoar skikke, de stoellen to plak sette, waerme stoven ré meitsje en de nije matsjes oer de fier lizze.

WIKJEMOI.

Nou, hwet mat it allegearre yn 'e es, oars net? . . . Mar jy matte it nou mar witte, ik seil jou sin dwaen. (*Of*)

JETSLE, (*allinne*)

Si soa, nou noch stoellen en stoven ré sette en den bin ik 'r hast (*Hja docht dat en leit ek de nije matsjes oer de fier: hja seit ûnderwiles:*) As ik my den dêrnei ek hwet forklaid ha, den kinne wy mar sitten gean en op Anke wachtsje. 'k Seil earst noch efkes it paed út sjen, as hja der ek oankomt; dat seil net lang mear dûrje, tink ik. (*Hja giet nei de doar en sjocht út. Foar dêrnei komt hja werom en seit:*) 'k Leau wrachtsjes, dat hja der al oan komt, . . . jonge, jonge! . . . en ik mat my noch alhiel forklaeije en Wikjemoi is ek noch net ré . . . Nou, dat is net oars, den het hja de keamer sa lang allinne, . . . in lyts bytsje straffe foar hjar dryst skriuwen mei ek gjin kwea. (*Of. Nei in amery komt Anke fen de oare kant op.*)

ANKE, (*hja ropt oan de doar.*)

Mei ik 'r wol yn komme?

JETSKE, (*fen efter do skermen wei.*)

Né! hwent der is net ien thús.

ANKE, (*laitsjende wylst hja ynkomt.*)

Dat sjoch ik, mar it liket my oan alles wol ta, dat 'r al goed forwachte wurde, dêrom seil ik ek mar sa frij wêze en kom yn, ik kin my wol in amerij allinne bihelpe (*Nou makket hja hoedsje en mantel los en ûnderwiles komt Wikjemoi op.*)

WIKJEMOI.

Joun, Anke! kom binne jo der al? . . . dat meitsje jy nou eris fiks.

ANKE.

Ja, goe'n joun, Wikjemoi, . . . ho is 't mei jou?

WIKJEMOI

Dat skikt wol en mei jou is 't ek goed liket my ta. (*Hja kriget Anke hjar hoedsje en mantel oan en seit:*) Jouw dat my mar oer, den seil ik dat efkes yn 't keamerke bringe; sykje jy den wiles mar in plak. (*Wikjemoi docht dat. Anke strykt ûnderwiles foar de spegel hjar hier hwet torjuchte forskikt hjar tipdoekje hwet en sa mear. Underwiles komt Wikjemoi wer op.*)

WIKJEMOI.

Sitte jy nôch net, binne jo net wirrich?

ANKE.

Ei né, hwef scoe san kuijerke foar san jong faem as ik bin? . . . Mar hwêr wolle jy my habbe; ik mat 'r mar net sa fier yn op, ik mei 'r jerne is útkomme kinne.

WIKJEMOI.

Gean den mar sitten, hwêr jo 't ljeafst wolle.

ANKE.

Den hjir mar. (*Hja giet op 'e stoel sitten dy 't fierst oer it toaniel stiet oan de efterkant fen de tafel. Wikje-*

moi giet neist hjar op de oare stoel sitten, neijer nei de skermen ta, oan de selde kant fen de tafel)

WIKJEMOI.

Is 't mei heit ek goed, Anke?

ANKE.

Ja, sa bêst foaral de groetenisse.

WIKJEMOI.

Tankje, en mei Lolke fen sels ek, dy komt hjir ek, in 't wier?

ANKE.

Dat hienen wy al sa steld, mar hy het my nies alsa witte litten, dat er ûnforwachts in útfenhûzer krige het; ik wit net as er nou wol kin.

WIKJEMOI.

Wol, hwêrom net, hy moast dy útfenhûzer mar meinimme, to minsten as dy net to heech is om yn ús nederige wente yn to gean.

ANKE.

Dat haw ik ek sein, Wikjemoi, ljeaver dat, as alhiel weibliuwe.

WIKJEMOI.

Den seille hja ek wol komme wol 'k leauwe: as jy dat sein ha, den doar Lolke net weibliuwe.

JETSKE, *(komt forklaid op, hja het it lêste fen it petear heard.)*

Soa! tinkt Wikjemoi den, dat Anke, Lolke al sa goed ûnder it plak het? Nou, hja doar wol hwet weagje, dat ûnderfine wy hjoed. *(Hja laket eris.)*

ANKE, *(springt oerein en fettet Jetske by de beide hannen.)*

Soa, Jetske! bêste frjeundin! binne jo dêr? Binne jy al wer thús?

JETSKE.

Ei, Anke; ik haw net foart wêst, ik rôp dat mar út gek-

heid. Ik bin sa bliid, dat jy hjir binne en dat Lolke ek komt; . . . ik hoopje, dat wy nou joun hwet wille mei'noar habbe meije.

ANKE, (*earnstich.*)

Ik ek, mar ik hoopje dêrby, dat dy wille net al te oerstjelpend wirdt (*Hja knypt Jetske dêrby tige yn de hannen en sjocht hjar lyk yn de eagen.*)

JETSKE, (*sjocht Anke tige forheard oan.*)

Hwet miene jy dêrmei, Anke! . . . As jo dat op jou âlde wize seijen, den scoe ik tinke, dat jy der de gek mei hiene, mar jy sjogge my dêr foar to dimmen.

WIKJEMOI.

Nou kom! gean nou mar sitten en jit eris yn, Jetske . . . Fij hwet binne jimme wûndere fammen, . . . jimmer sa fen 't iene yn 't oare. Min kin gjin heechte fen jimme hâlde. (*Jetske en Anke geane nou sitten; Jetske jit eris yn en Anke siket hjar breidsjen op. It petear wol in amerij net rjucht flotsje. Einliks seit Wikjemoi wer:.*) Der giet fêst in domeny foar by, ⁽¹⁾ ik woe wol, dat Oege mar hast thús-kaem, den hienen wy wer hwet nij's.

ANKE.

Hea ja, dat is ek sa . . . Oege kaem my ûnderwei's to miette en dy roun as in leep, ik haw him nea sa rinnen sjoen. Ik tocht earst, dat er my ousizze scoe, mar hy die 't him hast net ienris oantiid om my dei te sizzen; . . . efkes by my stean te bliuwen, . . . dat koe sa 't like alhiel net.

WIKJEMOI.

Soa, skrepte er sa? . . . nou, ik haw him ek oplein om gau wer thús to kommen. As dy beide feinten hjir komme, den mat er wer thús wêze, oars habbe dy 'r ek neat oan.

⁽¹⁾ In sprekward, dat wyl ris brûkt wirdt, as it yn in selskip in tiid lang stil is.

JETSKE.

Hwet sizze jo, Wikjemoi? as dy beide feinten hjir komme? Komme 'r den mear as ien, Anke?

ANKE, (*fleurich.*)

Ja Jetske, Lolke scoe noch mar in feint mei nimme, den wier alles yn 'e es, tocht my. Wikjemoi het hjar man, ik myn Lolke en den sjit 'r foar jou ek ien oer.

JETSKE, (*tige moeilik.*)

Och, Anke! doch my nou gjin lêst oan, den is ommers ús wille yn ienen wei. (*Hja giet opstean om hjar breidsjen to krijen.*)

WIKJEMOI.

Ei! 't is ommers mar in grapke, Jetske, en dat meije wij wolris hawwe; nim jo dat mar net sa nei. Anke mient it ommers jimmer sa bêst Kom, gryn nou mar net, dêr stiket oars neat efter, as dat Lolke in útfenhúzer krige het en dy komt joun mei, oars moast Lolke ek thús bliuwe. Is 't net sa, Anke?

ANKE.

Ja, Wikjemoi, mar as jimme ljeaver hadde, dat dy feinten hjir net komme, den gean ik hwet earder foart, hja komme my den wol to miette en kinne wer mei my nei hûs gean

JETSKE, (*giet wer sitten en bigjint to breidsjen*)

O ne, Anke! sa mien ik it net, nim my net kwea.

ANKE, (*tige frjeunlik.*)

Dat doch ik ek net, bêste Jets; ik wit wol hwet jou om 't herte leit. 't Wier better, dat ik jou frege om it my net kwea to nimmen, dat ik san pleager bin.

JETSKE.

Den nimme wy elkoar neat kwea, Anke. O! ik wit wol, dat jy it sa goed miene. (*Hja drinke eris op. Underwiles wirdt 'r oan de doar kloppe.*)

WIKJEMOI.

Der is ien oan de doar, Jetske; wolle jy eris sjen hwa 't der is?

JETSKE, (*wylst hja opstiet.*)

Ja, kom (*Hja giet nei de doar en ropt.*) Hwa is der?

In stemme bûten doar.

Goed folk! (*Jetske docht de doar op en nou komt in sjouwerman mei in koer mei goed op 't skouder op 't toaniel. Wikjemoi en Anke sa beare ek, sjogge tige forheard om hjar hinne.*)

DE SJOUWERMAN.

Hjir is in koer mei goed, dy moast ik hjir bringe.

JETSKE.

Hwêr komt dy wei, myn frjeun?

DE SJOUWERMAN.

Ja, dat wit ik net en dat kin ek neat skele, freegje ljeaver as 'r ek mear sokke binne.

JETSKE.

Mar binne jy net forbjistere? dy koer seil wol by in oar wêze matte.

DE SJOUWERMAN, (*hy sjocht nei it adres.*)

Soa! hjir stiet dochs dúdlik: Oan Oege Sibbeles en Wikjemoi, en ik miende, dat dy hjir wennen.

JETSKE

Ja, dat is ek sa.

DE SJOUWERMAN, (*haestich*.)

Nou, den is 'r to plak, goe 'n joun. (*Of.*)

WIKJEMOI.

Dat is in rare boel, mar scoe dy man net hwet ha matte, foar 't bringen, Jetske?

JETSKE.

Hy is al foart, Wikjemoi, (*wylst hja útsjocht* :) en hy rint as in hazze, 't is as hja him efternei sitte. (*Hja tilt de koer*

op en komt 'r mei by de tafel.) Hearink, hwet is dat frjemd, hwet scoe dêr efter sitte? (*Hja lêst it adres.*) En dochs heart it hjir it stiet hjir klear en bleat: Oan Oege Sibbeles en Wikjemoi en dêr stiet by; dalik net to iepenjen. (*Hja bisjocht de koer.*) De koer is ek forsegele mei read lak, sjoch mar.

WIKJEMOI.

Ja, fij! hwet is dat raer, ik wird 'r sikersonk oars fen yn 't liif 'k Woe wol, dat Oege mar thús wier.

JETSKE.

Ja, ik ek, ik bin 'r ek alhiel fen forbûke. As 'r ús mar wer net in nij ûnwaer boppe de holle hinget.

ANKE.

Ei, hwêrom! til dochs net jimmer oan 't swierste ein fen de balke en meitsje it lêst net greater as 't is. Gjin ûnnutte soargen foar de tiid.

WIKJEMOI.

Né, 't is ek sa, wy matte 'r mar yn birêste, hwet de Hear oer ús biskikt. (*Nou komt Oege wer op:*)

OEGE.

Joun, jimme, dêr bin ik al wer, Wikje?

DE OAREN.

Joun, Oege.

WIKJEMOI.

Kom, binne jy dêr?

OEGE.

Ja, haw ik net goed oppast?

WIKJEMOI.

Best, hear! jy meye eris wer om boadskippen, to minsten as alles goed útkomt.

OEGE.

Dat komt it en ik haw ek noch acht stûren jild oer hâlden, dêr is 't. (*Hy jout Wikjemoi fjouwer dûbeltsjes oer.*)

WIKJEMOI.

Dat komt krekt út. 'k Hie 't alris útrekkene, 't wier krekt ienentweintich en in botsen meinoar en dêr it skearen bij, dat makket twaentweintich Jy hadde dos wrachtsjes net ienris en stûr forsnobbe.

OEGE.

Nou, wer scoe dat ek goed foar wêze? It bigrutte my al enôch, dat ik sa folle jild útjaen moast.

WIKJEMOI.

Dat is nou dêr oan ta, gean nou mar sitten en stek mar ris in lange piip oan. (*Hja jout Oege in piip, kriget de blanke tabak út 'e koer en docht dy yn it tabaksfetsje, ek dat rikt hja him oer en seit:*) Dêr meije jy joun út smoke, dat hadde jo 'r oan fortsjinne. (*Nou stoppet Oege de piip en bigjint to smoken.*)

ANKE, (*freget him ûnderwiles.*)

Habbe jo ek hwet nij's heard yn 'e bûrren, Oege?

OEGE.

Né, dat kin ik just net sizze.

WIKJEMOI

Wy witte al hwet nij's. Hjir is niis alsa in koer mei goed brocht foar ús, mar nimmen wit hwêr dy wei komd is en hwet 'r yn is.

JETSKE.

Ja en hwet noch it alderfrjemdste is de koer is for-segele en mei dalik net iepene wurde.

OEGE.

Dat is tige frjemd.

WIKJEMOI.

Dat is 't, mar dêr prate wy nou mar net mear oer, set dy koer nou mar hwet út 'e wei, Jetske, en ek de boadskippen dy 't Oege helle het. As dy beide feinten komme, den hoecht dat allegearre sa net foar de hân to stean.

OEGE.

Komme 'r den mear as Lolke ?

ANKE.

Ei ja, Oege, it treft jimmer tige mâl. Lolke het in útfeenhûzer krige en nou moast ien fen beiden dy moast mei, aef Lolke moast ek thús bliuwe Dy koer scil ek wol fen Lolke en dy wêze, der scille hja wol in aerdichheid mei yn 't sin ha.

JETSKE.

O ! nou fiel ik it wol, Anke wit 'r wol mear fen. (*Anke glimket eris.*)

ANKE.

Nê, dat wit ik just net, mar mûlk wolle hja ús wolris trak-tearje en dat liket my net sa min ta.

OEGE

Witte jo ek hwet feint as dat is, Anke? Ik haw yn 'e fierte wol ien mei Lolke kuijerjen sjoen, en it like my ta, dat ik him ek wol mear sjoen hie, mar ik koe him net to plak bringe, dêrta wieren hja to fier fen my ou.

ANKE.

Lolke het it my al sein hwa it wier, mar syn namme is my troch gien. 't Mat ien wêze dy 't yn 't bútenlân goede saken makke het en nou werom komd is om syn sibben en frijeunen eris wer op to sykjen.

WIKJEMOI, (*oandien.*)

Anke ! jy sizze net alles hwet jo witte. (*Der wirdt kloppe.*)

JETSKE, (*ek tige oandien.*)

Anke ! is 't mûchlik !!

ANKE, (*springt oerein.*)

Hâld jimme sterk, lit de blydskip net to oerstjelpend wêze. (*Hja giet nei bûten en de oaren geane fol forwachtinge nei it jinge dat komme scil, oerein stean mei de eagen nei de doar. In amerij dêrnei komme Anke en Lolke mei Sibbele twisken hjarren yn op 't toaniel*)

ANKE. (*blier laitsjende mar oandien, tsjin Oege Wikjemoi en Jetske:*)

Bêste âlde minsken! ljeave Jetske!! dêr is Sibbelle wer! Hy het ús wirdich achte, him op nij by jimme yn to lieden. . . . (*Nou stapt Sibbele foarút en bliuwe Anke en Lolke, hân yn hân by de doar stean. Wikjemoi en Jetske stappe tagelyk ta en falle Sibbele elts yn in earm, Wikjemoi oan de lôfter en Jetske oan de rjuchterkant. Hja sjogge beide, blide triennen skriemende, fol ljeafde nei him op en hy ek alhiel oandien pattet hjar elts hjar bar. Hja binne allegearre sa oerstjûr, dat hja dêrtroch neat úterje kinne*)

OEGE, (*het dit in amerij forbaesd oansjoen en komt it earst ta him sels; hy giet flak foar Sibbele stean, leit him de beide hannen op 'e skouders en seit.*)

Bistou it, Sibbele! bistou it sels, myn jonge!! (*Hy sjocht Sibbele dêrby mei in ljeafdesol each lyk yn de eagen.*)

SIBBELE.

Ja, heit! myn bêste heit!!! ik bin it sels. . . . ik bin jimme Sibbele. . . .

WIKJEMOI, (*troch hjar triennen hinne*)

Myn bêste jonge!!!

JETSKE, (*sjocht Sibbele oan.*)

Myn ljeave Sib be le!!!

SIBBELE.

Myn bêste men!! myn ljeave Jetske!!! (*Nou komme Lolke en Anke ek neijer.*)

LOLKE, (*mei forheffing.*)

Lokkich it hûs, hwêr deuchd en ljeafde foaroan sitte.

ANKE, (*earnstich en bliid.*)

Dêr is einliks de oerwinning, oan de side fen de ûnskild.

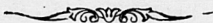
JETSKE, (*sjocht yet ris fol ljeafde
nei Sibbele op, wylst hja
hjar noch tichter tsjin him
oanfljst; dêrnei sjocht hja
om hjar hinne Anke oan,
steckt de rjuchter hân nei
hjar út en seit:*)

An ke!!!

(*Anke settet hjar hân en pattet dy.*)

It girdyn falt

U t.

2602

1588341

Fe WE 1

In

A

5